16 OLDAL * ÁRA 1½ DINÁR

Poštarina plaćena u gotovom

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam. Szubotica, 1927. CSÜTÖRTÖK, szeptember 1. 243. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370.
Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is. Előfizetési ár negyedévre 165 din.
Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

8140

SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

Az önkormányzat küszöbén

A Vajdaság közvéleménye a választási agitáció során a legkülönbözőbb behatásoknak van az egymással versengő pártok részéről kitéve. A kormánypártok hivatkoznak annak a munkaprogramnak sürgősségére, amelyet Vukicsevics Velja miniszterelnök fejtett ki Őfelségéhez intézett levelében és rámutatnak arra a káoszra, amelyet a régi parlament munkaképtelensége idézett elő. Ezzel szemben az ellenzék a szabadságjogok letiprását veti a kormány szemére és a radikális párt Pasics-frakciója ezt a vádat annak bizonyitásával próbálja megtoldani, hogy a régi parlament munkaképes volt.

Ugy véljük, az argumentációnak ezt a föl-le billenő hintajátékát a Vajdaság szempontjából végérvényesen eldöntötte az a tény, hogy a kormány kiirta a Vajdaságban a községi választásokat s igy kiadott a kezéből egy olyan hatalmi eszközt, amelyhez az előbbi kormányok olyan görcsösen ragaszkodtak. A nemzeti érdekek fölött őrködő aggódás volt a vajdasági községi választások halogatásának jogcime, de mindenki tudta, hogy tulajdonképpen hatalmi szempontokról van szó, mert a komeszárrendszer fenntartása szinte plenipontenciát biztosit a mindenkori kormány és az uszályába kapaszkodó kiskirályok számára. Vukicsevics Velja gyökerestül kitépte ezt az abuzust és a Vajdaság legégetőbb problémáját, a községi autonómiát a megvalósulás stádiumába juttatta. Elhiheti-e ezek után ennek az országrésznek lakossága, hogy a Vukicsevics-kormány nem az alkotmány rendelkezéseit hajtja végre, hanem diktaturát gyakorol, amikor a Vajdaság önrendelkezési jogának helyreállitása éppen a diktatórius módszer elvetését jelenti?

A falusi és járási basák, akiknek a vajdasági községi választások megadják a kegyelemdöfést és azok a politikusok, akiknek ők voltak a sereghajtói, bizonyára félre fogják verni a harangokat és azt fogják hangoztatni, hogy veszélyben a Vajdaság nemzeti jellege. Ámde a Vajdaság komoly, dolgozó népe nemzetiségi klüönbség nélkül föllélegezve fogadja a községi autonómiát amely egyrészt egy méltatlan jogfosztás jóvátételével a nemzeti állam presztizsét gyarapitja, másrészt lehetővé teszi, hogy a vajdasági községek önmaguk, választott tisztviselők utján gazdálkodjanak a vagyonukkal s ezáltal hegymagasságnyi akadályt gördítsenek el a gazdasági fejlődés utjából. A szuboticai polgármester, aki pedig szintén kinevezett tisztviselő, multheti székfoglaló-beszédében kimondta, hogy kinevezési rendszer mellett normális községi politika nem folytatható. Kilenc év tapasztalatain okulva, vajdasági ember nem is gondolkozhatik másképp, hiszen mindnyájunk bőrébe betetoválódott a közgazdasági tényezők Kasszandra-jóslata, hogy ha tovább igy megy, akkor ez a virágzó életre predesztinált országrész passziv vidékké devasztálódik. A minden rezsimváltozással megujuló jogbizonytalanság a városok és községek vezetésében, a tisztviselők ötletszerü kinevezése, áthelyezése, nyugdijazása vagy elbocsátása, a központi kormányzat kényétőlkedvétől függő kiszélesitett tanácsok egyoldalu működése, amely a polgársággal való benső kapcsolat hijján többezer százalékos községi pótadót is eredményezhet: mindez a Vajdaságnak kiszámithatatlan károkat okozott, amellett alkalmas volt a törvények uralmába vetett hit megrendítésére is.

Vukicsevics Velja, aki a közélet szanálását tüzte ki céljául, nem feledkezett meg a vajdasági közigazgatási dzsungelről sem és a kedden aláirt szabályrendelettel elrendelte a vajdasági községi választások kiirását, hogy egy jogszokássá fajult törvénytelen állapotnak véget vessen. Nincs az a leleményes ellenzéki agitáció, amely a kormánynak ezt a korszakalkotó érdemét a Vajdaság szemében elhomályosithatná.

Hamilton kapitány szerdán reggel Wiltshireből elindult az Atlanti Óceán átrepülésére

Az „F. 7" jelzésü Fokker gépen Hamilton kapitány Kanadába akar repülni A repülőgépen a pilóta-kapitányon kivül Minchin ezredes és Löwenstein-Westheim hercegnő ülnek — Szerda reggel hét óra harminc perckor startolt az angol pilóta

Londonból jelentik: Szerda reggel hét óra harminc perckor elindult az óceáni utra a Wiltshire mellett levő upsawoni repülőtérről az

F. 7. Fokker-féle gép, mely Kanadába akar eljutni,

A gépet Hamilton angol kapitány vezeti; utitársai *Minchin* ezredes és *Löwenstein-Werhteim* hercegnő. A tulságos nagy megterhelés dacára

a start simán sikerült és a gép kedvező keleti szélben Balh felé repült.

Hamilton kapitány már régen készült az aceáni utra, de startra csak most került sor.

Löwenstein-Wertheim hercegnő lelkes repülő, aki már több pilótát zaklatott azzal a kéréssel, hogy vigyék el az óceáni utra. A pilóták sorban elutasitották, mig végre *Hamilton magával vitte a kalandvágyó hercegnőt kanadai utjára.*

Az upsawoni repülőállomás Londontól nyugatra fekszik és Hamilton utiránya:

a Bristol-csatornán át Balhig, onnan Irország déli csucsa, majd a rendes hajóuton át Kanadába.

Koenecke elhalasztotta startját

Kölnből jelentik: Koenecke ismét elhalasztotta startját, mivel összeveszett Wall nevü marconistával. Wall ugyanis ügyvédje utján *felszólitotta Koenecket, hogy részesitse őt az ocednut anyagi eredményéből is.* A pilóta ezt a követelést elutasitotta és elhatározta, hogy uj marconistát keres, akivel az óceán-utat megteszi.

Az Old Glory startra készen áll

Newyorkból jelentik: Az Old Glory, amelyen *Bertaud* francia pilóta Rómába akar repülni, *startra készen áll.* Ha a meteorológiai jelentések kedvezőek lesznek, Bertaud szerda este indul az óceáni utra.

Indiszkréció folytán nyilvánosságra került a radikális-párt főbizottságának kiáltványa

Két szöveget készitettek és még nem döntötték el, hogy melyiket tegyék közzé — A Jutarnji List egy gépirónőtől szerezte meg az egyik szöveget — A kiáltvány felhivja a radikálisokat, hogy meggyőződésük szerint szavazzanak

Radics Istvánt az orvosok eltiltották az agitációtól

Beogradból jelentik: A radikális párt főbizottsága a szerdai nap folyamán sem tette közzé választási kiáltványát. A zagrebi *Jutarnji List* mindazonáltal közli a kiáltvány szövegét, amelyhez a lap beogradi szerkesztősége állitólag egy parlamenti gépirónő indiszkréciója folytán jutott hozzá, miután a kiáltványt a parlament gyorsirodájában gépeltette le a párt főtitkára. Kétséges azonban, hogy a *Jutarnji List*-ben megjelent szöveg végleges-e, mert *Trifkovics* Márkó parlamenti elnök az ujságiróknak kijelentette, hogy

két szöveget készitettek és még nem döntöttek arról, hogy melyiket publikálják.

Ivkovics Momcsilo, a radikális párt főtitkára mindkét szöveget elvitte Vrnjacskan-Banjára, hogy *Sztanojevics* Ácával aláirassa. Ivkovics Momcsilo még nem tért vissza Beogradba és igy a kiáltvány közzététele halasztást szenved.

Trifkovics Márkó házelnök vizsgálatot inditott a gyorsirodában, hogy a kiáltvány szövegének illetéktelen kiszolgáltatásáért kit terhel a felelősség.

A kiáltvány tartalma

A *Jutarnji List* közlése szerint a kiáltvány nagyon terjedelmes és kiderült belőle, hogy a főbizottság elháritja magától a felelősséget a Vukicsevics-kormány működéséért. Hosszasan kifejti a kiáltvány a Vukicsevics-kormány megalakulásának történetét, fölsorolja a feloszlatott parlament által hozott törvényeket és azt állija, hogy nem volt szükség a parlament feloszlatására.

A kiáltvány szerint

az első összeütközés a kormány és a főbizottság között a községi és tartományi választások kérdésében tört ki.

A főbizottság eddig a pártegység megóvása céljából hallgatott, azonban most már nem hallgathat tovább. Végül felhivja a főbizottság a radikálisokat, hogy azokra a személyekre szavazzanak, akik bizalmukat birják.

Disszidens listák-e Vukicsevics és Szubotics listái?

A radikális párt főbizottságának a jelölölisták ügyében hozott határozataival kapcsolatban a *Politika* azt irja, hogy

Vukicsevics Velja miniszterelnök, továbbá dr. Szubotics Dusán igazságügyminiszter mind a három jelölő listáját és dr. Perics Ninko közoktatásügyi miniszter macsvai listáját disszidens radikális listáknak minősitették,

mig Perics pozsegai listáját elfogadták hivatalos listának. Ezek a hirek még egyelőre nem nyertek megerősitést.

Vukicsevics Velja miniszterelnök, akivel az ujságirók közölték, hogy az ő jelölölistáit hir szerint nem erősitette meg a főbizottság, igy szólt:

— **Nagyon fontos! Majd a nép megerősiti őket szeptember 11-ikén.**

Perics Ninkó dr. közoktatásügyi miniszter hosszasabban nyilatkozott az ujságirók előtt erről a kérdésről és élesen támadta a főbizottságot, amelyet pártszakadás előidézésével vádol.

— Ez a legjobb bizonyiték — mondotta Perics közoktatásügyi miniszter — hogyan vet számot a főbizottság a pártegységgel. A macsvai kerületben egy egészen kis elégedetlen csoport mindenáron ellenjelöltet akart nekem állitani és a listavezetést több tekintélyes politikusnak felajánlotta, mig végül *Trifunovics* Rankó elvállalta.

A szélesebb főbizottság még nem ismerte el a szükebb főbizottság összeállitását és ezért a radikális képviselői klub rögtön a választások után kezébe veszi a párt vezetését

— fejezte be nyilatkozatát a közoktatásügyi miniszter.

Hadzsics tábornok hadügyminiszter és dr. Markovics pénzügyminiszter a miniszterelnöknél

A miniszterelnök délelőtt és délután több politikus látogatását fogadta. *Hadzsics* Szteván tábornok-hadügyminiszter és *Markovics* Bogdán dr. pénzügyminiszter hosszabb ideig tanácskoztak a miniszterelnökkel.

Dr. Kraft István panasza a becskereki főszolgabiró ellen

Dr. *Kraft* István, a német párt vezére kedden meglátogatta Vukicsevics Velja miniszterelnököt és panaszt tett *Tosics* Nebojsza becskereki főszolgabiró ellen, aki augusztus 27-ikén dr. *Zwirner* György, *Zwirner* Mátyás és *Kristóf* Mihály lazarevói polgárokat, továbbá hat kleki polgárt rendőri felügyelet alá helyezett. Dr. *Neuner* és dr. *Elmer* németpárti képviselők interveniáltak a főszolgabirónál és megkérdezték, hogy milyen törvény alapján intézkedett. A főszolgabiró, a panasz szerint, kijelentette, hogy nincs ugyan rá törvény, de ha Zwirner dr. nem tartaná be a rendőri felügyeletet, a csendőrök le fogják tartóztatni és ugy elverik, hogy azt se fogja tudni, ki verte el.

Kraft dr. irásban terjesztette be panaszát a miniszterelnökhöz és sürgős intézkedést kért.

Radics beteg

Zagrebből jelentik: Radics Istvánt a szakadatlan agitációs munka annyira kimeritette és annyira gyöngitette látóképességét, hogy orvosai tanácsára tartózkodnia kell a jövőben minden fárasztó munkától és mellőznie kell különösen az éjszakai utazásokat. Radics ezért elhatározta, hogy még megtartja csütörtöki beogradi gyülését és a már egybehivott két dalmáciai gyülését, egyébként azonban tartózkodik minden agitációs munkától.

Kettészakadt a szlovéniai Pribicsevics-párt

Ljubljanából jelentik: A hosszantartó surlódások után szerdán megtörtént a szlovéniai független demokraták szakadása. Az elégedetlen frakció szerdán nyujtotta be külön listáját a ljubljanai községi választásokra.

Elpusztult Délbánát legnagyobb téglagyára

Nagy tüzvész Jaszenován

Belacrkváról jelentik: Óriási tüzvész pusztitott a Belacrkvától tizenöt kilométerre fekvő Jaszenova községben. Az *Első Jaszenovai Gőztéglagyár* nagy telepe eddig ismeretlen módon kigyulladt és *a Délbánát egyik legvirágzóbb iparvállalata teljesen a lángok martaléka lett.*

Éjjel tizenkét órakor jelentették a belacrkvai tüzoltóságnak, hogy *a jaszenovai gőztéglagyár telepe lángokban áll* és az egész község tüzveszedelemben van. A belacrkvai tüzoltóság *Kohl* Ferenc főparancsnok és *Lorenc* Károly parancsnok vezetése alatt azonnal a helyszinre vonult. Amikor a tüzoltók megérkeztek, *az egész gyártelep lángokban állott és annak megmentésére már gondolni sem lehetett.*

A helyzetet veszedelmessé tette a nagy szél és tartani lehetett attól, hogy a lángok a szomszédos gazdasági udvarokra is átcsapnak. A tüzoltóság azonnal átlátta, hogy az egész község tüzveszedelemben van és *ha a lángok továbbterjedését nem tudják megakadályozni, egész Jaszenova elpusztul.* A belacrkvai tüzoltók a jaszenovai tüzoltósággal együtt a lángok továbbterjedését igyekeztek megakadályozni, amit sikerült elérniök. A veszélyeztetett községben megjelent *Miodragovics* Gyorgye belacrkvai rendőrfőkapitány is, akinek erélyes intézkedései következtében a falu lakossága teljes számmal résztvett az oltási munkálatokban.

A hatalmas tüzet, melynek lángjai egészen Belacrkváig ellátszottak, csak hajnalban sikerült lokalizálni, a gyárnak azonban teljes berendezése és a gazdasági épületek teljesen elpusztultak. *A kár több, mint hárommillió dinár,* amelynek egy része biztositás utján megtérül. A gyár vezetősége az elmult évben épittetett egy hatalmas kukoricaszáritót, ami szintén elpusztult. Ennek értéke több, mint ötszázezer dinár volt, aminek biztositását a gyár igazgatósága elmulasztotta. Az első jaszenovai gőztéglagyárat, melynek igazgatója *Lövinger* Szidon, főrészvényesei pedig *Temmer* Jenő, *Lorenc* Anton belacrkvai nagykereskedő és *Fehérvári* János földbirtokos, rövid időn belül teljesen ujjáépitik.

A tüz keletkezésének okát még nem sikerült megállapitani.

Amerika nem hiv össze ujabb leszerelési konferenciát

Coolidge elnök Angliából várja a kezdeményezést

Londonból jelentik: A *Times* washingtoni jelentése szerint Amerikában általában az a vélemény uralkodik, hogy *lord Robert Cecil lemondásával a leszerelés kérdése ujból a nemzetközi problémák előterébe jutott.*

Kellog államtitkár *Coolidge* elnökkel teljes egyetértésben kijelentette, hogy *az Egyesült-Államoknak nincs szándékában elejtemi a leszerelés kérdését.* Ennek dacára egyáltalában nem látszik valószinünek, hogy Amerika ujabb értekezletet hiv egybe, mert *Coolidge elnök nem akarja magát kitenni kudarcnak.* Az Egyesült-Államok Angliától várja a kezdeményező lépést és Washingtonban azt remélik, hogy Chamberlain rövidesen meginditja a leszerelési konferencia összehivására vonatkozó diplomáciai tárgyalásokat.

Nem aktuális még a gazdasági Dunaszövetség

Valkó Lajos magyar külügyminiszter Magyarország és az utódállamok gazdasági együttmüködéséről

Párisból jelentik: A *Gaulois* nyilatkozatot közöl *Valkó* Lajos magyar külügyminisztertől Magyarország és az utódállamok gazdasági együttmüködéséről.

— Nem kétséges — mondotta Valkó — hogy a dunai államok közti jó politikai viszonynak egyik fontos feltétele a közös vámtarifák és a gazdasági együttmüködés.

Magyarország szerint azonban a gazdasági Dunaszövetség létrehozásának alapfeltételei még nincsenek megadva.

Ha ezek a feltételek bekövetkeznek, a magyarok még mindig nem látják tisztán azt,

milyen előnyök származhatnak az együttmüködésből.

A jelenlegi helyzetben a magyarok szükségleteit teljes mértékben kielégitik a rendszeresen megkötött kereskedelmi szerződések, melyek megfelelnek az ország érdekeinek.

Vakmerő módon szökést kisérelt meg a Sztapári-uti gyilkosság egyik tettese

Azzal az ürüggyel, hogy megmutatja, hol rejtették el a gyilkosságnál használt fegyvereket, kivitette magát a csatornához és a vizbe ugrott Az egyik fogházőr utána vetette magát és partra vonszolta

Szomborból jelentik: A szombori ügyészség az emlékezetes »Pihenő csárda«-beli gyilkosság ügyében még mindig folytatja a nyomozást, hogy a kézrekerült és vizsgálati fogságban levő gyilkosok ellen minden terhelő adatot összegyüjtsön a főtárgyalásra. A nyomozás a napokban már befejezéshez közeledett, amikor az egyik gyilkos, *Parcseics Csigics* Sztipán bejelentette, hogy hajlandó megmutatni, hol rejtették el a gyilkosságnál használt fegyvereket, de amikor az ügyészség kiszállitotta az állitólagos rejtekhelyre, *az elszánt ember szökést kisérelt meg.*

A Pihenő csárdában történt borzalmas gyilkosságra, amelynek *Jelasics* Sztankó korcsmáros és *Bandobranszki* Tósó szombori legény az áldozatai, még mindenki emlékszik. Mult év augusztus 21-ikén éjszaka a sztapári országuton fekvő »Pihenő« csárdában ismeretlen tettesek kegyetlen módon megölték Jelasics Sztankó korcsmárost, majd végezni akartak Jelasics nyolc éves kis fiával is, aki azonban az utolsó pillanatban megmenekült a gyilkosok kezei közül. Több legény ugyanis, világosságot látva a csárdából, arrafelé tartott és zörgetésük megriasztotta a gyilkosokat, akik azonban előzően már minden értékes holmit magukhoz vettek. Menekülés közben a segitségül érkező legényekre lőttek és az egyik golyó Bandobranszki Tósó nevü legényt halálosan megsebezte. A szombori csendőrség és rendőrség *Martinovics* György rendőrfőkapitány vezetésével erélyes nyomozást inditott a tettesek kézrekeritésére és már a nyomozás teljesen holtpontra jutott, amikor a tettesek egyikét, *Brankov* Zsarkót szeretője feljelentésére sikerült Zagrebban letartóztatni. Hetekkel később Martinovics György rendőrfőkapitányhelyettesnél két tanyai gazda, *Csigics Parcsetics* Péró és *Csigics Parcsetics* Sztipán, akik a gyilkosság szinhelyétől pár száz lépésnyire lévő özvegy Bunyi Sándorné tanyáján voltak alkalmazva, jelentkeztek tanukihallgatásra. Vallomásuk során egy rémmesét adtak elő, mely szerint álarcos katonák a gyilkosság utáni napon behatoltak a tanyára és ott előbb pénzt, majd élelmiszert követeltek. Martinovics főkapitánynak gyanus volt a két tanyai paraszt zavaros meséje, akik előadásukban állandó ellentmondásba kerültek. A rendőrség ennélfogva őrizetbe vette őket és hosszas vallatás után mindkettő azt a szenzációs vallomást tette, hogy ők is segédkezet nyujtottak Jelasics meggyilkolásához. Csigics Parcsetics Pérót másnap kivitték a helyszinre, ahol részletesen bemutatta a vizsgálóbiró és a főügyész előtt, hogy miként követték el a gyilkosságot. Amikor a helyszinről visszafelé jöttek, már sötétedett és Csigics Péró, aki megvasalva négy csendőr közt ült, egy váratlan percben *letordult a robogó kocsiról, a zavart és a sötétséget felhasználva, eltünt a kukoricásban az őt üldöző csendőrök elől.* Másnap a szombori csendőrség és rendőrség egész hajtóvadászatot inditott kézrekeritésére és az egyik szombori rendőrnek sikerült a Sztapári-uton levő csatorna hidja alatt megtalálni. Csigics teljesen az iszapba furta magát és onnan csak nagynehezen sikerült kivonszolni. A gyilkos azóta többször megpróbálta, hogy valami módon megmeneküljön az igazságszolgáltatás elől. Az év elején a börtönben az őrültet szimulálta és ezért pár hónappal ezelőtt Beogradba küldték megfigyelés végett, ahonnan azzal küldték vissza, hogy teljesen épelméjü.

A másik bűntárs, Parcsetics Cigics Sztipán látszólag nyugodtan várta a főtárgyalás napját és épp ezért nem gondolt senki arra, hogy ő is a szökés gondolatával foglalkozik. Vasárnap raportra jelentkezett *Csóvics* Mladen főügyészhelyettesnél és előadta, hogy ő megtudja mutatni a Kralj Petra-kanális partján azt a helyet, ahol a fegyvereket, amelyekkel Jelacsicsot és Bandobranskit megölték, elásták. Csóvics ügyész hitelt adott a gyilkos szavainak és kedden délután autón *Starcsevics* Ante vizsgálóbiróval, Bacslics Alekszander fogházfelügyelővel, Rákics Péró fogházőrrel, valamint Parcseticsccsel kiszállt a megjelölt helyre.

Délután három órakor indultak el és a hidon áthaladva a Bugarski-szállás irányában körülbelül négy kilométert haladtak autón, majd amidőn a sáros talajon az autó nem haladhatott, kiszálltak és egy kilométert gyalog tettek meg, amikor egy helyen Cigics megállott azzal, hogy a fegyverek ott vannak elásva. Rákics fogházőr több mint egy órát ásott, azonban eredménytelenül. Ekkor a bizottság visszafelé indult a kezén megvasalt Cigicscsel gyalog az autóhoz, aki egész idő alatt a fáradtságot szimulálta. Visszafelé hajtottak Szombor felé, de amikor az autó a vasuti töltéshez ért, Cigics kijelentette, hogy most már határozottan emlékszik, hogy ide a vasuti hidnál levő emelkedésbe ásták el a fegyvereket. A bizottság itt is megállt, de a fegyvereket nem találták meg. Amikor már visszatérőben voltak az autóhoz, *egyszerre csak Cigics villámgyorsasággal megfordult, felfutott a töltésre és a csatornába vetette magát.* A bizottság tagjait teljesen váratlanul érte Cigics szökése, aki felhasználva az időközben beállott rettenetes zivatart, megpróbált a csatornán keresztül uszva a tulsó oldalon levő kukoricásba menekülni. Rákics fogházőr azonnal utána ugrott a csatornába, mig Bacslics felügyelő revolvert rántott és hatszor a menekülőre lőtt, akinek már sikerült partra érni, amikor a fogházőr utólérte és láncánál fogva visszavonszolta.

Rákics fogházőrt bátorságáért az ügyészség kitüntetésre terjesztette fel.

Az aostai herceg

— a legujabb magyar királyjelölt

Amerikai lap fantasztikus hire Olaszország és Anglia tervéről

Newyorkból jelentik: Fantasztikus hirt közöl a *Newyork American.* A lap szerint *Olaszország és Anglia az aostai herceget akarják a magyar trónra ültetni.*

— Ezzel — irja a Newyork American — a két hatalomnak az a célja, hogy ellensulyozza Franciaország hatalmi befolyását a kontinensen és megerősitse Olaszország, illetőleg Anglia pozicióját Középeurópában.

A lap hangsulyozza, hogy értesitését

egy előkelő magyar monarchistától szerezte, aki ellensége a Habsburgok visszatérésének.

mert attól fél, hogy ha a Habsburgok visszakerülnek a magyar trónra, igyekezni fognak az osztrák trónt is megszerezni, ami Magyarországra nézve sulyos bonyodalmakkal járhat. Az aostai herceg jelölése nemcsak Olaszország és Anglia kivánsága, hanem a magyar főnemesség egyrészéé is és támogatja ezt a tervet a magyarországi fasiszták szervezete is. Mussolini határozott ellensége a régi monarchia feltámasztásának, de hive az erős Magyarországnak, mert megbizható támaszt remél tőle a fasizmus számára.

— Egy fasiszta Magyarország — irja a lap — kitünő szövetséges lenne Anglia számára is Szovjetoroszország ellen. Mussolini még mindig ellene van Ausztria és Németország egyesülésének, ha azonban ezt a tervet sikerül keresztülvinni és ha Ausztria visszaadná Magyarországnak Burgenlandot és bizonyos stratégiai biztositékokat nyujtana, az olasz miniszterelnök szivesen beleegyezne Ausztria és Németország csatlakozásába.

Miss Boszorkány

Egy bosnyák falu népe félholtra vert egy angol festőnőt, mert féltek, hogy megbabonázza a gyermekeket

Szarajevóból jelentik: Miss Anny Chaffer angol festőnőnek kellemetlen kalandja volt a travniki kerületben Vidusevics községben, ahová boszniai tanulmányutja folyamán vetődött. Épen egy tipikus bosnyák parasztházat festett, amikor arrajött egy öreg parasztasszony. Az eldugott faluban nagy bámulatot keltett a miss turistaruhája és festőszerszáma és a vénásszony tüstént azt mesélte a faluban, hogy valami boszorkány formáju nő jár náluk, aki bizonyára azért jött, hogy megbabonázza a gyermekeket.

A rémhir természetesen gyorsan terjedt és hamar összeverődött vagy husz gyermekét féltő anya, akik körülvették az ámuló müvésznőt. Próbáltak vele beszélni, de mivel a miss nem értette meg kérdéseiket, szentül hitték, hogy boszorkánnyal van dolguk. Jó falusi módszerrel rögtön hozzá is fogtak a munkához, hogy a gyermekeiket fenyegető veszélyt elháritsák. Kapával, ásóval, bottal, seprővel ütlegelni kezdték miss Chaffert, hogy kiüzzék belőle a gonosz szellemet. A festőnő rémülten próbált menekülni, a paraszt asszonyok azonban utólérték és addig ütötték-verték, amig eszméletlenül nem terült el a földön.

Csak akkor érkezett oda egy világlátott falusi ember, aki rögtön felismerte a helyzetet és megakadályozta, hogy Miss Annyt agyonüssék. A travniki kórházba szállitották, ahol mütétet végeztek rajta. Állapota *meglehetősen sulyos, bár nem életveszélyes.* Eddig a népitélet tizennyolc résztvevőjét tartóztatták le és kisérték be a travniki fogházba.

Ezernél több tanulója van a szuboticai gimnáziumnak

1919-ben 43, 1927-ben 1054 volt a növendékek száma

A szuboticai főgimnázium igazgatósága értesitést kapott a közoktatásügyi miniszteriumtól, hogy a minisztérium tudomásul veszi és jóváhagyja a gimnázium 1926—1927. iskolai évről beküldött jelentését. A *Bácsmegyei Napló* munkatársa betekintést nyert a jelentésbe, amelyből a következő statisztikai adatokat vesszük ki:

Az 1926—1927. iskolai év elején a szerb-horvát tagozatban 786 tanuló volt beiratkozva (762 fiu és 24 leány). A tanulók nemzetiség tekintetében a következőképen oszlottak meg: 497 szerb-horvát-szlovén, 102 zsidó, 69 magyar, 34 német és 6 különböző szláv. Vallás szerint 414 római katholikus vallásu, 177 görögkeleti, 15 protestáns és 102 izraelita. A tanulók szülei közül 244 intellektuel, 108 kereskedő és vendéglős, 105 iparos, 193 földmives, 40 szolga és napszámos és 18 másfoglalkozásu.

Az év végén 684 fiu és 24 leány — összesen 708 tanuló tett vizsgát. Ezek közül 388 sikeresen levizsgázott, 209 tanulót javitóvizsgára és 102 tanulót osztályismétlésre utasitottak, azonkivül hét tanuló elvesztette továbbtanulási jogát.

A magyar tagozatra 268 tanuló iratkozott be, köztük 257 fiu és 11 leány. A tanulók szülei közül 74 intellektuel, 44 kereskedő és vendéglős, 75 iparos, 43 földmives, 10 szolga és napszámos és 13 más foglalkozásu. A tanulók nemzetisége: 255 magyar, 3 német és egy zsidó, ezek közül 232 római katholikus, 26 protestáns és egy izraelita vallásu. Az év végén a tagozatnak 248 fiu és 11 leány, összesen 259 tanulója volt. Ezek közül 161 sikeresen levizsgázott, 84 tanulót pótvizsgára, 12 tanulót osztályismétlésre utasitottak. Két tanuló elvesztette továbbtanulási jogát.

A kimutatás szerint a főgimnáziumnak összesen 1054 tanulója volt (köztük 35 leány), akik közül 503 szláv, 324 magyar, 103 zsidó és 37 német nemzetiségű.

Az évi jelentésben *Górics* Jován igazgató megemlékezik arról, hogy a vegyes gimnáziumnak 1919-ben összesen 43, 1920-ban összesen csak 131 tanulója volt. Ma csak a fiu gimnáziumnak van 1054 tanulója és a leánygimnázium tanulóinak száma meghaladta a háromszázat. A tanulók nyolcvan százaléka az alsóbb osztályokban van és nagy részük a négy osztály elvégzése után szakiskolákba megy át, vagy ipari, földmivelési és kereskedelmi pályára lépnek.

A [illegible] porodását annak [illegible] tés, hogy a [illegible] ban nemzeti okokból nem [illegible] gyermekeiket a magyar iskolákban, ma mind iskolába járatják fiukat.

Lord Robert Cecil lemondólevelével egyidejüleg Baldwin is közzéteszi a maga válaszát

Robert Cecil lemondásának bejelentése közjogi szenzáció Angliában

Londonból jelentik: Lord Robert Cecilnek az a levele, amelyben lemondását bejelenti, *közjogi szenzáció.* Hagyományos szokás Angliában, hogyha valamelyik miniszter lemond, szándékát *bejelenti a miniszterelnöknek és neki* okolja meg elhatározását. A miniszterelnök azután a parlament legközelebbi ülésén bejelenti, hogy a miniszter miért mondott le.

Ez esetben nem igy történt. Cecil közölte Baldwinnal, hogy lemondási levelét, melyben megindokolja a kormányból való kilépését, *nyilvánosságra hozza* A miniszterelnök igyekezett Cecilt eltériteni szándékától, de Cecil ragaszkodott ehhez a formához, mire Baldwin is elhatározta, *hogy a lemondólevél nyilvánosságrahozásával egyidejüleg ő is közreadja a maga válaszát,* amelyben a kormány álláspontját fejti ki Robert Cecil kifogásaival szemben.

Az angol közvélemény érdeklődéssel várja a levelek közzétételét.

Szubotics igazságügyminisztert diadalkapukkal, bandériummal várják a tiszamenti községekben

Hétköznapokon is tart gyüléseket a demokrata-párt és a magyar párt a szombori kerületben — Kik lesznek a noviszadi kerület képviselői?

Sztankovics miniszter ünneplése Becskereken

Szentáról jelentik: A szentai járás községeiben Adán, Molon, Horgoson, Martonoson és Sztarakanizsán nagyban készülődik a lakosság, hogy Szubotics Dusán igazságügyminisztert minél impozánsabb fogadtatásban részesitse. A miniszter vasárnap autón megy Szentáról Molra, ahol nyolc órakor lesz népgyülés, fél tizkor már Adán, fél tizenkét órakor Sztarakanizsán tart programbeszédet az igazságügyminiszter és a radikális—magyarpárti lista többi jelöltjei. Délután két órakor Martonoson, félnégykor Horgoson lesz gyülés. Minden népgyülésen *Sztankovics* Szvetozár miniszter, *Sztrilics* Béla, dr. *Streliczky* Dénes és a helyi pártszervezetek elnökei fognak beszélni. Mindenütt diadalkapuval, bandériummal fogadják a minisztert, Sztarakanizsán pedig bankettet rendeznek tiszteletére.

A demokrata és magyar párt agitációja

A demokrata és a magyar párt közös választási intézőbizottsága csütörtökön Veprovácon és Bácson tart gyüléseket, amelyeken *Novákovics* Izidor listavezető, dr. *Deák* Leó, *Prokóny* Imre és dr. *Hoffmann* János járási jelöltek fognak beszélni. Ugyancsak csütörtökön a batinai és dárdai járás több községében tart a demokrata és magyar párt gyüléseket, amelyeken dr. *Palásthy* Ödön és *Veszelinovics* Milorád járási jelöltek lesznek a szónokok. Pénteken Pribicsevicsevón és Kulán lesznek népgyülések, amelyeken *Novákovics* Izidor listavezető, dr. *Deák* Leó, dr. *Hoffmann* János és dr. *Palásthy* Ödön járási jelöltek és *Hegel* Károly beszélnek.

Trifkovics Márkó Szomborban

Szomborból jelentik: *Trifkovics* Márkó, a képviselőház volt elnöke, a radikális párt Pasics-csoportjának listavezetője szombaton Szomborba érkezik, ahonnan Baranyába megy, hogy a választási agitáció utolsó vasárnapján ott gyüléseket tartson. *Trifkovics* több gyülésen fog részvenni.

Dr. Várady Imre Novakanizsán

Novakanizsáról jelentik: Dr. *Várady* Imre a radikális—magyarpárti lista Becskerek városi és járási jelöltje szerdán *Sztankovics* Milos kanizsai járási jelölttel együtt Novakanizsára érkezett. Az állomáson nagy tömeg várta és ünnepelte dr. Váradyt, akinek tiszteletére este bankett volt. Dr. Várady Imre a csütörtöki népgyülésen programbeszédet mond. Várady két napig marad Novakanizsán és eközben a közeli községekbe is ellátogat, ahol népgyüléseket fog tartani.

Sztankovics miniszter Belacrkván

Belacrkváról jelentik: Belacrkva város közönsége nagy ünneplésben részesitette *Sztankovics* Szvetozár földmivelésügyi minisztert, aki egy népgyülés keretében Belacrkván is megtartotta programbeszédét. A város polgársága és a gazdasági egyesületek nevében dr. *Spajics* Koszta polgármester üdvözölte a minisztert a városháza tanácstermében ahol rendkivüli közgyülést hivtak össze a tiszteletére. Azután a Wilson-téren nagygyülést tartottak, amelyen Sztankovics miniszter ismertette a kormány programját és főképen gazdasági kérdésekről beszélt szerb és német nyelven Ezután dr. *Radoszavljevics* Bogdán a belacrkvai kerület jelöltje tartotta meg programbeszédét.

Szocialista gyülés Mali-Idjoson

A szocialista párt kedden Mali-Idjoson a piactéren élénken látogatott választói gyülést tartott, amelyen *Brkics* Vojin a szuboticai kerület listavezetője és *Vértes* Árpád járási jelölt mondottak tetszéssel fogadott beszédeket. Ugyanerre az időre *Radonics* Jován pártja is gyülést hirdetett Mali-Idjosra, amelyet egy kis vendéglőben tartottak meg kevés számu választó előtt.

Seregszemle a noviszadi kerületben

Noviszadról jelentik: A noviszadi kerület a Vajdaságban az egyedüli, ahol tizenkét párt vette fel a harcot. A törvényes határidőn belül három radikális listát, továbbá Pribicsevics-párti, demokrata, földmüvespárti, független munkáspárti, szocialista, Radics-párti, dobrovoljác, németpárti és magyarpárti listát adtak be.

Az első urna a hivatalos kormánypárti radikális listáé, amelynek *Sztankovics* Szvetozár földmüvelésügyi miniszter a listavezetője. A hivatalos radikális párt fejtette ki a legnagyobb és legélénkebb választási agitációt. *A hivatalos radikális párt abban bizik, hogy a hat mandátum közül öt mandátumot megszerez.* Ebben az esetben *Sztankovics* Szvetozár listavezető és a következő járási jelöltek győzelmére számitanak: *Popovics* Dáka Noviszad város és a noviszadi járás, *Katics* Milos a zsabalji és titeli, dr. *Sijasics* Jankó a sztaribecseji és *Tapavica* Momcsilo palánkai járási jelöltekre.

Amennyiben ezek a feltevések tulzottaknak bizonyulnának, a politikai körök arra számitanak, hogy a noviszadi kerületben a hivatalos radikális párt, a Miletics-párt, a Davidovics-párt és a németek érnének el hányadost, amely minden bizonnyal hatezer körül lesz.

A demokraták biztosan számitanak arra, hogy a hányadost elérik, sőt azon jóval felül kapnak szavazatot. A Miletics-párt is bizik a hányados elérésében és biztosan számit a hányadosra a német párt, amelynek 1923-ban két, 1925-ben egy mandátum jutott. Az utolsó alkalommal nem érték el ugyan a hányadost, de mint a hányadoson alul maradt legerősebb párt az öt radikális mandátum után jutott mandátumhoz.

Bármennyire is nehéz jóslásokba bocsátkozni, leggyakrabban hallani azt a véleményt, hogy csak három párt kapja meg a hányadost: *a hivatalos radikális párt, a demokraták és a németek.* Ebben az esetben a hivatalos radikális párt az I., IV. és VI. mandátumot kapnák, a demokraták a II. és V.-iket és a németek a III.-ikat.

A legtöbb esélye volna a megválasztásra a hivatalos radikálisok közül *Sztankovics* Szvetozárnak, *Popovics* Dákának és *Katics* Milosnak, a demokraták közül dr. *Ribar* Ivánnak és dr. *Micsatek* Lajosnak, a németek közül dr. *Moser* János listavezetőnek.

A *magyar párt meg fogja közelíteni a hányadost,* de nem fogja elérni, hasonló a helyzet a Pribicsevics-pártnál, ahol ugyan biznak abban, hogy sikerül elérniök a hányadost. Semmi reménye nincs a Radics-pártnak, a harmadik radikálisnak listának (disszidensek), a földmüvelők pártjának, a dobrovoljácoknak, a szocialistáknak és a független munkáspártnak.

Serravallo
KINA VASBOR
élvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavitószer
Lábadozók és vérszegények
részére a legkiválóbb orvosok által ajánlva.
Különös ízü.
Több, mint 10.000 orvosi bizonyitvány.
Kapható minden gyógyszertárban.

Módositják

a munkaidőről szóló szabályrendeletet

A szubotical füszerkereskedők akciója a szabályrendelet megváltoztatása érdekében

Manojlovics Dusán szubotical főispán — mint a *Bácsmegyei Napló* közölte — véglegesen rendezte az üzletek zárórájának, valamint a vasárnapi munkaszünetnek kérdését és az erre vonatkozó szabályrendeletet, amely csütörtökön lép életbe, már alá is irta. A szabályrendelet egyes pontjait azonban a kereskedők nagy része sérelmesnek találja és akció indult az iránt, hogy Manojlovics Dušán főispán, amennyire lehetséges, orvosolja a sérelmeket.

Szerdán délelőtt a füszerkereskedők szakcsoportjának vezetői felkeresték Manojlovics főispánt, akinek előadták sérelmeiket és a szabályrendelet több pontjának a megváltoztatását kérték. A füszerkereskedők képviselői elmondták hogy a szabályrendelet szerint az üzleteket hétköznapokon csak reggel hét órakor nyithatják, ami a kereskedőkre sulyos anyagi kárt jelent. A piac ugyanis reggel négy órakor kezdődik és azok a tanyai termelők, akik terményt hoznak be a piacra, nem vásárolhatják be szükségleteiket, mert mire az üzleteket kinyithatják, már hazatérnek. Azonkivül sulyos kárt okoz a kereskedőknek az is, hogy délután csak hat óráig tarthatják nyitva üzleteiket és igy az esti forgalomtól elesnek. A tisztviselők és a munkások többnyire hat óra után, hazatérőben szoktak bevásárolni, minthogy korábban elfoglaltságuk miatt nem szerezhetik be szükségleteiket. A füszerkereskedők képviselői kérték a főispánt hogy amennyiben módjában áll, a kereskedők és a fogyasztók érdekeinek megfelelően változtassa meg a szabályrendelet vonatkozó pontjait.

Azt a kérelmüket is előterjesztették hogy szombatra és ünnepek előtti napokra ne legyen érvényes a szabályrendelet, hogy ezáltal a munkások, akik szombaton kapják fizetésüket, aznap még bevásárolhassanak.

Manojlovics főispán válaszában kijelentette, hogy az üzletzárás szabályozásánál figyelemmel kell lennie a törvényre és nem térhet el a kilenc órai munkaidőt előiró miniszteri rendelkezéstől. Mégis, hogy valamennyire is segitsen a füszerkereskedőkön, megigérte, hogy módositani fogja a szabályrendeletet olykép, hogy délelőtt 7—12-ig, délután 3—7-ig tarthatják nyitva üzleteiket a füszerkereskedők. Annak a kérésnek a teljesitése, hogy ünnepnapok előtti napokon korlátlanul nyitva lehessenek az üzletek, nem áll módjában. Kijelentette azonban, hogy az uccai bódékat, a külvárosi kereskedéseket és egyéb uccai árusitóhelyeket szigoru ellenőrzés alá fogják venni és azokat, akik megszegik a rendeletet, a hatóságok szigoru büntetésben fogják részesiteni.

Felrobbant Olaszország legnagyobb lőporraktára

Négy katona meghalt, kettő sulyosan megsebesült

Milánóból jelentik: A Piacenza mellett fekvő

ventenurai katonai lőporraktár, mely Olaszország legnagyobb municiótelepe, szerdára virradó éjszaka felrobbant.

A borzalmas robbanás, amely gyors egymásutánban pusztitotta el a lőszerraktárakat, négy *katonát megölt és kettőt sulyosan megsebesitett.* Az áldozatok száma sokkal nagyobb lett volna, szerencsére azonban az éjszaka folyamán a municiótelepen csak kevés katona tartózkodott.

Vententura városban egyetlen ablak sem maradt épen és Piacenza városban is sok ablak betört.

A hatóságok szigoru vizsgálatot indi-

szerüen kimenekült a mezőkre és az egész éjszakát ott töltötte.

A Parma és Piacenza közti vasutvonalon a forgalmat be kellett szüntetni, mert a municiótelep felrobbanása a Piacenza mellett elterülő vasutvonalat erősen megrongálta.

A hatóságo szigoru vizsgálatot inditottak, hogy a robbanás okát kideritsék.

Elfogták a Zagreb—beogradi gyorsvonat tolvajait

Egy fiatal nő és a barátja rabolták el a beogradi gyáros leányának negyedmillió dinár értékü ékszereit — A rumai rendőrség akkor tartóztatta le a tetteseket, mikor értékesiteni akarták az ékszereket

Zagrebből jelentik: Vakmerő rablás történt vasárnap éjjel a Zagreb—beogradi gyorsvonat egyik hálófülkéjében, ahol két ismeretlen fiatalember *a hálókocsi asztaláról ellopta Borlovac Ankának, egy dusgazdag beogradi gyáros leányának negyedmillió dinár értékü ékszerét.* A leány Szusakról utazott Beogradba, de egész uton követte őt két elegánsan öltözött fiatalember, akik, mikor a leány hálófülkéjébe vonult vissza, belopóztak a kupéba és elemelték az ékszereket. A lopást Sztarapazovánál fedezte fel az urilány és fellármázta az utasokat. A vonaton utazó csendőrök átkutatták a gyorsvonatot, de a tolvajokat nem sikerült megtalálni. *Egyik utas látott két gyanus fiatalembert és pontos személyleirást adott róluk.* A beogradi rendőrség a személyleirást a köröző levéllel együtt megküldte a nagyobb vámrosok rendőrhatóságának, mert az volt a gyanu, hogy szervezett tolvajbanda müködik a jugoszláv vonatokon.

A személyleirás alapján megindult a nyomozás, amely váratlanul gyors eredmélyre vezetett. *A rumai rendőrség kedden délelőtt Rumán elfogta a gyorsvonat tolvajait. az egyiket Grujics Szvetiszlávnak hivják, társa pedig egy fiatal nő, akinek nevét a nyomozás érdekében titokban tartja a rendőrség.*

Az elrabolt ékszereket — *egy gyürü kivételével — hiánytalanul megtalálták a tolvajoknál.* A gyürüt hétfőn Grujics elzálogositotta egy rumai zálogházban.

A rumai rendőrség táviratilag értesitette a jó fogásról a beogradi rendőrséget és Barlovac Ankát, akit felkértek, hogy utazzon Rumára ékszerei kiválogatása végett, mert *a tolvajoknál találtak olyan ékszereket is, melyeknek tulajdonosát nem lehetett eddig megállapitani.*

A rendőrség Grujics és társnője elfogásával egy *széleskörü vasuti tolvajbandát leplezett le, amely hosszu időn keresztül fosztogatta a gyors- és nemzetközi vonatok gazdag utasait.* A lánynak, aki Grujics barátnője, az volt a feladata, hogy az ékszereket elrejtse abban az esetben, ha a banda férfi tagjai nem menekülhetnének el idejekorán a vonatból. *A leány, aki feltünően csinos, rendesen közelébe férkőzött a magánosan utazó urinőknek, vagy férfiaknak és kikémlelte őket.* Az eredményről aztán értesitette a bandának a vonaton tartózkodó tagjait, akik adott alkalommal kifosztották a kiszemelt áldozatot.

A rumai rendőrség a betörőket akkor fogta el, amikor a lopott ékszereket értékesiteni akarták. A nyomozást tovább folytatják, hogy a banda többi tagjait, akiknek névsora a rendőrség kezében van, elfogják.

Megtisztitják

a fasisztáktól a csehszlovák közigazgatást

Fegyelmi eljárást inditanak minden államtisztviselő ellen, aki belépett a fasiszta pártba

Prágából jelentik: A prágai rendőrség kedd este ujból kihallgatta *Gajda* volt vezérkari főnököt, a fasisztapárt vezérét, azután elbocsátotta a rendőrségről. A fasiszta vezér ujabb kihallgatásának az az előzménye, hogy egy csendőraltiszt bejelentette, hogy Gajda még abban az időben, mikor vezérkari főnök volt, kijelentette előtte, hogy *rövidesen rend lesz Csehszlovákiában, mert nagyobb átalakulás történik.* A csendőraltiszt jelentését ujabb bizonyitéknak vették arra nézve, hogy a *fasiszták puccsra készültek és meg akarták dönteni a csehszlovák alkotmányt.*

A lapok ugy tudják, hogy a honvédelmi minisztérium visszarendelte Prágába mindazokat a főtisztviselőket, akiket a fasiszta-botrány kivizsgálására küldtek ki és akik szabadságukat vidéken töltötték. A bizottság fegyelmi eljárás megindítását fogja kérni a kormánytól *mindazon állami tisztviselők ellen, akik beléptek a fasisztapártba.* A kormánynak, hir szerint, eltökélt szándéka, hogy az államigazgatást megtisztitja a fasiszta elemektől és a fasisztapárt ellen erélyes rendszabályokat vezet be.

Egy kritikus albumából

Irta: Baedeker

Egy királynő meg egy pórleány közt több a rokon vonás mint amekkora az eltérés egy király meg egy paraszt között. Pedig a különbség e két utóbbi tipus közt a legnagyobb, amely csak képzelhető. Éppen azért a parasztnőből könnyebben lehet királyné mint a parasztból csak királyi lakáj is.

✱

Nők a szédületes s néha szinte csodás karrierjüket a bájainak s a kacérságuknak, férfiak a csekély előmenetelüket a szorgalmuknak és a tehetségüknek köszönhetik.

✱

A jó gyermekszoba jobban látszik meg a nőkön, annak a hiánya észrevehetőbben a férfiakon.

✱

A müvelt nők nagyrésze ellenséges szemmel nézi a feminizmus mozgalmait és nem kivánja, hogy azok diadalra jussanak. Féltik a pozicióiukat.

✱

A férfi hivebb, a nő állhatatosabb a szerelemben.

✱

A nő szerelemképesebb mint a férfi, mert a szerelmet is szereti, mig a férfi csupán a nőkért bomlik.

✱

Ahogy a nő tudatára ébredt az erejének, rögtön fölibe kerekedik a férfinak. Azért az okos férj arra vigyáz a leggondosabban, hogy a feleségе ne vegye észre, mennyivel erősebb az uránál s hogy ez menyinyivel gyöngébb a feleségénél. Természetes dolog, hogy kevés férj lévén igazán okos, ez a taktika csak ritkán sikerül.

✱

Némely jóeszü ember: nem okos férj és nem egy buta asszony: egészen okos feleség.

✱

A nőnek nagy szerencséje, hogy olyan erős s a férfinak sokszor a tragikuma, hogy a nővel — a szeretőjével éppen ugy mint a feleségével — szemben annyira gyönge.

✱

A legnagyobb csalások egyike »gyönge nem«-nek nevezni azokat, akik egyenkint legyőzhetetlen erőt tudnak kifejteni s a teremtés urainak cimezni azokat, akik e gyönge nemnél is gyöngébbek.

✱

A nő a maga nőiességében épp oly erős és jellemszilárd lehet mint a férfi az ő hajlithatatlan férfiasságában. Az csak hizelgés és egyben gorombaság (s a hegyében valótlan), hogy a természeténél fogva gyönge és jellemtelen. A nő nem jellemtelen csak női jellem.

✱

A nők igen sokat tanulhatnának a férfiaktól s ezek is a nőktől. De nem tanulnak egymástól semmit. A két nem közti örvendetes viszony ezt meg se engedi. Hiszen vagy ellenségként állanak egymással szemben a nő és a férfi s legyőzni, vagy mint szerelmesek s élvezni akarják egymást. Egyik esetben se jutnak hozzá, hogy igazán tanulhassanak egymástól vagy oktathassák egymást.

Ez ellentmond egy pedagógiai elvnek, amely igy szól: az ember attól tanul a legkönnyebben s a legnagyobb eredménnyel, akit szeret. S igy a szerelmesek volnának a legkitünőbb tanférfiak, tanhölgyek és tantársak, mert hát kit szeret az ember annyira mint a szerelmesét?... Am ez az ellenmondás csak látszólagos. A szerelem nem szeretet s mentül szenvedelmesebb ez a szerelem, annál kevésbbé mondható szeretetnek. A szerelem a testhez vonzódik s a szellemmel keveset törődik — a szerelem testkultusz és nem lélekkultura. Ölelkezés és csókolódzásközben ép oly kevéssé lehet tanulni mint örökös veszekedés között.

✱

Két orvosnövendék, egy fiatalember és egy ifju leány, nagyon szerették egymást. Félretettek minden előitéletet és társadalmi balfelfogást, hadat üzentek minden konvenciónak és összeköltöztek. Igy az élet is olcsóbb lesz — gondolták — mert csak egy szobát kell bérelni, csak egy kályhát füteni s csak egy villanylángot égetni. S ez egyetlen lámpa fénye mellett — gondolták és határozták el tovább — együttolvashatják a könyveiket s amit az egyik könnyebben megért vagy jobban tud, arra megtanithatja a másikat. Mind a ketten nagyon későn tették le a szigorlataikat, mert eleinte állandóan szeretkeztek s e kedves müvelettől nem maradt idejük a tanuláshoz s a tanitásra, később pedig, mikor megunták a csókolódzást és természetesen egymást is, pörlekedni kezdtek s az állandó vitatkozások s a kölcsönös szemrehányások nem engedték tanulni őket. Csak amikor szakitottak és haragban elváltak, akkor kezdtek megint komolyan tanulni és — vizsgákat tenni.

✱

A nőre nézve, ha rendes formában vannak, előnyösebb, ha vetkezik mint hogyha valakinek a szemelátára öltözködik. És ebben a megállapitásban nincsen semmi frivol vonatkozás. A nő — máskülönben igen természetes és megbocsájtható — hiusága öltözködés közben többször nyilvánul meg, mint amikor leveti a ruháit (ami a mostani divat mellett ugy se valami nagyon körülményes munka) s az előbbi ténykedésnél inkább teszi ki magát a néző kritikájának mint az utóbbinál. Innen van, hogy sok nő nem türi, hogy az ura vagy a kedvese jelen legyen, amikor öltözik, ellenben igen szivesen átja ezt a privilégiumos egyénnek amikor vetkezik. S ez megint nem akar pikáns célzás lenni arra, hogy épp a kedvükért s a javukra vetkezik. Nem — egyszerüen azért vetkezik szivesebben mint öltözködik, mert ösztönösen érzi, hogy az előbbi esetben ugyanannyi a nyerni, mint utóbbiban a veszteniválója.

✱

A csuf nők barátságosak. Ez enyhiti a rutságukat. A szépek is azok. Ez emeli a szépségüket.

Megtalálták az Alpesekben eltünt jugoszláv repülők holttestét

Petrovics Zsivorád alezredes és Pajevics főhadnagy gépe Arlbergtól nyugatra sziklába ütközött és egy gleccserre zuhant Repülőgépek, turisták és katonai osztagok kutattak az eltünt pilóták után

Petrovics főhadnagy az esés következtében zuzta agyon magát, Petrovics alezredes megfagyott

Az egész jugoszláv közvélemény türelmetlenül lesi az eltünt jugoszláv pilóták sorsáról érkező jelentéseket, amelyek eddig még mindig negativok.

A petrovaradini légiparancsnokság telefonja egész nap szól, szinte percenként jönnek érdeklődések és kérdezősködések, amelyekre a parancsnokság ugyanegy választ ad:

nincs semmi hir az eltünt jugoszláv pilótákról.

Alkalmunk volt a repülőparancsnokság egy magasállásu tisztjével az eltünt pilótákról beszélni és a következő felvilágositást kaptuk:

— Szombaton, augusztus 27-ikén hajnalban a zürichi nemzetközi versenyen résztvett jugoszláv eskadrille hat repülőgépe és kilenc pilótája Zürichből Innsbruckba repült, miután már

napok óta hiába vártak kedvező légköri viszonyokra,

amelyek a visszatérést lehetővé tették volna! A szombati nap sem volt kedvező, de pilótáink, akik tudvalevőleg bátorságukkal néha a megengedetten is tulmennek

mégis elindultak,

hogy visszatérő utjuk első etappe-ját Innsbruckot elérjék. A Dübendorf—Innsbrucki táv csak 217 kilométer, ami tudvalevőleg igen rövid ut, amelyet pilótáink normális légköri viszonyok mellett egy óra alatt könnyen megtehetnek Az ut azonban igen nehéz, mert

három-négyezer méteres hegyek felett halad

és igy a repülőinknek nagyon nagy magasságban kellett repülniök, aminek az a nagy hátránya volt, hogy nehezen találták meg az innsbrucki kis repülőteret, amely csak hétszáz négyzetméter nagyságu és igy négyezer méter magasságból alig lehet látni. Pilótáinknak tehát le kellett ereszkedniök, hogy megkeressék az innsbrucki repülőteret. Nagy hátrányuk a Pothez-gépeknek, hogy azokkal csak nagy sebességgel lehet kikötni

Nagy magasságból, nagy sebességgel haladva, kis repülőteret megtalálni, aviatikai bravur.

— Három repülőgépünk, amelyeken *Rupcsics* Dragutin *Marticsevics* Jankó repülőszázadosok (együléses Devoitin-gép) és *Gradicsnik* Ferdo pilótaszázados és *Klukanovics* Kamilló repülőszázados, megfigyelőtiszt (Pothez XXV. Laurin-Jupiter 450-es motoru kétülésű repülőgépen) ültek, nagy viszontagságok után szerencsésen elérte az innsbrucki repülőteret, ellenben *Uzelac* Teo repülőszázados, Devoitinján és *Vidale* Oszkár pilótaszázados, *Skrivanics* Gavro, főhadnagy-megfigyelő Pothez XXV. gépükkel kénytelenek voltak visszafordulni és visszatérni Zürichbe mert

az Inn-Arlberg Alpesekben átláthatatlan fekete felhőbe jutottak, ahol olyan sötétség volt, hogy a pilóták nem is látták a saját repülőgépükön ülő megfigyelőtiszteket és igy minden tájékozódást elvesztettek.

Két repülőgép tehát visszafordult és visszatért Dübendorfba, ahonnan vasárnap hajnalban, valamivel kedvezőbb légköri viszonyok között ujból elindultak és szerencsésen Innsbruckba érkeztek. Ekkor derült csak ki, hogy a *hatodik repülőgép, amelyen az eskadrille parancsnoka: Petrovics Zsivorad alezredes, aki mint megfigyelő kisérte az eskadrillet és a Pothez-gép pilótája Pajevics Dragutin*

sem Innsbruckba nem érkezett, sem Dübendorfba nem tért vissza.

A repülők nyomban jelentést tettek Petrovics és Pajevics eltünéséről a petrovaradini repülőfőparancsnokságnak, a honnan a szélrózsa minden irányában rádiótáviratok és dróton továbbitott táviratok mentek, amelyek mind az eltünt pilóták felkutatását célozták. Külön hivatalos táviratok mentek Bernbe a svájci repülőfőparancsnoksághoz, a berlini és bécsi jugoszláv követségekhez, hogy kövessenek el mindent, hogy a svájci német és osztrák kormányok kutassanak Petrovics és Pajevics után.

Szerdán reggel jött meg a bécsi követségünk távirati válasza, mely szerint a követség azonnal érintkezésbe lépett az osztrák hadügyminisztérium repülőosztagával és azok

nyomban repülőgépeket és katonai csapatokat küldtek ki az eltünt pilóták felkutatására.

A követség azonkivül külön táviratban fordult a tiroli helytartósághoz. Bernből is szerdán érkezett a svájci repülőfőparancsnokság távirati válasza, melyben közlik, hogy a keresést szárazföldön és levegőben nagy apparátussal megkezdték. A svájci főparancsnokság pontos távirati értesitést kér, hogy *Petrovicsék* hol hagyták el az eskadrillet és hol látták őket legutoljára. A berlini követségtől ezideig válasz nem érkezett.

— Magánértesüléseink szerint

katonai osztagok és turisták egész tömege kutat az Alpesekben a hómezőkön és a gleccsereken az eltüntek után.

— Két eshetőséget tartunk lehetségesnek. A fekete átláthatlan felhőkbe jutott repülőgép vagy

nekiment egy sziklának és lezuhant,

hisz kikötésről az Alpesekben aligha lehet szó, vagy látva reménytelen helyzetüket

ejtőernyővel kisérelték meg a menekülést,

ami azonban szintén kevéssé nyujt alapot megmenekülésre, mert vagy sziklához csapódhattak, vagy valamely gleccserre vetődtek, ahonnan azután aligha van menekülés.

Megfagyhattak vagy más szerencsétlenség érhette őket,

mert már negyed napja minden hir nélkül vagyunk.

— Az eskadrille többi öt gépe hétfőn Grácba repült, 306 kilométeres utat megtéve és kedden tette meg a 144 kilométeres utat Zagrebig, ahonnan szerdán visszatértek Noviszadra.

— Szomoru, hogy

a noviszadi repülőtérnek immár harmadik parancsnoka zuhant le.

Az első 1921-ben *Vukoszavljevics* Bránkó volt, aki a noviszadi repülőtéren lelte halálát, a második *Jugovics* Jován őrnagy aki tavaly Prágában járt szerencsétlenül, amikor épp Varsóba volt indulóban és most Petrovics Zsivorád alezredesről hiányzik minden értesülés.

Megtalálták a két pilóta holttestét

Innsbruck, augusztus 31. Ma délután érkezett jelentés szerint megtalálta a jugoszláv katonai repülőgépet, amelynek szombat óta nyoma veszett,

kedden délután hosszas kutatás után megtalálták.

A mentő expedició *rábukkant a gép roncsaira, a neuchtlingi menház közelében az Izabella-hegycsucs alatti gleccseren.*

A repülőgép teljesen összetört és a mint a helyszini vizsgálat során megállapithatták, a nagy ködben neki ütődhettek a sziklacsucsnak.

A repülőgép mellett Pajevics repülőfőhadnagy jéggé fagyott holttesta hevert.

A szerencsétlen embernek a lábai teljesen össze vannak törve.

Valamivel távolabb, a mentőexpedició tagjai

megtalálták a repülőgép utasának, Petrovics Zsivorád alezredesnek, a noviszadi repülőtér parancsnokának holttestét,

Petrovics holttestén nincsenek külső sérülések és több mint valószinü, hogy

a katasztrófa megtörténte után még élt.

Nincs kizárva, hogy Petrovics alezredes elindult segitséget keresni, de

a nagy hóban kimerülten összeesett és megfagyott.

A két holttestet beszállitották a voralbergi Klöstexle községbe.

A hivatalos bizottság megállapitotta, hogy a katasztrófa *Arlbergtól* nyugatra történt, *még pedig ugy, hogy a pilóta* elveszthette tájékozódását, ezért mélyebbre ereszkedett és a nagy ködben nekivágódott a sziklának.

Pajevics főhadnagy állitólag él

Zagrebon keresztül Zürichből érkezett jelentés szerint, az Izabella-csucs tövében, egy gleccser mellett, a Roitlingem turistaház közvetlen közelében feküdt a teljesen összerancsolt gép. Közvetlen a gép mellett még

élve találták meg Pajevics főhadnagyot.

Mindkét lába a térd alatt el volt törve és megfagyott. Néhány száz méterre tőle holtan feküdt Petrovics Zsivorád alezredes. Semmi sebesülésnek nyoma nem látszott rajta.

Pajevicset vastag bundája tartotta életben.

Pajevicsot és Petrovics holttestét a voralbergi Klönberne községbe szállitották. (Pajevics hadnagy állapota igen sulyos. A repülőgép helyzetéből arra következtetnek, hogy visszafelé tartott Svájcba és a ködben eltévedt.)

A két áldozat

Petrovics Zsivorád alezredes mindössze harminchét éves volt, 1912-ben lett tiszt, résztvett a Balkánháboruban és a világháboruban, a szaloniki fronton teljesitett megfigyelői szolgálatot. Két évvel ezelőtt végezte el a vezérkari iskolát és a mult év óta volt parancsnoka a noviszadi I. repülőezrednek.

Pajevics főhadnagy, a katasztrófa második áldozata huszonnégy éves volt négy éve tiszt, vizsgázott pilóta és a leghátrabb jugoszláv aviatikusok közé tartozott.

Megérkeztek Noviszadra az alpesi versenyen résztvett jugoszláv repülők

Noviszadról jelentik: Az alpesi versenyekről visszatérő jugoszláv pilóták szerdán délelőtt tizenegy órakor indultak el Zagrebből Noviszad felé, ahová fél kettőkor meg is érkeztek.

Elsőnek *Uzelac* Teo gépe érkezett meg a noviszadi repülőtérre, valamivel később *Gradicsnik* Ferdó és *Lukanovics* Kamilló repülőtisztek ereszkedtek le. Negyed órával később tünt fel a látóhatáron *Rupcsics* Dragutin gépe, amely szintén simán ért földet.

Marticsevics Jankó és *Vidale* Oszkár repülőszázadosok a nagy köd miatt Sziszek előtt visszafordultak és valószinü, hogy csak csütörtökön indulnak el Noviszad felé.

A megérkezett repülőket a repülőtéren *Sztanojlovics* Dragosziláv tábornok, repülőfőparancsnok és *Navratil* Miroszláv őrnagy üdvözölték.

Sulyos adatok Erdélyi Béla dr. ellen

Jól öltözött fiatalemberek bünszövetkezetének élén állott a feleséggyilkossággal vádolt budapesti gyáros

Budapestről jelentik: *Forgács* Anna halála körül keletkezett bonyodalom lassan tisztázódik és

egyre több olyan jel mutatkozik, amely valószinüvé teszi, hogy a szerencsétlen véget ért fiatal asszonyt tényleg férje, dr. Erdélyi Béla tette el láb alól.

Közvetlen bizonyitékot még nem sikerült produkálni a hatóságoknak, de a nyomozás eddigi adatai és

Erdélyi Béla dr. előélete szinte minden kétségen felül valószinüvé teszi a vádat.

A nyomozás ugyanis megállapitotta,

Erdélyi már érettségi után váltót hamisitott apja nevére,

azonban nem lett semmi baja, mert édesapja kifizette a váltót.

Pár héttel Millstadtba való utazása előtt Erdélyi ismét hamisváltó segitségével szerzett pénzt. Egy előkelő budapesti nagybankban mutatott fel egy váltót, amelyen

előkelő nevek szerepeltek.

A váltó huszonötezer pengőről szólt és a bank tekintettel az előkelő aláirókra leszámitolt.

A pénz nagyrészét Erdélyi kártyán elvesztette.

Kiderült az is, hogy valóságos

váltóhamisitó bünszövetkezetet létesitett,

amelynek tagjai jólöltözködő, jó megjelenésü fiatalemberek voltak, akiket

Erdélyi előkelő nevekben mutatott be a társaságban.

majd felvitte őket egy magánbankárhoz, ahol hamis váltókat akart elhelyezni. Erdélyi megnyugtatta a bankárt, hogy a fiatalemberek igen előkelő családból valók és jó vagyoni viszonyok között élnek. Mindamellett az

a manöver nem sikerült,

mert Erdélyi közben Millstadtba utazott és a bankban, ahol a huszonötezer pengős váltót leszámitolta, megállapitották, hogy a váltó hamis.

A főkapitányság detektivjei megállapitották, hogy *kik azok a fiatalemberek, akiknek nevében Erdélyi váltót akart elhelyezni.* Detektivek mentek ki ezeknek lakására, de kiderült, hogy a fiatalemberek,

amint nyilvánosságra került, hogy mi történt Millstadtban, eltávoztak Budapestről.

A rendőrségnek az a gyanuja, hogy

ezek a fiatalemberek előre tudták, hogy mi fog történni

A rendőrség megtudta, hogy Erdélyi társai Hamburg felé utaztak és onnan

Amerikába akarnak menni.

A főkapitányság minden intézkedést megtett, hogy a fiatalembereket Hamburgban feltartóztassák

Szerdán Millstadtból ujabb jelentés érkezett, amely szerint Erdélyi a szállóban nem fizette ki számláját, hanem 3700 schillingről váltót adott. Ebből az összegből csak 800 schilling volt Erdélyiék számlája, a többit Erdélyi kölcsön-

kérte a hotelban azzal az ürüggyel, hogy pénztárcáját elvesztette. A tárcát elutazása után találták meg Millstadtban egy fal mellett elásva.

A rendőrség kiterjesztette a nyomozást

Forgács Anna állitólagos első öngyilkosságára is,

mert felmerült az a gyanu, hogy

Forgács Anna akkor sem akart öngyilkosságot elkövetni,

hanem altatószert használt és a férje valószinüleg titokban nagyobb adagot adott be feleségének, aki ettől lett beteg. Ennek az ügynek tisztázására kihallgatják a Grünwald-szanatóriumot, ahol Erdélyinét annakidején ápolták, orvosait és ápolóit.

Erdélyi Bélát szerdán délután a rendőrségről átszállitották az ügyészség fogházába.

A földkörüli repülők elhagyták Beogradot

Broock és Schlee Konstantinápoly felé repültek

Beogradból jelentik: *Broock* és *Schlee* földkörüli repülők, akik kedden érkeztek Beogradba, szerdán reggel tovább folytatták utjukat.

A repülők kedden este korán eltávoztak a tiszteletükre rendezett bankettről, autón átmentek Zemunba, ahol a *Central*-szállóban szálltak meg. Reggel három órakor felkeltek és kihajtottak a repülőtérre, ahol Tomics őrnagy reggelit adott. A reggeli után megvizsgálták a gépet, kipróbálták a motort és 4 óra 37 perckor elindultak Pozserovác irányába.

Az amerikai repülőket Pozserovácig öt jugoszláv gép kisérte el.

Amikor a hulla borjupörköltet eszik

A gyilkosnak keresi a rendőrség, az áldozat azonban él és virul

Vrsacról jelentik: Este tiz óra lehetett, amikor a kávéházban elterjedt az a hir, hogy a Vrsaccal szomszédos Ulyma községben *Ruzicska* Viktor tekintélyes vendéglőst *vadállati kegyetlenséggel meggyilkolták és a gyilkos, áldozatának fejét levágta.* Az Ulyma-i gyilkosságnak hire néhány perc alatt elterjedt a városban és nagy izgalmat keltett, mert Ruzicskát Vrsacon mindenki jól ismeri és kiterjedt rokonsága is van a városban.

*

Nemsokára már megérkeztek a részletesebb hirek is. Ezek szerint Ruzicska már hosszabb ideje ellenséges viszonyban volt egy tekintélyes ulymai gazdálkodóval. Az ellentétek anyagi okokból merültek fel. Délután fél hatkor bejött a vendéglőbe Ruzsicska haragosa és ismét összetüzésre került a sor kettőjük között. *A parasztgazda erre kirántotta kését és először szivenszurta a kocsmárost, azután pedig a fejét levágva valósággal lefejezte Ruzicskát.*

*

Még aznap éjjel érdeklődtem a rendőrségen az ügyeletes tisztviselőtől, aki azt a felvilágositást adta, hogy hivatalosan nem jelentették a gyilkosságot. Ulyma azonban nem tartozik a vrsaci rendőrség hatáskörébe és igy hivatalosan nem is kellett értesiteni őket. A gyilkosságról azonban már *komoly forrásból* értesült az ügyeletes rendőrtisztviselő is.

*

Reggelre ujabb rémhirek terjedtek el. Ruzicska meggyilkolását politikai agitáció céljaira akarták egyesek felhasználni és azt terjesztették városszerte, hogy *politikai gyilkosság történt.* Ruzicskát politikai ellenfelei ölték meg.

*

Kilenc óra lehetett, amikor egy detektiv és egy csendőrőrmester társaságában autón Ulymára indultam. A két hatósági közeg *a nyomozás megindítása végett utazott ki a helyszinre.* Szédületes gyorsasággal száguldott végig gépkocsink a bánáti rónaságon és nemsokára megérkeztünk a gyilkosság szinhelyére.

A faluban néma csönd. Sehol semmi izgalomnak a nyomát nem lehet felfedezni. Az emberek egykedvüen mennek az uton, a gyerekek vidáman játszadoznak a porban. Érthetetlen előttem, hogy mennyrie közömbös arccal fogadnak minket a faluban. Egy ilyen borzalmas gyilkosság és sehol semmi izgalom.

*

A vendéglő elé érünk. Kiszállunk a gépkocsiból és rövid tanácskozás után a csendőrőrmester elsőnek lép be a vendéglő ajtaján. Itt azonban nagy meglepetés vár ránk.

A »hulla« az egyik asztal mellett ül és jóizüen fogyasztja el villásreggelijét, egy jó adag borjupörköltet és amikor meglát minket, illedelmesen megkérdi:

— Sört vagy bort parancsolnak az urak?

*

A »szenzációs ulymai gyilkosság« ügyében a hatóságok ezekután természetesen beszüntették a nyomozást. *Ruzicska* pedig a babona szerint hosszu életü lesz a földön.

Élet-halál harc a sziklacsucson

Sopronból jelentik: Izgalmas dráma szinhelye volt szerda reggel a Sopron melletti bánfalvi kőfejtő. Reggel hat órakor a munkába siető soproniak észrevették, hogy *a kőfejtő fölötti sziklacsucson egy férfi és egy nő viaskodnak.* Lélekzetet visszafojtva figyelték az élethalálharcot és látták, amint a nő görcsösen belekapaszkodva a férfibe, a szakadék felé lép. A férfi kétségbeesetten igyekezett a nő karjaiból kiszabadulni, de nem sikerült neki. Már-már ugy látszott, hogy *mindketten lezuhannak a mélységbe, amikor a nő hirtelen nagyot rántott a férfin, hátraesett és nagy ivben lezuhant a szakadékba.* A férfinek sikerült a szakadék szélén álló fatörzsben megkapaszkodni és pár percnyi izgalmas vergődés után visszajutni a sziklatetőre. A dráma szemtanui odarohantak a lezuhant lányhoz, aki azonban ekkor már nem élt: teljesen összeroncsolt testtel feküdt a kőfejtő fenekén.

A megmenekült férfi, *Felsinger* Vendel huszonhét éves kocsis elmondotta, hogy a lány *Huber* Ilona tizenhat éves bányászlány, akivel viszonya volt és mindenáron arra akarta rávenni, hogy *együtt haljanak meg* és együtt ugorjanak le a kőfejtőbe. A sziklacsucson igyekezett lebeszélni Huber Ilonát a végzetes tervéről, a lány azonban hirtelen mozdulattal átkarolta és erőszakkal le akarta taszitani a szikláról.

Amikor a vádlott helyett a sértett kerül a fogházba

Izgalmas tárgyalás a budapesti törvényszéken

Budapestről jelentik: A budapesti törvényszéken szerdán izgalmas jelenetekben gazdag pört tárgyaltak. A pör vádlottja *Kugler* Erzsébet huszonegy éves csinos fiatal leány volt, aki ellen *Zombori* Gyula soffőr tett feljelentést, mert állitólag meg akarta őt ölni, amikor a mult évben Gyömörről Budapestre utaztak.

A fiatal leány elmondta, hogy viszonya volt Zomborival, de a soffőr szakitani akart vele. A vonaton összeveszett és amikor Budapesthez közeledtek Zombori arcul ütötte. Az inzultus után ki akart menni a kupéból, mire Zombori revolvert rántott és rálőtt. A golyó könyebben megsebesitette a karját és a fejét.

— *Nem igaz az — vallotta — hogy én löttem rá Zomborira, ellenkezőleg, ő volt az, aki meg akart ölni.*

Az egyik tanu, *Kiss* István vasutas elmondta, hogy a perronon állva látta *hogy Zombori dulakodott a leánnyal.* Abban a pillanatban, amikor felment a vagonba, két lövés dördült el. Az elnök felmutatott egy revolvergolyót, melyet Zombori a vizsgálóbirónak azzal adott át, hogy a golyót a bőrkabátjának zsebében találta és az a golyó furta át kabátját. A szakértők megállapitották, hogy a golyó *sohasem volt fegyverben* és a bünjelként őrzött bőrkabáton talált lyukakról is megállapitották, *hogy azokat nem golyó ütötte.* A szakértői vizsgálat után került sor Zombori Gyula sértett kihallgatására. A soffőr elmondta, hogy a leány állandóan fenyegette, hogy megöli, ha szakitani mer vele. A vonaton is ő provokálta a veszekedést, amely annyira elfajult, hogy dulakodni kezdett vele. Kugler Erzsébet dulakodás közben hirtelen revolvert rántott ki bluza alól, ő le akarta fogni a leányt, akinek azonban sikerült két lövést leadnia. A golyók átütötték bőrkabátját, de nem sértették meg.

Az elnök ekkor elébe tárta az orvosszakértők véleményét, mire Zombori zavarba jött és dadogva csak ennyit válaszolt:

— *Én kérem nem hazudok.*

A lány védője bejelentette, hogy hamis vád büntette cimén följelentést tesz Zombori ellen. A biróság ezután a lányt a vád alól felmentette. Az itélet kihirdetése után az ügyész inditványozta, hogy *a törvényszék tartóztassa le Zombori Gyulát.* A biróság helyt adott az inditványnak és Kugler Erzsébet vádlott helyett a fogházőrök *a sértett Zombori Gyulát kisérték be a fogházba.*

HIREK

VERS

A városház előtt a parkban
Játszanak apró gyerekek.
A levegőben léggömb szállidos
S gurulnak apró kerekek.

Üde lármájuk felhallatszik
Hozzám a nyitott ablakon,
Zengő lármájuk friss zenéjét
Elfogódottan hallgatom.

De már mogorván szól a svoszter
S az ifju had indulni kezd,
Az örömöknek gyorsan vége,
Sietni kell, ha jó az est.

Bár másképp volna mindez itten,
Ha én lennék egyszer a Nap!
Az égről soha le nem mennék,
Mikor gyerekek játszanak.

AMBRUS BALÁZS

*

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Az időjárás lassan javul.

— **A szuboticai közigazgatási bizottság ülése.** Szubotica város uj közigazgatási bizottság szerdán délután tartotta meg első ülését Manojlovics Dusán főispán elnöklete alatt. A bizottság ülésén az egyes előadók jelentést tettek az állami és városi hivatalok müködéséről, azonkivül megalakitották a fegyelmi bizottságot. Az ülés a késő esti órákban ért véget.

— **Jegyzői áthelyezések.** Beogradból jelentik: A belügyminiszter Kupusinác Jován deronji jegyzőt rendelkezési állományba helyezte és a jegyzői teendőt elvégzésével Szuvajdzsics Dusán karavukovói jegyzőt bizta meg. Karavukovón a jegyzői teendőket ezalatt Vojnovics Milán fogja végezni.

— **Kosztka István dr. előtt kihirdették a Kuria itéletét.** Budapestről jelentik: Kosztka István előtt a budapesti Kurián szerdán kihirdették a jogerős itéletet. Kosztka, mint ismeretes, szerelmi féltékenységből lelőtte Valerian alezredest, aki feleségének udvarolt. A törvényszék Kosztkát négy évre itélte, az itéletet azonban a tábla két évre szállitotta le. A Kuria megváltoztatta a tábla döntését és Kosztka büntetését három évi fegyházban szabta meg. Az itélet kihirdetése után Kosztka azonnal megkezdette büntetésének kitöltését.

— **Halálozás.** Belacskáról jelentik: Mogos Márton belacskai iparos felesége ötvenhatéves korában meghalt. Mogosné halála városszerte nagy részvétet keltett.

— **A halálba követték nővérüket.** Susakról jelentik: Fiumében már évek óta élt három idősebb leány, a Kéki-nővérek, egy előkelő és jómódu fiumei magyar család tagjai. Néhány hét előtt a nővérek egyike meghalt. A másik két nővér azóta teljesen megváltozott. Szótlanok lettek és állandóan nővérük haláláról beszéltek. Amikor kedden délben fivérük, Kéki János mérnök eljött lakásukba, zárva találta az ajtót. Rosszat sejtett és lakatossal kinyittatta az ajtót. Ekkor borzalmas látvány tárult eléje: két nővére, a negyvenötéves Natália és a negyvenegyéves Amália kimeredt szemmel, nyitott szájjal, holtan feküdtek a kanapén. Világitógázzal megmérgezték magukat, a nyakukon levő sebekből kitünt, hogy előzőleg ollóval át akarták metszeni a nyakukat. Hátrahagyott levelükben arra kérik hozzátartozóikat, hogy ne boncoltassák fel őket és temessék el nővérük mellé, mert utána való bánatukban követték el az öngyilkosságot. Az orvosok véleménye szerint legalább tizenkét óráig feküdtek holtan, mig megtalálták őket. Temetésük szerdán folyt le nagy részvét mellett.

— **Őskori csontleletek Bajmócon.** Pozsonyból jelentik: Bajmócon, a prépostság előtti hatalmas sziklatömbben óriási barlang van, amelyből a falubeli szájhagyomány szerint földalatti utak vezetnek a várbeli kutba, a bajmóci templom alá és egészen a több kilométerre levő privigyei klastromig. Ezeket a monda szerinti földalatti alagutakat a bajmóci vár urai még a rablólovagok korában épittették. Tavaly nyáron a barlang bejárata előtt felgyülemlett szeméthalmot lehordatták és meglepetésre, mamutcsontok mellett őskori kisebb emlősállatok csontjait is felfedezték. Ezek között sok olyan is akadt, amelyen megállapitható volt, hogy azt az ősember a barlangkorszakban feldolgozta és szerszámul használta. E leleteket szakemberek 30.000 esztendősöknek becsülték. Ezidőszerint ezek az érdekes leletek a legrégebbiek Szlovenszkón és Csehországban. Az ásatások terén érdemeket szerzett Medvecky Károly bajmóci nagyprépost, akinek intervenciójára az idén folytatják az ásatásokat Jančák mérnök, min. tanácsos vezetésével, aki a nyarat e munka elvégzése érdekében Bajmócon tölti el.

Rádióban a legjobb márkák:
»Er ESON«
»Philips«
vezérképviselet
Maller Béla okl. gépészmérnök
Subotica, Petrogradska ul. 8.

— **Orkán pusztított Nyiregyházán.** Nyiregyházáról jelentik: Kedden este hatalmas vihar és felhőszakadás pusztított a városban. A vihar, mely négy óra hosszat tartott, lehetetlenné tette a közlekedést s a viz behatolt az alacsonyabban fekvő házakba. A városban több ház beomlott. A közelben fekvő Mátészalkán az orkánnak halálos áldozata van. A villám megölte Keleti Tibor tizenhat éves fiut, aki kilenc éves öccsével egy ágyban aludt. A kilenc éves gyereknek semmi baja sem történt.

— **A sztaribecsei katholikus legényegylet szinielőadása.** Sztaribecseiről jelentik: A sztaribecsei katholikus ifjúsági legényegylet ifjusága jólsikerült müsoros estét rendezett, amelyen három egy felvonásos vigjátékot adtak elő. A szereplők közül kitüntek: Antók Manci, Kocsis Maricka, Banka Böske, Schmidt Zsófia, Horváth Ilonka, Deák Lajos, Tóth István. Az előadás után amelyet nagyszámu közönség nézett végig, reggelig tartó tánc volt.

— **Három évi börtönre itélték a felsőegesdi gyilkos csendőrőrmestert.** Pécsről jelentik: A honvédtörvényszék szerdán hirdette ki az itéletet Gábor Márton felsőegesdi csendőrőrmester bünügyében, aki a mult évben meggyilkolta és kirabolta Balog József cigányvajdát és feleségét. A biróság a gyilkos csendőrőrmestert három évi és két hónapi szigoritott börtönre itélte

— **A vásárosok bojkottal fenyegetik Sztarakanizsát.** Sztarakinzsáról jelentik: Sztarikanizsán a napokban megtartott vásáron meglepetést keltett a vásárosok körében, hogy két-három négyzetméter területért a vásártéri bérlők azzal az indokolással, hogy ők egy évre hetvenezer dinárt fizetnek vásárhelybér cimén egy-egy árustól harmincöt-ötven dinárt követeltek. A vásárosok tiltakoztak a magas helypénz szedése ellen és a vásár után, mintegy száz árus rögtönzött értekezletet tartott, amelyen elhatározta, hogy a sztarakanizsai vásárt bojkottálni fogják, mer anomáliának tartják, hogy mig Szuboticán három napos vásár időre tizenöt dinárt, Kikindán, Szentán két napos vásári időre nyolc dinárt fizetnek az árusok sátranként, addig Sztarakanizsán két-három négyzetméter után egy napra harmincöt-ötven dinárt kell fizetniök.

— **Megkezdődött a cionista kongresszus.** Zürichből jelentik: Szerdán kezdődött meg Svájc fővárosában a cionisták világszövetségének tizenötödik kongresszusa. A kongresszus előreláthatólag több napig fog tartani s azon főleg a palesztinai viszonyokról lesz szó. Bizonyosra vehető azonban, hogy a Palesztina-akció vezetője, dr. Weiszmann ezuttal is nagy többséget fog kapni. Jugoszláviát a kongresszuson dr. Alkalay Izsák beogradi főrabbi, dr. Licht Sándor ügyvéd, a cionista központi választmány elnöke, valamint Locker Vilmos és dr. Pops Frigyes képviselik.

Az első díjat a vojvodinai iparkiállitáson
Gayer Jakab és fiai
butorgyárának gyártmányai nyerték el Novi-Vrbason.
7232

— **Felfüggesztették a Jugoszlávia játékjogát.** Zagrebből jelentik: A vasárnapi Jugoszlávia—WAC meccsen történt botrány következtében a JNS a vizsgálat befejezéséig felfüggesztette a Jugoszlávia játékjogát. A határozatról a szövetség értesitette az osztrák szövetséget.

— **Ötven katona a bedült livornói laktanya romjai alatt.** Milánóból jelentik: A 88-ik gyalogezred livornói laktanyájában a kétemeletes épület tetőzete beszakadt és a romok a kaszárnya első emeletén alvó ötven katonára zuhantak. A romok áttörték az első emeletet és a földszintet is. A szomszédos laktanya tisztjei és legénysége azonnal a mentéshez láttak, amit nagyon megnehezitett az a körülmény, hogy az épületben a villanyvezeték is elpusztult. Eddig három halottat és 27 életveszélyes sebesültet huztak ki a romok alól.

Speciális optikai szaküzlet és javitómühely
DIPLOMAS OPTIKUS
BENKO GYÖRGY NOVISAD
Kraljevića Aleksandra u. 13. 867

— **Stephan George nyerte el a Goethe-dijat.** Frankfurtból jelentik: Szerdán reggel nyuttották át a Goethe-ház nagy fogadószobájában ünnepélyes keretek közt a város Goethe-diját, tizezer aranymárkát. Tegnapelőtti ülésén a városi tanács Stephan Georgenak, a nagy német lirikusnak itélte oda ezt a dijat, akiről a város okirata azt mondja, hogy ő az a költő, aki abban az időben, amikor a nyelv kavarodása a tetőfokát érte el, legtisztábban őrizte meg Goethe nyelvét.

Beogradban hatvanöt bank van. Beogradból jelentik: A beogradi bankszövetség most közölt kimutatása szerint Beogradban hatvanöt bank van. Az összes bankok alaptőkéje 521.150.000 dinár, tartalék 142.801.000 dinár, betét 631.960.000 dinár, 1.580.512.000 dinár folyószámla és visszleszámitolás, 50.426.000 dinár nyereség, 945.107.000 dinár lombard, 233.971.000 dinár ingatlan, 65.507.000 dinár ipari vállalatok és áruk, 214.386.000 dinár értékpapir és 1031 dinár veszteség. Szerbia többi részeiben mult évi december végéig 242 bank volt 390.419.000 dinár alaptőkével, 89.777.000 dinár tartalékkal, 606.921.000 dinár betéttel, 227.115.000 dinár folyószámlával és viszleszámitolással, 37.957.000 dinár nyereséggel, 346.511.000 dinár lombarddal, 35.349.000 dinár igatlannal, 467.280.000 dinár értékü ipari vállalatokkal, 71.731 ezer dinár értékpapirokkal és 1.599.000 dinár veszteséggel.

— **Visszaérkeztek a dunai monitorok Tiszamenti utjukról.** Noviszadról jelentik: A Tiszamenti vidékekre indult monitorok, amelyek az elmult napokban Szentán és Sztaribecsejen is megfordultak, kedden délután a petrovaradini parton kikötöttek. A monitorokkal egyidejüleg uton volt a Lovcsen nevü tengerészeti remarkör. A Morava és Szamos monitorokon kivül visszaérkezett a katonai léggömb és három kis őrhajó is.

— **Elfoglalta hivatalát a noviszadi kulturtanácsnok.** Noviszadról jelentik: Klicin Predrag városi tanácsnok fegyvergyakorlatról visszaérkezett és szolgálattételre jelentkezett. Miután közben a gazdasági tanácsnoki állást, amelyet Klicin a kulturtanácsnoki és az árvaszéki alelnöki állás mellett ideiglenesen betöltött, a közben visszahelyezett dr. Markovics Giga tanácsnok elfoglalta, Klicin csak a kulturtanácsnoki és az árvaszéki alelnöki állást fogja betölteni.

Kozmetikai rendelő, villany- és fénykezelés, orvosi felügyelet. Ciril i Metod trg 5. I. em. (A volt Vojnics Piroska-féle ház.)

— **A noviszadi Városi Takarékpénztár pályázatot hirdet az igazgatói és a többi tisztviselői állásra.** Noviszadról jelentik: A noviszadi Városi Takarékpénztár igazgatósága pályázatot hirdetett az 5000 dináros havi fizetéssel járó igazgatói, a 2750 dináros könyvelői, a 2000 dináros pénztárnoki, az 1200 dináros irnoki és az 1200 dináros szolgai állásra. Az ajánlatokat szeptember 7-éig kell benyujtani a noviszadi Városi Takarékpénztár igazgatóságánál.

— **Uj ügybeosztás a szentai rendőrségen.** Szentáról jelentik: Vorgics Szlávkó rendőrfőkapitány, Dudás Emil rendőrkapitányt a bünügyi osztály vezetésével, Mámics Voint, az uj rendőrkapitányt pedig a kihágási, mezőrendőri és cselédügyek intézésével bizta meg.

»Albus« kézmosószappan mindent mos káros hatás nélkül.

— **Beiratkozások a vrsaci gimnáziumba.** Vrsacról jelentik: A vrsaci állami gimnáziumban szeptember elsején kezdődnek a beiratkozások. Az első és második osztályba 1-én, a harmadik, negyedik és ötödik osztályba 2-ikán, a hatodik, hetedik és nyolcadik osztályba pedig 3-ikán lehet beiratkozni. A tanulók kötelesek a mult évvégi iskolai bizonyitványt magukkal hozni, az első osztályos tanulók ezenkivül anyakönyvi kivonatukat is tartoznak felmutatni. Az előadások szeptember hó 5-ikén kezdődnek.

A »Nem nősülök« szenzációs Szenesdarab szombati és vasárnapi bemutatójához jegyek Krécsinél egész nap kaphatók.

A fogmosás este
ép oly fontos, mint reggel, mert az éjszaka az az idő, a mikor a fogak ellenségei teljesen zavartalanul üzik romboló munkájukat. Óvja meg egészségét rendszeres fogápolással, lefekvés előtt is legyen kéznél
SARG

KALODONT
az antiszeptikus fogkrém.

Leendő anyáknak kellő figyelmet kell forditaniok arra, hogy bélmüködésük rendben legyen, ez pedig a természetes »Ferenc József« keserüviz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi *Ferenc József* vizet, mert könnyen bevehető és rendkivül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben

— **Leütöttek és kiraboltak Kolozsvár határában egy szinigazgatót.** Kolozsvárról jelentik: Vakmerő rablógyilkossági kisérletet jelentettek a kolozsvári rendőrségen. A város kirándulóhelyén, a Hója-erdő, a Kányafői messzelátó között rablógyilkossági kisérlet történt, amelynek áldozata Baróti Jenő negyvenhat éves volt magyar szinigazgató, aki jelenleg a Gáspár Jenő-féle szintársulat tagja. Baróti egy szinésznővel és több szinésztársával kirándulást tett a Hajóerdőbe, majd elvált társaságától és az egyik magános utra tért be. Az elhagyatott ut egyik fordulójánál valaki megtámadta és baltával többször fejbesujtotta. Az ütések következtében Baróti elvesztette eszméletét és jóval utóbb akadt reá több járókelő. Azonnal értesitették a kolozsvári mentőket, akik Barótit beszállitották a klinikára, ahol még este hat órakor megoperálták. Az orvosok megállapitása szerint Baróti állapota életveszélyes, mert a fejszecsapások agyvelejének egy részét is megsebesitették. Megállapitották, hogy Barótinál hétezer lei készpénz, az Erdélyi Bank huszonnégyezer leiről kiállitott betétkönyve, valamint az Aradi Ipar és Népbank negyvennégyezer leiről szóló takarékkönyve volt, amelyeket az ismeretlen tettes elrabolt. A rendőrség széleskörü nyomozást inditott, amely azonban eddig nem vezetett eredményre.

Őszi divatujdonságok megérkeztek Sár Sándorné divatüzletébe, Szubotica.

Lifka-mozi. Szombaton és vasárnap szezónnyitó előadás: *Hugette Duflos,* a Königsmark főszereplőjének *ldtványos luxusfilmje: Szadisták,* Pierre Fondaine regénye.

Klein és Fia toalettszappanok felülmulhatatlanok. *Vezérképviselet: Heller és Vázsonyi Velikakikinda.*

Anita Loos: Szökés előnyben regénye 30 dinár. Kapható a Minerva könyvosztályánál Szubotica. Postaköltségre 5 dinár küldendő.

Megjavitják a felsőbánáti távíró- és telefonforgalmat. Becskerekről jelentik: Nenadovics Velimir, a noviszadi postaigazgatóság müszaki osztályának a vezetője kedden fejezte be a felsőbánáti inspekciós körutját. Nenadovics minden községet bejárt és mindenhol meghallgatta a távíró- és telefonforgalommal kapcsolatban felmerült esetleges panaszokat. Megállapitotta, hogy a jasatomicsi járásban csaknem lehetetlen telefonösszeköttetést kapni. Elhatározta, hogy Jasatomics, Supjaja és Párdány között egy uj telefonvonal kiépitését fogja javasolni. Megállapitotta azt is, hogy Hetény község teljesen el van zárva a forgalomtól, mert nincs telefonja. Itt szintén egy uj telefonvonalat fog kiépittetni, amely Hetény községet Szerbittebén keresztül Becskerekkel fogja összekötni.

Németország békés uton szeretné elérni a keleti határok revizióját

Leobe birodalmi gyülési elnök nyilatkozata a német külpolitika problémáiról

Párisból jelentik: Az interparlamentáris konferencia berekesztése alkalmából a *Petit Parisien* tudósitója beszélgetést folytatott Loebevel, a német birodalmi gyülés elnökével, aki a francia-német viszonyról s a német külpolitika aktuális problémáiról nyilatkozott.

Loebe kijelentette, hogy

a német-francia viszony szorosabbra füzése tekintetében jelentős lépés volt a német-francia kereskedelmi szerződés megkötése.

— Most el kell következnie — mondotta Loebe — a Rajnatartomány kiüritésének és ha majd Franciaország és Németország ott fog tartani, hogy *nem lesz semmi* követelni valójuk egymástól, közösen dolgozhatnak a nemzetközi **feladatok megoldásán.**

Németország keleti határainak revizióiról Loebe a következőket mondotta:

— Tévedés azt hinni, hogy a németek csak a keleti határ minden gondjuk. Annyi bizonyos, hogy Németország a locarnói egyezményben nem ismerte el véglegeseknek a keleti határokat és a német közvélemény határrevizióit követel. De

nincs senki Németországban, aki ezt a határrevizlót ne békés uton, a Népszövetségen keresztül óhajtaná elérni.

Ausztriának Németországhoz való csatlakozása ügyében Loebe kijelentette, hogy hive a csatlakozásnak, de ez a csatlakozás, éppugy, mint a keleti határrevizió, csak békés uton történhetik meg.

TŐZSDE

Zürich, aug. 31. (Zárlat.) Beograd 913, Páris 2033, London 2521 és háromnyolcad, Newyork 51860, Brüsszel 7220, Milánó 2819.50, Amszterdám 207.75, Berlin 12341, Bécs 7310, Szófia 375, Prága 1537, Prága 1537, Varsó 58, Budapest 90775, Bukarest 321.

Beograd, aug. 31. (Zárlat.) Páris 224, Newyork 56.83, London 276.65, Genf 1097, Milánó 310.25, Berlin 1354, Bécs 801, Prága 168.85, Budapest 996, Bukarest 35.75.

Szentai gabonaárak, aug. 31. A szerdai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 295—297.50 dinár, tengeri morzsolt 217.50—220 dinár, csöves tengeri 90—95 dinár, takarmányárpa 220—225 dinár, sörárpa 245—250 dinár, zab 180 dinár, rozs 255—260 dinár, bab 280—290 dinár, burgonya 200—205 dinár, őrlemények: uj lisztek árai: 0-ás gg 490 dinár, 0-ás g 490 dinár, kettes főzőliszt 470 dinár, ötös kenyérliszt 450 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 230 dinár, daraliszt 200 dinár, korpa 200 dinár. Irányzat: lanyha. Kínálat: minimális. Kereslet: nagyon gyenge.

Szombori terménytőzsde, aug. 31. Uj buza bácskai vasut 78—79 kg. két százalékos 295—297.50, uj rozs bácskai vasut 71—72 kg. 280—285, uj zab bácskai vasut 197.50—200, uj árpa takarmányi 61—62 kg. 220—225, takarmányi 63 64 kg. 230—235, tavaszi 65—66 kg. 260—265, tengeri bácskai vasut 200—202.50, bab fehér nem válogatott 310—315, lisztek: 0gg 430—450, 0g 430—450, kettes 410—430, ötös 380—400, hatos 340—360, hetes 290—310, nyolcas 210—220, finom korpa 185—190. Irányzat: változatlan.

Noviszadi terménytőzsde, aug. 31. Buza bácskai 78—79 kilós 297.50—300 dinár, szerémi 78 kilós 295—297.50 dinár, árpa bácskai 65—66 kilós 260—265 dinár, szerémi 65—66 kilós 260—265 dinár, zab bácskai 202.50—205 dinár, szerémi paritás Beograd 215 dinár, kukorica bácskai 200—202.50 dinár, bánáti 202.50 dinár, szerémi 200—202.50 dinár, lisztek: 0gg és 0g bácskai 437.50—440 dinár, kettes számu bácskai 417.50—422.50 dinár, ötös számu bácskai 387.50—392.50 dinár, korpa bácskai jutazsákokban 185—190 dinár, szerémi jutazsákokban 182.50—185 dinár. Irányzat: nyugodt. Forgalom: 11 vagon buza, 21 vagon kukorica, 1 vagon liszt, összesen 33 vagon.

Budapesti gabonatőzsde, aug. 31. Az irányzat szilárd. A készárupiacon az árakban nem volt változás, a határidőpiacon az árak emelkedtek. Határidőre buza október 31.36, zárlat 31.50—31.52, márciusra 33.82—33.92, májusra 33.44—33.54, zárlat 33.52—33.54, rozs októberre 28.96—29.06, zárlat 28.94, 28.96, márciusra 30.25—30.42, zárlat 30.40—30.42. A készárupiacon: buza 30.45—31.75, rozs 28.25—28.50, sörárpa 27.33, tengeri 24.75—25.25, repce 43.50—44.00.

Budapesti értéktőzsde, aug. 31. Magyar Hitel 93.8, Osztrák Hitel 52.4, Kereskedelmi Bank 13.5, Magyar cukor 243, Georgia 215, Rimamurányi 133.8, Salgó 87.5, Kőszén 782, Bródi vagon 3.9, Beocsini cement 260, Nasici 183, Ganz Danubius 218.5, Ganz villamos 192, Athenaeum 35, Nova 49, Levante 27.7, Pesti Hazai 250.

Newyorki gabonatőzsde, aug. 31. Buza őszi vörös 144.875, buza őszi kemény 148.875, tengeri 115.375, liszt 650—700. Irányzat buzánál tartott.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 246 (0), Apatin 318 (—4), Palánka 245 (—5), Noviszad 241 (—5), Zemun 154 (—4), Pancsevó 124 (—4), Szmederevó 232 (—2), Orsova 108 (—12). Dráva: Osziek 186 (+32). Száva: Mitrovica 74 (—6), Beograd 80 (—4). Tisza: Becsej 31 (—9), Titel 241 (—6).

SPORT

Jugoszlávia—Magyarország szeptember 25-én játszanak Zagrebban

Ausztriával két válogatott mérkőzést kütött le a J. N. S. főtitkára

Zagrebből jelentik: *Riboll* József, a JNS főtitkára vasárnap a Budapesten tartott középeurópai futballkonferencián megállapodást kötött Magyarország és Ausztria delegátusaival a Jugoszláviával játszandó válogatott mérkőzések ügyében. A Magyarország elleni mecscset véglegesen szeptember 25-ére tüzték ki és Zagrebban játszák le. A mérkőzés birája Retschury lesz, a kiváló bécsi biró.

Ausztria ellen a jövő évben kétszer játszik Jugoszlávia és pedig először kora tavasszal Zagrebban, azután pedig Bécsben április végén vagy május elején az Anglia—Ausztria mérkőzés előtt. Mindkét mérkőzésen Ausztria második garnituráját állitja ki.

Megtartják vasárnap a Zagreb—Suboticai mérkőzést

Zagreb visszavonta panaszát — Összeállitották mindkét alszövetség válogatottját — Szuboticán csak az SzMTC—Sport mérkőzést tartják meg

A szövetségi serlegmérkőzések ügye hosszas huza-vona után végre megoldást nyert. Mint ismeretes, a serlegmérkőzések második fordulóját tudvalevőleg többszöri elhalasztás után szeptember negyedikére tüzték ki, amikor a zagrebi alszövetség csapatának a szuboticai alszövetségi válogatottal, Beogradnak Ljubljanával kell játszani. A Zagreb—Szubotica mérkőzés terminusa ellen azonban a zagrebi alszövetség panasszal élt, mert már korábban más mérkőzéseket tüztek ki. A JNS nem adott helyt a panasznak, de a zagrebi alszövetség ismét kérte az elhalasztást azzal, hogy ellenkező esetben kénytelen lesz a mérkőzést lemondani. Igy Szubotica, amely az első fordulóban erővesztő volt, mérkőzés nélkül került volna be a döntőbe.

Zagreb azonban mégis meggondolta magát és — mint — most Zagrebből jelentik, a zagrebi alszövetség elhatározta, hogy visszavonja a JNS-hez beadott panaszát és

szeptember 4-ikén kiállitja csapatát Szubotica ellen.

Dubravcsics alszövetségi kapitány már össze is állitotta a zagrebi válogatott csapatot, még pedig a következőképpen:

Miheldzsics (Gradjanszki) — Daszovics (HASK), Mantler (Gradjanszki) — Hitrec (HASK), Premi (Viktória), Ostermans (Concordia) — Zinaja (HASK), Martinovics (HASK), Perska (Gradjanszki), Cindrics (Gradjanszki, Babics (Gradjanszki).

A zagrebi csapat csupa kipróbált, régi, többszörös válogatott játékosokból áll, akikkel szemben Szubotica legénységének nagyon nehéz dolga lesz, ha respektábilis eredményt akar elérni.

Fischl Pál alszövetségi kapitány kemény feladat elé kerül első szereplése alkalmával,

de ugylátszik, az alszövetség uj kapitánya szerencsésen oldotta meg feladatát.

Az alszövetség ugyanis még nem kapott hivatalos értesitést Zagrebból, az alszövetségi kapitány azonban magánuton értesült a zagrebi alszövetség döntéséről és már össze is állitotta a szuboticai válogatottat. A csapat a következő:

Sifflis — Beleszlin, Csisztay — Kopilovics, Held, Ördög — Inotay, Kovács, Becics, Horváth, Slezák.

A csapat zömét a jelenleg kitünő formában levő SAND alkotja, amely 9 játékost adott a válogatottnak és kivülük Csisztai (ZsAK) és Slezák (Bácska) játszanak a válogatottban, amely ma valóban a legerősebb szuboticai együttes. Azonfelül a kisorsolt bajnoki mérkőzésekre is tekintettel kellett lenni, hogy minél kevesebb meccset halasszanak el.

Az alszövetségi kapitány szerdán este bemutatta az igazgatótanácsnak a csapatösszeállitást, amelyet az jóvá is hagyott és egyben elhatározták, hogy azokat a vasárnapra kisorsolt mérkőzéseket, amelyekben a SAND-nak, Bácskának és ZsAK-nak kellett volna játszani elhalasztják. Igy

elmarad a Bácska—Szentai AC, Zsak—Vrbászi SC és Szombori ZsAK—SzAND-mérkőzés, az SzMTC—Sport és a Szombori Sport—Szokomérkőzést viszont le fogják játszani vasárnap.

A válogatott csapat zagrebi szereplése elé Szubotica közönsége azzal a reménységgel néz, hogy Szuboticának ezuttal először sikerül majd győzelmet aratnia Zagreb válogatottján, mint a hogy a szuboticai bajnokcsapat az idén verte meg először a zagrebi bajnokot.

Érdekesnek igérkeznek az első bajnoki mérkőzések is. Szuboticán a Sport és az SzMTC között szép küzdelem várható, amelyben a Sport a favorit, bár a vasas csapat jelenlegi formája még nem ismeretes és egyáltalán nem lehetetlen, hogy az SzMTC kellemes meglepetést fog szerezni hiveinek. Szomborban mindjárt az első alkalommal a derby kerül eldöntésre és kimenetele teljesen nyilt, mert jelenleg mindkét szombori csapat gyenge formában van.

A vrsaci tenniszverseny. Vrsacról jelentik: A vrsaci tenniszklub bajnoki versenye iránt napról-napra fokozódik az érdeklődés. A verseny harmadik napjának kimagasló eseménye a női egyes döntő mérkőzés volt, amit Boiger Edit nyert meg szép küzdelem után. Boiger Edit játékával nagy feltünést keltett és biztosan nyerte Vrsac női egyes bajnokságát. A harmadik versenynap eredményei a következők:

Női egyes: szenior: Boiger Edit—Zoffmann Sári 6:3, 4:6, 9:7.

Férfi egyes szenior: Kerpel Ödön—Langer Oszkár 1:6, 6:1, w. o. Steinmetz Vilmos—Kerpel Ödön 6:3, 10:8.

Férfi egyes junior: Ifko János—Cvejan Szvetolik 6:2, 6:2.

Férfi páros junior: Ifko János, Auspitz Ernő—Zoffmann Ákos, Steinmetz Vilmos 1:6, 6:2, 6:4.

Vasárnap lesz a Noviszad—Oszijek válogatott mérkőzése Noviszadon. Noviszadról jelentik: A noviszadkerületi válogatott futballcsapat julius hó 10-ikén Oszijeken 6:3-ra győzelmet aratott az oszijeki válogatott csapat felett. A revánsmérkőzés most vasárnap Noviszadon lesz.

Csak 5000 automobilt

készitenek a PRAGA-müvek évente de azokat elsőranguan dolgozzák ki mert az üzem nincs „amerikanizálva".

A PRAGA-márka fogalom és garantálja a szolid cseh kidolgozást, tartósságot és minimális üzemköltséget.

Piccolo 4-üléses vagy Alfa 5-ülésés kis turakocsit bizalommal vehet, mert azok qualitásos kocsik, bár áruk mérsékelt.

Tegyen próbautat! 81 8

Record Ipari és Kereskedelmi R.-T.

Novisad, Temerinska 6

KINTORNA

— Tudod, hogy nem vagyok gyáva, de tegnap megijedtem. Valakitől pénzt kértem és munkát ajánlott.

✱

Turista: Mért nem reperálja ki a háza tetejét, hisz becsurog az eső!

A gazda: Hát ha esik, akkor nem tudom megreperálni!

Turista: Reperálja meg akkor, ha nem esik.

A gazda: Akkor meg ugy se csurog be...

✱

— Azt mondják, hogy Adélnak leánykorában ikrei voltak.

— Pletyka. Az ilyesminek csak a *felét* kell elhinni!

✱

Van Szuboticán egy vendéglős, aki hires arról, hogy gorombán kezeli vendégeit. A napokban egy ur az első fogás után észrevette a gazdát s meg nem állhatta, hogy oda ne szóljon:

— Szabad kérnem?

— Mi tetszik uraságodnak? — mondja nem a legbarátságosabban a kocsmáros.

— Csak azt akarom mondani, hogy ennél már jobb halat is ettem!

— *Nálam nem!* — hangzott a kurta válasz s már ott is hagyta a faképnél illusztris vendégét.

8080 **BALLON GUMMI**

A rendkivül szivós és rugalmas fekete anyag, mely alig kopik és csaknem láthatatlan, szinte hihetetlen kilométer teljesitményt ér el. A CONTI „TYPE-BALLON" kerékcsere nélkül, a normál abroncsra szerelhető.

Időt és pénzt takarit.

Gradska Kavanában

szeptember hó 1-től a közkedvelt

„Schwarzmannof" szalon- és 8624

jazzband-zenekar

hangversenyezik a világhirü **Bada Dezső** saxophonista közreműködésével.

Gradska Kavana igazgatósága

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Az önbiztositás

Irta Havas Imre, Berlin

Az önbiztositás egy évi mérlege megjelent. Hogy a mérleg adatai komoly analizisre vagy propagandára alkalmatlanabbak, nehéz eldönteni. A közölt számok olyan jelentéktelenek, a biztositott felek száma olyan csekély, összesen 91, hogy egy kommüniké elég lett volna annak az örvendetes hirnek a közlésére, hogy Bácskában ez évben nem volt jég és ennek következtében az önbiztositás nagyszerüen bevált. A díjak minimálisak voltak, a károk kifizetése fennakadás nélkül lehetséges volt.

Aki elolvasta a Bácsmegyei Naplóban annak idején megjelent hasonló tárgyu cikkeimet, bizonyára emlékezni fog mennyire elismertem az önbiztositási organizáció elsőrangu prosperitását arra az esetre, ha nincs jégkár. Hol fordulnak elő még figyelemre méltó momentumok az önbiztositás egy évi mérlegében, nem sikerült felfedeznem. Az egyetlen speciális előny még talán a jelen esetben, hogy a befizetett díjelőlegeket nem forditották adminisztrációs célokra és utiköltségre, mint ahogyan ez hasonló mintaorganizációknál a Vajdaságban sok esetben megtörtént. Ez azonban korántsem jelentheti az önbiztositás létjogosultságát.

Aggodalmam abban áll, hogy az önbiztositás nem nyujt kellő biztositékot egy olyan katasztrófa esetére, amely ennek az organizációnak lelkes propagálója szerint egy emberöltő alatt csak egyszer fordul elő. Szóval egy általános katasztrófa mégis lehetséges. Ez a cikkiró megnyugtatja a gazdákat, hogy erre az esetre ők már olyan összegeket takaritottak meg, amelyekkel bőven fedezhetik a jégkatasztrófa okozta károkat. Tekintve, hogy 1925-től számitva egy emberöltő nagy idő, tényleg nyugodtan alhatnak a gazdák, addig nem lesz nagyobb jégkatasztrófa. Ilyen statisztikai alapon tényleg nem kötnek a biztositótársaságok jégbiztositást, azok nem diszkreditálhatják szerencsejátékká a biztositást hasonló jóslások alapján. Minthogy a társaságok pontosabb és megbizhatóbb statisztikai adatok alapján számolnak azzal, hogy egy katasztrófális jégkár »mégis gyakrabban« következhet be, mint azt egyesek jósolják, kénytelenek a dijakat olyan összegben megszabni, amely dijakból a károkat ki is tudják fizetni. *A biztositótársaságok éppen azért alakultak, mert az önbiztositáshoz hasonló szervezetek egy nagyobb katasztrófa esetén felmondták a szolgálatot.* Ilyen esetben a biztositott felek faluról-falura jártak könyöradományokért, hogy házaikat ujra felépithessék vagy elpusztult állataik helyett ujjakat vásároljanak. Hasonló nagyvonalu organizáció a biztositás terén a régi Palesztinában volt célszerü, ahol a szamárhajcsárok, mielőtt vásárra mentek, a következő megállapodást kötötték: »Akinek közülünk egy szamarát elrabolják vagy vadállatok elpusztitják, azt másikkal pótoljuk.« Abban az időben, jobb hiányában, célszerü volt ez a biztositási organizáció.

A modern gazdasági élet fejlődése azonban magával hozta azt, hogy olyan társaságok alakultak, amelyek évszázados tapasztalatok folytán és pontos statisztikák alapján vesznek át kockázatokat és a károkat minden esetben ki is tudják fizetni. Ezek a társaságok természetesen nem térítik vissza a befizetett díjakat, ha nincs jégkár, de nem is forditják »adminisztrációs és utiköltségekre, hanem tartalékolják arra az esetre, »ha mégis« egy emberöltön belül sajnálatos módon gyakrabban fordul elő jégkatasztrófa, mintsem azt az önbiztositás hivei előre látják. Ilyen meglepetések érték Németországban 1905-ben, 1908-ban és 1910-ben a biztositótársaságokat, ahol a jégkatasztrófa sok társaságnak óriási veszteségeket okozott. A társaságok azonban kifizették a károkat. Hasonló meglepetéstől sajnos a mi vidékünkön is tartani lehet, Németországban sem volt kedvezőtlenebb a jégstatisztika, mint nálunk, mégis megtörtént a katasztrófa, ami ellen nem optimizmussal és nem szerencsejátékkal, hanem kizárólag komoly biztositással lehet védekezni.

Végül még csak azt szeretném megjegyezni, hogy *elméleti alapon sem a biztositással, sem annak organizációjával nem lehet foglalkozni.* A biztositási tudomány nem hipotéziseken alapul és az organizáció még kevésbé. Az organizációt illetőleg ismételten hangsulyozni kivánom, hogy *a tapasztalatok szerint csak a nagy biztositótársaságok nyujtanak garanciát a károk kifizetésére, ezzel ellentétben a kis szövetkezeteknél eseményszámba megy, ha a bekövetkezett károkat ki is tudják fizetni.* Dilettáns munka, szabálytalanságok, bünvádi feljelentések tipikus jelenségei legtöbb esetben ennek az organizációnak. Az önbiztositásnak nincsenek ellenségei, barátai sem, csak néhány uj apostola. Téves volna viszont ebből azt következtetni mintha a nagy társaságok rendelkeznének ilyenekkel. Nem szükséges.

A nagy biztositótársaságok nélkülözhetetlensége nyilvánvaló, az organizációs kérdés a jövőben már csak az államositás lehet. Tekintve azonban, hogy a biztositás egyes ágai erre nem alkalmasak béküljenek meg az érdekeltek azzal a gondolattal, hogy a biztositási üzlet továbbra is magántársaságok kezében marad. Hogy azután ezek közül melyik a megfelelőbb organizáció: az alkalmi egyesülés 91 érdekelt között vagy a társaságok nemzetközi szervezete, döntsék el a biztositó felek.

Mennyi adót fizettünk az S. H. S. állam fennállása óta

A pénzügyminisztérium kimutatása

A pénzügyminisztérium hivatalos kimutatást tett közzé arról, hogy 1919 január 1-től 1926 december 31-ig mennyi egyenes állami adót fizettek be az egyes tartományokban. A kimutatás szerint az egész idő alatt, tehát az S. H. S. állam megalakulása óta a mult év végéig összesen 7 milliárd 764 millió dinár egyenes állami adót fizetek be az egész ország területén.

Ebből az összegből a legnagyobb rész a Vajdaságra esik, amelynek területén egymilliárd 999 millió dinárt, tehát az összes adók *huszonöt* százalékát fizettek be. A Vajdaság után a legtöbbet Szerbia és Crna Gora területén fizettek: egymilliárd 764 millió dinárt. Azután következik Horvátország és Szlavónia egymilliárd 635 millió dinárral, utána Szlovénia egymilliárd 93.5 millió dinárral, majd Bosznia és Hercegovina egymilliárd 52.5 millió dinárral és végül Dalmácia 217.5 millió dinárral.

Érdekesebb és jellemzőbb a kimutatásnak az a része, amely kiszámitja, hogy átlag egy-egy adófizetőre mennyi adófizetés esett. Eszerint a Vajdaságban az átlag 1118 dinár. Szlovéniában 1035 dinár, Horvátországban és Szlavóniában 702 dinár, Bosznia Hercegovinában 557 dinár, Szerbia és Crnagorában 405 és Dalmáciában 349 dinár.

Ez a kimutatás nem teljes, csak az egyenes állami adókról beszél. Ehhez képest azonban a pótadók is nagyobbak a Vajdaságban. Azonkivül a Vajdaságban számos olyan adónem van, amely más tartományokban ismeretlen. Ha kimutatást készitenének az összes adókról és pótadókról együttvéve, akkor derülne csak ki, hogy tényleg mennyi adót fizetett a Vajdaság népe.

A középeurópai államok közlekedési konferenciát tartanak Budapesten

Hamburg harca Trieszt és Fiume ellen a tengeri áruforgalomért

Bécsből jelentik: Németország, Ausztria, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Magyarország és Olaszország kormányainak delegátusai szeptemberben konferenciára ülnek össze Budapesten az adriai hajózási forgalom ügyében.

Az adriai északi kikötők, Trieszt és Fiume már a háboru előtt is éles konkurrenciában állottak a német tengeri kikötőkkel. Ez a verseny azonban sohasem öltött heves formákat, mivel Trieszt és Fiume »hinterlanddal« rendelkeztek, a mely biztositotta számukra a szükséges áruforgalmat. A konkurrencia 1909-ben öltött valamivel élesebb formákat, amikor elkészült a Tauern-vasut, amely Salzburg és Trieszt között az utat lényegesen megröviditette és igy a délnémet elsősorban bajor tengerentuli export is az Adria felé kezdett gravitálni Hamburg, Bréma és Lübeck hátrányára.

Az osztrák államvasutak Trieszt felé irányuló forgalmat jelentős tarifakedvezményekkel igyekezett fejleszteni, amelyek számos esetben hatvan százalékig terjedtek.

Ez a protekciós politika azonban nem akadályozta meg azt, hogy a régi osztrák államvasut ne ápolja a kapcsolatokat Németországgal. Igy az osztrák államvasut a német északi tengeri kikötőkbe irányuló áruforgalom számára szintén kedvezményes tarifákat engedélyezett, habár nem olyan messzemenő mértékben mint Trieszt felé.

Az adriai és a német kikötők között a verseny a háboru után durvult el. A békeszerződések alapján

Trieszt és Fiume Olaszországhoz kerültek és gazdasági alap, »hinterland« nélkül maradtak.

Olaszország ugy iparkodott Trieszt és Fiume forgalmát biztositani, hogy megállapodásokat létesitett Ausztriával és Csehszlovákiával és

igen messzemenő tarifális kedvezményeket biztositott

arra az esetre, ha ezek az államok tengeri forgalmukat Trieszten át bonyolitják le. Olaszország ugyanis Triesztet és Fiumét északi fekvésük miatt nem tudja alimentálni, a volt osztrák és magyar kikötők képtelenek voltak Génuával versenyezni és igy Olaszország arra törekedett, hogy idegen államok forgalmát biztositsa a békeszerződések megkötése óta sorvadásban szenvedő Triesztnek és Fiumének.

Ez a rugója többek között annak is, hogy Mussolini Fiumét szabad kikötőként felajánlotta Magyarországnak.

azzal a számitással, hogy a magyar tengerentuli forgalom biztositásával Fiume visszaszerezheti régi pozicióját.

A német birodalmi vasutak vezérigazgatósága 1923-ban az Északi tenger kikötőinek fellendítése érdekében szintén messzemenő tarifális kedvezményeket léptetett életbe, még pedig a tranzitóforgalom számára is. Igy Trieszt és Hamburg között elsősorban a csehszlovákiai tengeri forgalomért keletkezett éles verseny, amely odáig fajult, hogy Olaszország 1925 november 7-ikén kötelezte magát Csehszlovákiával szemben,

hogy minden esetben öt százalékkal olcsóbban bonyolitja le a forgalmat Trieszten vagy Fiumén át, mint a német kikötők. Ezzel a megegyezéssel az olasz-német tarifa-háboru a végsőkig fajult.

A harcban érdekelt államok, Németország, Olaszország, valamint szállitóként és a tranzitó-forgalom számára tekintetbe jövő országok, Jugoszlávia, Csehszlovákia, Ausztria és Magyarország azóta több konferenciára jöttek össze Fiumében, a Semeringen, Marienbadban és Hamburgban, anélkül, hogy

a békét sikerült volna megteremteni.

Az utolsó, hamburgi konferencia mindössze azzal az eredménnyel végződött, hogy ebben az esztendőben nem indulnak egymás ellen ujabb tarifális offenzivákat. A budapesti konferencia programja a végleges béke, mivel, ha az év végéig ez nem jön létre, ugy

a jövő év elején a harc Trieszt és Fiume, valamint a német kikötők között kiujul és még az eddigieknél is hevesebb formákat fog ölteni.

Az ellentétek az érdekelt államok között egyelőre olyan nagyok, hogy a budapesti konferencia eredménye igen problematikus.

Nem mindegy

ha jó vagy rossz könyvet olvas-e!

Vigyázzon a könyvbevásárlásnál!

Jó — olcsó — szép

könyvet kaphat a

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

könyv-osztályánál

Technikai középiskolát a Vajdaságnak!

A noviszádi kereskedelmi kamara javaslata

Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi, ipari és gyáripari kamara sürgős és alaposan megindokolt kérelemmel fordult a kereskedelmi miniszterhez, amelyben, abból az alkalomból, hogy a Vajdaságban néhány középiskolát és kereskedelmi akadémiát megszüntettek, ujból megsürgeti a már évekkel ezelőtt kért technikai középiskola felállitását.

A kamara elsőizben 1925-ben kérte ennek az iskolának felállitását, mert a Vajdaságban a kereskedelem és ipar annyira fejlett, mint az ország egyetlen más tartományában sem és igy indokolt a kereskedelmi és ipari köröknek az a kivánsága, hogy technikailag fejlett üzemvezetők és szakmunkások kiképzésére a Vajdaságban, annak fővárosában, Noviszadon ilyen iskola felállittassék, amely a gyáripart és a nagyobb ipari vállalatokat megfelelően képzett munkaerőkkel legyen képes ellátni.

A kamara 1926-ban ujból megsürgette a szakiskola felállitását és az akkori kereskedelmi kormányzat az 1926—27-iki költségvetésbe fel is vett egyelőre huszezer dinárt, amely a létesitendő iskola alapjainak lerakására szolgált volna. De a már kinyomtatott költségvetés ellenére a pénzügyi bizottság ezt a tételt törölte és igy a szakiskola kérdése ismét elodázódott.

Minthogy dr. *Spaho* Mehmed, a jelenlegi kereskedelmi miniszter maga is vérbeli közgazdász és különös érzékkel bir szakiskolák létesitése iránt, a kamara ujabb memorandumot terjesztett, most már dr. *Spaho* Mehmed kereskedelmi miniszterhez, amelyben arra kéri a minisztert, hogy az 1928—1929. költségvetésbe nagyobb összeget állitson be a minisztérium utólagos hitelének terhére és létesitse a már ismételten megszorgalmazott technikai középiskolát.

A memorandum egyuttal megjelöli azokat a legsürgősebben létesitendő szakokat, amelyekre sürgős szükség volna. Ezek volnának: malomtechnikai szak, géptechnikai szak, kémiatechnikai szak az agráripar számára és textilkézimunka szak a len-, szőnyeg- és főleg kenderipar számára.

A kamara reméli, hogy dr. Spaho teljesiteni fogja a kivánságot és a Vajdaság kárpótlásul az ujabban is elvett iskolák helyett technikai középiskolát kap Noviszadon.

Jugoszlávia állattenyésztése

Bilimovics kievi egyetemi tanár könyvének összefoglaló ismertetésében az alábbiakban Jugoszlávia állattenyésztésével foglalkozó fejezetek következnek.

— Az ország egyes helyein, ahol a föld megmüvelésre nem alkalmas, a lakosság főfoglalkozásképpen üzi az állattenyésztést. Minthogy ilyen területek meglehetős nagy számban vannak, tulzás nélkül mondható, hogy *Jugoszlávia lakósainak jelentős része foglalkozik állattenyésztéssel.* Ez a második főfoglalkozási ág Jugoszláviában a földmüvelés után.

— Az ország egyes vidékein különféle módszerekkel folytatják az állattenyésztést, épugy, mint a mezőgazdasági termelést, *a kulturnivó karakterizálja különféle helyeken ezt a foglalkozási ágat is.*

— Sajnos a háboru pusztitásai itt nehezen pótolhatók. *Szerbia, Montenegró és Bosznia állatállománya ugyszólván kipusztult és az 1925-ös statisztika még mindig elszomoritó képet mutat az 1914. évivel szemben.* A háboru utáni évek még nem hoztak javulást ezen a téren, az állatállomány tovább csökkent, csak a kvalitás javult. Javulás számszerint csak 1925-ben kezdődik. Az intenzivebb állattenyésztés csak most kezdődik és a mezőgazdasági üzemek nehéz helyzete és az általános válság következtében még nem mutathat fel jelentősebb eredményeket. Mindenesetre remélhető, hogy az intenzivebb állattenyésztés tért hódit, nemcsak abban az esetben, ha a gabona oly olcsó marad, hogy ez jobban kifizetődik, hanem ellenkező esetben is, mert *egészségtelen állapotot jelent, ha az állattenyésztést csak a gabonanemüek áresése tudja előbbre vinni.*

— Köztudomásu, hogy az ország egyes részeiben különféle állatok tenyésztésére fektetik a fősulyt, minthogy a lakosság nem mindenütt egyfajta állatot használ fel céljaira. Mig az ország északibb részében lovat használnak bizonyos munka elvégzésére, Délszerbiában célszerübb erre öszvér. Ugyanigy a vidék sajátosságaitól függ más állatok tenyésztése is. Az állatok kvalitása általában az északibb vidékeken sokkal jobb, mint délen, bár erre pontos adatok nincsenek.

— A kormányzatnak még sok tennivalója van az export érdekében, minthogy feldolgozott husárak kivitele sokkal előnyösebb, mintha előállatokat visznek külföldre. Hasonló intézkedéseket már 1906-ban foganatositott a szerb kormány, amikor egynéhány nagy vágóhidat létesitettek.

— *Kedvező statisztika számol be a szárnyasok számának emelkedéséről. 1921-től 1925-ig majdnem 2½ millió darabbal szaporodott a számuk,* ami az export terén már érezteti hatását. Ennek megfelelően emelkedett a tojásexport is.

— Jelentősebb szerepet még a méh- és a selyemhernyótenyésztés játszik. A selyemgubó produkció öt év alatt (1920—1925-ig) 320.900 kg.-ról 979.800 kg.-ra emelkedett, amely fejlődés tekintetében igy első helyen áll.

— A tengerpartokon halászattal cca tizenháromezer ember foglalkozik, akik huszonhárommilló dinár értékü halat hoznak piacra.

— *A közölt néhány számadat inkább a fejlődést illusztrálja, minthogy annak pontosságáról nehéz meggyőződést szereznie.* Ilyen alapon közöljük az állattenyésztésből származó tiszta nyereséget is, amelyet hétmilliárd dinárra becsülnek. Ezt az összeget sokszorozásra kell még emelni, hogy az ország azt a gazdasági előnyöket élvezhesse, amely ezzel a fejlődéssel együtt járna.

(bós)

A király képviselője, a diplomáciai testület tagjai, a kereskedelmi miniszter és a világ valamennyi jelentősebb kamarájának delegátusai ünnepelték a zagrebi kamara hetvenötéves jubileumát

Zagrebből jelentik: A zagrebi kereskedelmi és iparkamara hétfőn ünnepelte alapitásának hetvenötödik évfordulóját. Délelőtt kilenc órakor kezdődött az ünnepi ülés a kamara disztermében, amelyet *Arko* Vladimir elnök nyitott meg, hosszabb beszédben üdvözölve a külföldről és belföldről megjelent előkelőségeket. A királyt az ünnepélyen *Szrecskovics* Bozsidár tábornok képviselte, a kormányt pedig dr. *Spaho* Mehmed kereskedelemügyi miniszter. Megjelentek továbbá *Seba* csehszlovák, *Bodrero* tábornok olasz, *Hhlshausen* német, *Hoffinger* osztrák, *Cunard* angol követek, valamint a többi összes államok konzuljai, a hadsereg, az összes közgazdasági testületek és egyesületek képviselői, az összes belföldi, valamint a pozsonyi, brünni, budweisi, olmützi, pilseni, prágai, anconai, milánói, nápolyi, római, kattowitzi, krakkói, lembergi, bukaresti, budapesti, grazi, bécsi kamarák kiküldöttei, az amerikai, svájci, görög és bolgár kamarák szövetségeinek delegátusai, valamint a zagrebi kamara taglai felolvasása után Arko elnök hosszu beszédben ismertette a kamara hetvenötéves történetét és hálával emlékezett meg elhunyt alapitóiról és vezetőiről.

Spaho Mehmed dr. kereskedelmügyi miniszter volt a másik szónok, aki a kormány nevében üdvözölte a kamarát, mint a délszláv nép gazdasági törekvéseinek legrégibb előharcosát. Utána a pénzügyminiszter nevében *Katunac* Milivoj és *Bajlovi* beogradi nagygyáros a Nemzeti Bank nevében beszélt. A külföldi kamarák nevében *Grossmann* prágai kamarai elnök tolmácsolta szerencsekivánatait.

Délben az »Esplanade«-szállóban diszebéd volt, amelyen *Arko* elnök pohárköszöntője után *Szrecskovics* tábornok, a király képviselője, *Seba* csehszlovák követ, valamint számos külföldi vendég beszélt. Délután a vendégek megtekintették a zagrebi mintavásárt és a város más nevezetességeit, este pedig Spaho kereskedelmi miniszter estélyt rendezett tiszteletükre a báni palotában.

Kedden reggel Susakra utaztak a jubiláris ünnepség résztvevői, ahol a »Zagreb« nevü gőzösön kirándulást tettek és megtekintették a felső Adria főbb nevezetességeit.

A jubileum alkalmával a király magas kitüntetésben részesitette a kamara főbb funkcionárusait, számos külföldi és belföldi kamara pedig értékes ajándékokat küldött a jubiláns kamarának.

Az amerikai hirdetési üzem széditő számadatai

Egy és egynegyed milliárd dollárt költenek évente hirdetésre

Newyorkból jelentik: Edward *Bok* az »Atlantic Monthly« cimü folyóirat hasábjain kimutatást közöl arról, hogy Amerikában mennyit költenek évente a hirdetésekre. Ez a kimutatás, amelynek hihetetlen számadatai az európai méretekhez szokott szemeket valósággal elkápráztatják, nemcsak arra enged következtetést, hogy milyen méretü az amerikai kereskedelem, ipar és vállalkozás, amely évente egy és egynegyed milliárd dollárt költ hirdetésekre, hanem sok tekintetben magyarázattal is szolgál arra, hogy *egy-egy kisméretü amerikai vállalat hogyan tud márólholnapra az üzleti reklám segitségével mamutvállalattá megnövekedni.*

Edward Bok kimutatása szerint a napilapokban közzétett hirdetések évenet 600 millió dollár értéket jelentenek, a nyomtatványok, röpcédulák stb. utján publikált hirdetések 300, a folyóiratokban elhelyezett hirdetések 150, a szaklapokban közzétett reklámok 70, a mezőgazdasági lapokban elhelyezett hirdetések 27, falragaszok 30, ujdonságok 30, előadások 24, kirakathirdetések 20, plakátok 12, közuti hirdetések 11, filmelőadások 5, programok 5, összesen 1284 millió dollár. A foglalkoztatott tisztviselők és munkások számát hatszázezerre teszik és átlagos bérüket évente 2000 dollárral számitják.

1919-ben valamennyi amerikai lap hirdetése feltünően megszaporodott. Ebben az évben adta ki a kormány azt a rendeletét, hogy *a hirdetések nem adókötelesek,* mire a gyárosok sietve hirdetésekre forditották azokat a normális nyereséget meghaladó hasznukat, amelyek után igen magas adót kellett volna a kincstárnak fizetniök. Az ugynevezett *nemzeti hirdetések költsége* — amelyek egyetlen cikk előnyeit hirdetik végig az egész Egyesült-Államokban — *meghaladják évente a hatszázmillió dollárt.* Egy olyan reklámhadjárat, amely azt a célt szolgálja, hogy *tizenhétezer plakátot* helyezzen el az uccákon és a köztereken, száznegyvenezer dollárba kerül havonta.

Az Amerikában előállitott nyomtatványoknak több mint a fele hirdetés. *Az ujságok terjedelmének 40—75 százalékát töltik be a hirdetések.* Az Amerika által évente elhasznált 2.600.000 tonna papiranyagból több mint *1,500.000 tonna papirt használnak el hirdetésekre.* Kiszámitották, hogy a mindennapi postának 80 százalékát a reklámdolgok teszik. 1923-ban egyetlenegy vállalkozás 12 millió dollárt forditott propagandacélokra. Ugyanebben az évben a befektetési papirokat elhelyező bankcsoport 40 millió dollárt költött erre a célra.

Ami a hirdetési árakat illeti, jellemző, hogy *a Saturday Evening Post cimü lapban egyetlen hirdetési oldal 11.000 dollárba kerül. A Wrigley Rágógumi évente 108.000 dollár értékü elektromos dramot fogyaszt villamos fényreklámjaival.*

Ezek a számok a hirdetéseknek és egyéb reklámoknak az értékjelzői Amerikában. Tanulságosak azonban minden európai államra nézve is, mert *a hirdetés mindennél jobban mutatja egy állam gazdasági erejét, kereskedelmének, iparának és vállalkozásának fejlődését.* Amikor nálunk annyit beszélnek az értékesités problémájáról, elfelejtkeznek az értékesités legkézenfekvőbb és legcélravezetőbb eszközéről: a hirdetésről. A hirdetés értékét megtanulni egyet jelent a boldogulással.

MI UJSÁG A LLOYDBAN?

A kivitel előkészitése

A jelentékenyebb gazdasági egyesületek kiküldötteinek részvételével 1927. szept. hó 3-ikán és 4-ikén konferencia lesz Beogradban.

A konferenciának főbb tárgyai a következők:

1. Az 1927. évi szept. hó 1-től 1928. évi aug. hó 31-ikéig terjedő időre kivitelünk megállapitása (megbecslése) és hogy milyen eszközöket kellene igénybe venni, hogy azt előmozditsuk.

2. Dohánytermelés és annak kivitele.

3. Egyéb termányeink és iparcikkeink kivitele.

A konferencián a szuboticai Lloyd is képviselteti magát.

*

A frankfurti kiállitás. Szeptember hó 18-ikától kezdve szeptember 21-ikéig nemzetközi kiállitás lesz Frankfurtban. A közlekedésügyi miniszterium a kiállitás résztvevőinek huszonöt százalék menet- és fuvardijkedvezményt engedélyezett. Ezen kedvezmény érvényes szeptember hó 14-ikétől szeptember hó 26-ikáig. Bővebb felvilágositást Szuboticán a Lloyd titkársága ad.

Tarifakedvezmény a szilvaexportőröknek. Az SHS. vasutak vezérigazgatósága értesitette a Lloydot, hogy a szilvaküldeményekre jelentékenyen mérsékelt fuvardijakat engedélyezett és pedig azokra a küldeményekre, amelyek Mariboron át szállittatnak külföldre. A mérsékelt fuvardij visszatérités utján vehető igénybe és csakis akkor érvényes, ha egy feladó legalább ezer tonnát szállit el.

Husszállitásra szolgáló vasuti kocsik. A Lloyd titkári hivatala közli: Minthogy vasutaink nem rendelkeznek kellő mennyiségü husszállitásra szolgáló különleges kocsikkal, az ausztriai vasutak igazgatósága felajánlotta a mi vasutunknak, hogy a szükséges mennyiségü speciális kocsikat rendelkezésükre fogja bocsájtani.

Törökország a Kelet hidja

A Gázi érdeme — Török politika — A költségvetés — Törökország kiépítése — Európa keleti importüzlete

Stamboul, 1927. augusztus hó.

Kemal-pasa konstantinápolyi jelenléte elsősorban belpolitikai jelentőséggel bír. A példátlan ovációkban, amelyekkel itt a Gázit napok hosszu során részesitik, a török nép felébredt lelke nyilvánult meg. A török nemzet arra törekszik, hogy a nyugati kultura nivóját elérje: belső, fáradhatatlan munkával. Nemcsak Anatolia, az európai Törökország is élénken dokumentálta, hogy az uj Törökország mennyit köszönhet a Kemal-elnöknek.

A Kemal-kormány politikai egyoldalúságát eddig csak Törökország ellenségei hangoztatták. A török köztársaság politikai megértéséhez feltétlen szükséges, hogy Európa ujabbkori kibontakozását és az antanthatalmak keleti expanzióját szem előtt tartsuk. Törökország a kelet kulcsa és mint fiatal, független izlámállam, mint világpolitikai exponens — csak egy és pedig becsületes politikát üzhet. Mialatt Európa ujból a konzervativizmus utjára tért, ezalatt a török nemzeti politika elvei — gazdasági szempontból is — *ujak* maradtak. *A jobb és balpártok változó terrorja az uj török köztársaságra csak régi romlást hozna.*

A mai Törökország egységes nemzeti állam; az egyedüli párt: a kormánypárt (a nagy néppárttal egyesitve) vezeti a köztársaság történelmi jelentőségü ügyét. A török politika fontos jellegü középeurópai irányzata eddig Németország, Magyarország, Ausztria, Csehszlovákia és Lengyelország kereskedelmére máris áldásosan hat.

A *török államháztartás 1927—28-ban* a belső felépitő munkának hü képét adja. Összehasonlitás céljából zárójelben az elmult év adatai vannak felsorolva. 194 millió török font kiadás áll 194 (190) török font bevétellel szemben. Legnagyobb kiadások: hadsereg 59 millió török font (64), csendőrség 10 millió (10), pénzügyminiszterium 27 millió (24), nyilvános épitkezések (munkaügy) 30 mllió (14), nemzetgyülés 2 millió (1.5), államfő 0.32 millió (0.23), visszavándorlás 2.5 millió (1.4), földmüvelés 3.8 millió (3.8). A többi kiadásokban különös változás nem állt be.

Bevételi többlet: adók 15.1 millió török font (13.4), jövedelemadó 10.7 millió (9.7), forgalmi adó 38.1 (37), dohány és monopol 17.5 (15), petroleum és benzin 4.5 (4), cukor 4.5 (4), alkohol 6.8 (5).

Habár Törökországnak 14 millió lakosa van, egyes területek még mindig gyéren vannak benépesitve. A betelepités problémájának megoldása igy Törökország részére elsőrangu fontossággal bir és nemcsak a legutóbbi számbajövő visszavándorlás 75.000 mohamedán Kaukázus, Syria és Cyprus vidékéről), hanem főleg a Magyarországgal, Németországgal és Oroszországgal kötött letelepedési szerződések számitanak e e kérdés megoldásánál. A nemzet védelmére és a biztonság fentartására a bevételnek 45%-át szavazták meg. Az idei költségvetés bizonyos összeggel vas- és acélgyárak felállitását is előirányozza, előreláthatólag az északi vilajetekben, mint Bohn, Sinope, Tsankiri, Sungulduk stb. ahol szenet is bányásznak. A földmivelésben (a török nép 80%-a földmiveléssel foglalkozik) a *cukorrépa* termelése napról-napra nagyobb teret foglal el, ugy hogy Erzerumában már az ötödik cukorgyárat épitik, melynek feladata a keleti vilajetek (Kars, Ardahan, Diarbekir, Musch, Bitlis) cukorral való ellátása lesz. Törökországban 1250 gyár van üzemben. A munkatörvény tiz órás munkanapot állapit meg, a munkás szociális állása itt épugy, mint bárhol délen, nem a legjobb. A napi munkabér 2—3 török font (60—80 dinár).

A török vasutépitkezési munkálatok is nagy arányokat öltenek. Jelenleg hatezer kilométer vaspálya tartja fenn a forgalmat: Bagdad vasut 1300 km., a Smyrna-Aidin társaság 650 km., Smyrna-Kassába 710 km., a keleti vasutak-társasága 400 km., az anatóliai-vasut pedig 1100 km., mely utóbbit a török kormány szeretné megváltani. (A vételár 202 millió svájci frank). Azonkivül a török kormány saját rezsijében e napokban adta át a forgalomnak az Angora-Kamari vonalat (380 km.) és 1928-ig a Furhal-Sámsun ágat építi. A német Berger konzorcium szerződése a Kutahia-Panderma és a Tanrusz-kanári szárny vonalra (mindössze 35 km) öt éven belül 83 millió márkáért. A svéd Nudguist-Hohn társaságnak szintén 100 millió t. f. szerződése van az Angora—Safranboln—Sungülduk—Eregli (580 km) és a Keller—Malatia—Diarkebir (500 km) vaspályák épitésére öt éven belül. A Societe des Travian Brüssel—Páris pedig 30 millió t. f.-ért a Turhal—Sivasz és a Sivasz—Kaissari vasuti vonalak felállitását vállalta (350 km).

Törökország a modern kereskedelem fegyvereivel vivja ki gazdasági önállóságát. E célból főleg Németországgal szövetkezett. Németország évi török kivitele 25 millió márkára rug. (Jugoszláviában 16.8 millió márka, Románia 23 millió márka, Görögország 11 millió, Bulgári 5 millió márka.) Többek közt 5.5 millióért vasárut, 4.7 millióért textilárut, 2.5 millióért gépeket, 1.2 millióért papirt, 1 millióért festéket, 0.5 millióért elektrofelszerelést. De Ausztria is nagy mértékben van érdekelve a keleti import üzletben. Ausztria papirban, kalapban csinálja az üzletet, kaszákkal és drótszegekkel csak ő látja el a török piacot. Nyakkendőkben, fonalakban, férfi és női divatárukban ellenben már Csehszlovákia és Olaszország is versenyképes. Az autóiparban egyedül Olaszország uralja a teret, Finnország importüzlete a csomagoló papiros, Svájcnak pedig a csokoládé és az aluminium. Anglia még mindig posztóval és gyapjuval konkurál. Belgium vas és villanyárukkal. Magyarország kötéllel, fonállal és dróttal versenyez. Pipere-cikkeket Franciaországban, a cigaretta papirost pedig Olaszországban vagy Németországban vásárolják. A fehérnemüt, bőrt, selymet, harisnyát, gyapjufonalat és épitőanyagokat Törökország saját iparával gyártja.

A török export 202 millió török fontot tesz ki évente. A kivitel tárgyai: dohány: 60 millió kg., főleg Amerikába, Olasz- és Németországba. A dió és mogyoró 13 millió oka (1 oka = 1.285 kg). Keraszund környékéről olajat, 15 millió oka száritott szőlőt, sultanint 60 millió okát.

Smyrnának egyedül 25 száritó-telepe van. Opiumból évente 250.000 okát szállitanak Amerikába és Angliába. A finom árunak, mint a »Drogist«, »Soft»« 21 fontba kerül okája. Tragantgummit 11.000 okát, nyersbőrt 1 millió kg.-ot, sajtott 2 millió okát, tojást 15 millió darabot.

Perzsa és smyrna szőnyegeket Trieszt és Hamburg felé szállitanak, az utolsó évben mindössze 2 millió kg.-ot. Gyapjut 15 millió fontért Amerikába.

Konstantinápoly exportja évente 120 millió kg. Az Aranyszarvban hónaponkint 530 hajó köt ki. 720 török, 97 angol, 89 olasz, aztán görög, francia és 25 német hajó. Törökország felujitásával a Kelet is uj életre kapott. A világkereskedelem uj utjai itt vezetnek és Törökország mint Kelet hidja uj és nagy jelentőségre emelkedett.

Bielek Béla mérnök
Stamboul

Erkölcstelen-e a konjunkturális haszon és uzsorás-e az, aki a pénzét kölcsönöztetia?

Az elmult héten a szubotiai törvényszék előtt egy elméleti és gyakorlati közgazdasági szempontból is érdekes per folyt le. Arról volt szó, hogy uzsora bünét követik-e el azok, akik a törvényesnél nagyobb, sőt azt jóval tulhaladó kamatozás mellett adnak kölcsönt kereskedőknek és vállalkozóknak, hogy azok a konjunkturális helyzetet kihasználva — a saját és kölcsönvett pénzek kockáztatásával — hasznot, sőt a rendesnél jóval magasabb ugynevezett konjunkturális hasznot érjenek el.

A törvényszék itélete, amely a büntető törvénykönyv megfelelő paragrafusain alapul, bennünket ezutal nem érdekel, mikor arra a kérdésre kell válaszolnunk, hogy a fennálló társadalmi rend *morális* törvényeibe ütköző bünt követtek-e el azok, akik megtakaritott tőkéjüket — vagy mert nem tudtak, vagy mert nem akartak tőkéjükkel bármi oknál fogva »üzleteket csinálni« — másnak adták oda, hogy az a kereskedelmi vagy ipari forgalomba hozva, ezekkel a tőkékkel hasznot érjen el és pedig, legalább reményben, olyan hasznot, amelyből nemcsak az abnormálisan magas kamatot tudja kifizetni, hanem még önmagának is az ugynevezett tisztes polgári hasznon felüli kereseté maradjon.

Az esetről ugy kereskedői, mint egyéb körökben a Vajdaság minden városában igen élénk vita folt és mindenki a maga egyéni itélete vagy egyéni érdekeltsége szerint itélte meg az esetet és részesitette a magas kamatra kölcsönzőket, vagy az erkölcsi felmentésben vagy elitélésben.

Megpróbáljuk tehát e helyen azt a gazdasági tényt, hogy valaki a szokottnál és a fennálló törvényekben megengedettnél magasabb kamatozásra helyezi ki pénzét, a közgazdaságtan elveinek világitó fényét megitélni. Nyilvánvaló ugyanis, hogy ezt a kérdést nem lehet mindenkinek a saját etikai felfogása szerint megitélni, mert itt üzletről van szó, amelyet nem lehet tisztán a morális törvények szerint elbirálni. Más dolog ugyanis, ha én egy barátomnak, aki szorult anyagi helyzetben van, adok kölcsönt nem üzleti célra és másként birálandó el morális szempontból a kérdés, ha magas kamatra üzleti célból adok kölcsönt. Amazt lehet és kell is morális törvények szerint megitélni, emezt csak gazdasági szempontok szerint.

A kérdés tehát ugy formulázható meg, *morális-e a konjunkturális haszon?*

Ha azonban ezt a kérdést el akarjuk birálni, mindenekelőtt meg kell állapitanunk, hogy általában mi a haszon? A haszon nem egyéb, mint a termelésben résztvevő önálló, tehát saját vagy legnagyobbrészt saját tőkéjével dolgozó vállalkozónak a *nyereségé*, vagyis az az értéktöbblet, amelyet a vállalkozó szellemi irányitása mellett munkájával elér, amig a nyersanyagból *árut* produkál. A haszonnak három alkateleme van és pedig a befektetett tőke kamatja, a kockázati dij és a vállalkozó magasabbrendü szellemi munkájának dijazása. Ezt a hasznot a mai tőkéstermelési módra alapitott társadalomban mindenki természetesnek és *morálisnak* is tartja. Hogy lesz most már a haszonból *konjunkturális* haszon?

A konjunkturális haszon nem egyéb, mint a normális haszonnak mesterséges, erőszakos uton való növelése. Amikor egyes iparágak akár a piac, vagy akár az általuk termelt áruk árának a piac egy részének monopolizálására, emelésére kartelleket és trösztöket alakitanak, nem tesznek egyebet, mint normális hasznukat a fogyasztók rovására mesterségesen emelik, tehát konjunkturális haszonra törekszenek.

Nemrégiben voltunk tanui például annak, hogy a jugoszláv szeszkartell felbomlása után a szesz nagykereskedelmi ára a felére csökkent, tehát a szeszkartel, amig az fennállott, éppen az áru kartellirozása révén hihetetlen magasságu nyereségre tett szert a fogyasztó publikum rovására.

A kereskedelemben szintén elérhető ilyen mesterséges ármelkedés. Gyakran voltunk ennek szemtanui a háboru alatt, amikor egyes kereskedők vagy kereskedőkből és tőkésekből álló konzorciumok, egyes árukat igen nagy mennyiségben összevásároltak és ezáltal az illető árucikkben érezhető hiányt idéztek elő. Miután pedig az összevásárolt, legtöbbször a tömegfogyasztás tárgyát képező, áruból kevés volt a piacon, annak ára rohamosan szinte óráról-órára emelkedett — készen volt a mesterségesen előidézett áruhiány okozta áremelkedés, vagyis a *konjunktura* s a konzorcium vagy konjunkturális nyereséggel adhatott tul az összehalmozott árun. A konjunkturális haszon tehát nem egyéb, mint spekulativ, *munkanélküli* haszon. Nem a befektetett tőke normális kamata, a normális vállalkozói kockázat és a vállalkozó szellemi munkájának dijazása lebeg a mesterséges áruhiányt csinálók szeme előtt, hanem az ezen tulmenő igen nagy haszon elérése. Ezt az abnormálisan nagy nyereséget pedig nem a munka hatványozásával, hanem tisztán spekulációval kivánja elérni. A tőkéiket kosztpénzre, magas kamatozásra kölcsön adók, tehát tulajdonképpen a válalkozó munkanélküli jövedelmének válnak részeseivé. A lényeges különbség most már abban van, hogy maga a pénzét kölcsönadó nem részes a mesterséges áremelkedés előidézésében, bár részese az áremelkedés okozta konjunkturális nyereségnek. Kétségtelen mindazonáltal, hogy tőkéjének magas kamatláb mellett való kölcsönzésével nem követ el uzsorát. Nemcsak azért, mert a bármilyen magas kamatozással való kölcsönzés sem meriti ki az uzsora fogalmát, ha annak sem célja, sem következménye a kölcsönvevő szorult helyzetének kihasználása, sem a kölcsönvevő anyagi tönkretétele, hanem azért sem, mert az esetek legtöbbjében a kölcsönadó biztosan tudja, hogy a kölcsönvevő az ő pénzével az általa fizetendőkamatnál sokkal nagyobb konjunkturális haszonra tesz szert. Amig tehát a konjunkturális kereseti lehetőségek fennállanak, addig jogosan nem itélhető el erkölcsileg az, aki a mesterséges áruingadozásokatelőidéző, vagy a konjunkturális haszon szerzésére törekvő vállalkozóknak vagy kereskedőknek e célra magas kamatozással pénzt kölcsönöz. Legkevésbé természetesen annak részéről, aki ilyen magas kamatozásu kölcsönt nagy nyereségek szerzésére igénybe vesz.

Gyöngyösi Dezső

A széna szerepe a mételyes fertőzés közvetitésében

Marek József dr., a budapesti állatorvosi főiskola világhires professzora közli az alábbi tanulmányt:

Az elmult évi esős nyár nyomában szokatlanul nagy hevességgel beállott mételykórjárvány sok ujabb tanulsággal szolgált a mételykórra vonatkozó ismereteink terén. Feltünt ugyanis sok helyen olyan borjuk megbetegedése sulyos mételykórban és későbbi elhullásuk, amelyek nemcsak egyáltalán nem jártak ki legelőre, hanem zöldtakarmányt sem ettek. Azt is észleltek továbbá sok helyen, hogy a mételykór ellen eredményesen orvosolt állatok, miután 1—2 hónapig a kezelés után egészségeseknek látszottak és sulyban gyarapodtak, később ujból romlani kezdtek és az esetek egy részében foganatositott kényszervágást követő boncolás során májukban nagy számban találtattak jobbára fejletlen májmételyek.

Habár ezek és más észleletek alapján nagyon valószerünek látszott, hogy a széna szintén közvetithet mételyes fertőzést, a kérdésre csak szabatosan végrehajtott kisérletek adhattak határozott választ. Ezt az utat azér is kellett választanom, mert az esős nyarat kisérő, szokatlanul enyhe tél folyamán sok gazdaságban koronkint az istállózott állatokat kihajtották a szabadba és igy azok fertőződését az istállón kivül nem lehetett biztosan kizárni.

Három különböző vidékről származó szénával házinyulakon, borjukon és juhokon ezévi március hónap második felében végzett etetési kisérletek azt a meglepő eredményt adták, hogy az egyik községből beküldött anya- és sarjuszénából álló keveréknek etetése 10 napon keresztül az azelőtt mételymentes juhoknak sulyos mételyes fertőzését eredményezte. Nevezetesen mind az öt kisérleti juh májban 131, 171, 326, 469, illetve 799 métely, a három hétig ete-

tett két házinyul májában pedig 86, illetve 65 métely fejlődött ki. A fertőzöttség ezek szerint olyan erős volt, hogy az állatok mind sulyosan megbetegedtek és legnagyobbrészt elhullottak volna, ha elég hosszu ideig életben hagytam volna azokat. Ezzel szemben egy másik vidékről származó széna etetése után egy borjuban mindössze két métely fejlődött, ez a széna tehát csak nagyon kevéssé volt fertőző. Ezek a kisérletek megállapitották azt, hogy a mételyekkel fertőzött rétekről nedves nyarak folyamán nyert széna legalább nyolc hónapig közvetithet részben sulyos és idővel halálos mételyes fertőzést, hogy tehát az egész téli istállózás folyamán lehetséges különösen nedves nyarak után mételyes fertőzés és hogy ennélfogva az állandó istállózás, illetve száraz takarmányozás nem nyujt minden körülmények között biztos védelmet a mételyes fertőzés ellen. Ezek a megállapitások tárgyi alapot szolgáltatnak a gyakorlatban sokszor tett ama megfigyelések számára, hogy a mételyek elhajtása után egyideig gyógyultaknak látszó állatok 1—2 hónap mulva ujból romlani s betegeskedni kezdtek és az esetek egy részében később bekövetkezett levágásuk vagy elhullásuk után májukban sok, javarészt fejletlen mételyeket találtak. A legutóbbi járvánnyal kapcsolatban tett tapasztalatok szerint az ilyen, az istállózás folyamán bekövetkező ujabb fertőzések nedves nyarak után nagyon gyakoriak lehetnek és nagy veszélyt jelentenek.

Ezeknek a megállapitásoknak igen nagy gyakorlati jelentősége kézenfekvő. Kiviláglik belőlük ugyanis, hogy a mételyjárványok alkalmával sokszor nem elegendő a legelőn fertőzött állatokat a téli istállózás kezdetén vagy folyamán egyszer kezelni a mételykór ellen, hanem a visszaesés jeleit mutató állatok kezelését megismételni szükséges, azonkivül pedig törekedni kell a legelők és rétek mételymentesitésével, esetleg a szénának megfelelő kezelésével a fertőzés lehtőségét csökkenteni vagy megszüntetni. A folyamatba tett folytatólagos kisérletek feladata lesz annak megállapitása, hogy a gyakorlatban milyen eljárások alkalmasak a legelők és rétek mételymentesitésére, illetve a lekaszált füben vagy a szénában a mételylárvák elpusztitására.

Hirek a nagyvilágból

Tárgyalások a jugoszláv-osztrák kereskedelmi szerződés megváltoztatásáról. A bécsi lapok legujabban azt adják hirül, hogy Ausztria az összes kereskedelmi szerződéseit revizió alá veszi. Minthogy Magyarországgal és Csehszlovákiával már megtörtént az ilyen irányu megegyezés, sorrendben Jugoszlávia következik. A tárgyalások még szeptember hó folyamán megkezdődnek, minthogy az agrárvámok emelése Jugoszlávia érdekeit sértik és ezért a kereskedelmi szerződés reviziója elkerülhetetlen és sürgős. Az ősszel azután megkezdi Ausztria a reviziós tárgyalásokat Németországgal, Franciaországgal, Olaszországgal, Svájccal, Angyelországgal és Romániával, amely államokat különösen érinti az uj osztrák vámtarifa.

Németországban elkészitették a százhetvenszemélyes óceánrepülőgép modelljét. Alig csillapult el a lelkesedés az első óceánrepülők szerencsés vállalkozása felett, Németországban már nyilvánosságra került, hogy az első 170 személyes óceánrepülőgép modellja elkészült. Dr. Rumpler, a németek egyik leghiresebb konstruktőrje évek óta készitette ezt a modellt, amelynek alapján szakértők véleménye szerint elkezdhetik a 170 személyes személyszállitó repülőgép elkészitését. A tervek szerint az épitendő gép tiz darab egyenként ezer lóerős motorral lesz felszerelve és cca háromszáz km. sebességgel 24 óra alatt tehetné meg az utat Európa és az Egyesült Államok között. Az előállitási költségek több millió márkát tesznek ki, amely összeget állami segitség nélkül fogják az érdekeltek összehozni.

Konszolidálódnak Ausztria állampénzügyei. Az osztrák államháztartás juniusi mérlege váratlanul kedvező eredménnyel végződött. Az előirányzott 14.8 millió schilling deficit helyett 4 milliós felesleg mutatkozik, dacára annak, hogy invesztációs célokra 18.9 milliót forditottak. A kiadások növekedésével együtt járt a bevételek nagyobb arányu növekedése. Az előirányzott 75.4 millió schilling helyett 107.1 millió volt az állam junius havi bevétele.

Csehországi gyárak harminchárommilliós rendelést kaptak Szovjetoroszországtól. A prágai orosz kereskedelmi képviselet cca egy millió dollár (33 millió kč) értékben rendelést adott fel csehországi gyáraknak kazán és turbogenerátorok szállitására.

Franciaország is belép a müselyemkartellbe. Francia lapok információi szerint tárgyalások vannak folyamatban, amelyek azt célozzák, hogy a francia gyárak is csatlakozzanak az európai müselyemkartellhez. A kartell ez év elején jött létre a produkció és az árak szabályozására.

Meghosszabbitják a középeurópai vaskartell-egyezményt. Prágai jelentés szerint szeptember első napjaiban kezdődnek a tárgyalások a középeurópai vaskartell megujitásáról. A tárgyalásokon Csehszlovákia, Ausztria, Magyarország és Románia képviselői vesznek részt. A hirek szerint a kartell megujitása biztosra vehető, minthogy az érdekeltek között komoly ellentétek nem állnak fenn; a tárgyalásokon leginkább uj területi beosztásról lesz szó, a kvóta nagyobb változtatása nélkül.

Franciaország uj amerikai kölcsöne. Amerikai pénzügyi körökben tudni vélik, hogy Franciaország ujabb kölcsönt óhajt a newyorki piacon felvenni. A kölcsön összege 86 millió dollár lenne hat százalékos kamatozással. A francia kormány ebből a célból állitólag érintkezésbe lépett Mongainnal, ezt azonban Mongain egyelőre nem erősiti meg. Minthogy a francia kormány pénzügyi tranzakcióit Monghain szokta lebonyolitani, természetesnek látszik, hogy a kölcsön tervét csak akkor publikálják, ha a végleges megegyezés megtörtént.

Az International Germanie Trost Co. szeptemberben megkezdi müködését. Fenti cég alatt amerikai-német pénzintézet alapitását már pár hónappal ezelőtt elhatározták és az előmunkálatok olyan stádiumban vannak, hogy a harmincezer darab százhetven dolláros részvény szeptember 15-ikén kibocsájtásra kerül. Az eddigi előjegyzések szerint az alaptőkét már tuljegyezték, ugyhogy az uj pénzintézet hárommillió dollár alaptőkével és kétmillió tartalékkal már szeptember végén berlini irodáit is megnyitja. Az uj vállalkozás nemcsak az amerikai-német gazdasági kapcsolatot füzi szorosabbá, hanem nagy segitségére lesz a német iparnak is, amelynek finanszirozása egyik főfeladata lesz. Különösen a közepes nagyságu iparüzemek várnak sokat az uj intézmény müködésétől, minthogy ezek tőkeszükségletüket nem fedezhetik ipari obligációk kibocsájtásával, mint a nagy, világhirü vállalatok.

A francia-német kereskedelmi szerződés célja. Serrup, a francia kereskedelmi delegáció elnöke nyilatkozott a németekkel kötött kereskedelmi szerződésről, amely szerinte Franciaország pénzügyi reorganizációját és Németország gazdasági ujjáépitését nagy mértékben fogja elősegiteni. Az augusztus 17-iki általános megállapodást időről-időre a frank stabilizációjának megfelelően, ugy, fogják kibőviteni és megváltoztatni, hogy az a nagy célnak megfeleljen. Nincs értelme, hogy továbbra is fennálljanak azok a gazdasági korlátozások, amelyeket nemzeti tulbuzgóságból rendeltek el és azok az összes országok gazdasági fejlődését egyformán akadályozzák. Ez a mentalitás már megszünt, komoly gazdaságpolitikusok munkája csak arra irányulhat, hogy ezeket a rendelkezéseket mielőbb hatályon kivül helyezzék. A nemzetközi együttmüködés lehetőségét bizonyitják a különböző európai kartellek, amelyeknek müködése minden tekintetben megfelelt a várakozásnak.

BELFÖLD

— **Megháromszorozódott a paprikatermelés Jugoszláviában.** Noviszadról jelentik: A jugoszláv paprikatermelés megháromszorozódott és jövőre százhusz vagon paprika finomitásával számol a horgosi paprika-laboratórium.

Törökországba szállitott jugoszláv áruhoz származási bizonyitvány kell. A noviszadi kereskedelmi kamara közlése szerint a Jugoszláviából Törökországba küldött mindennemü áru vagy küldeményhez mellékelni kell a beogradi török konzulátus által hitelesitett származási bizonytványt.

Szekicsen és Feketicsen komlótermelő szövetségi szekciók alakultak. Noviszadról jelentik: A Noviszadon székelő vajdasági komlótermelő szövetség részéről Mátics Milorád igazgató Feketicsen és Szekicsen megalakitotta a szövetség szekcióit. A feketicsi szekció elnökévé Lidmann Jánost, alelnökké Szilágyi Lajost, titkárrá Göttel Jakabot választották meg.

A pénzügyminiszter a magas kövezetvámok ellen. Noviszadról jelentik: A pénzügyminiszter köriratban felszólitotta a vajdasági városokat és községeket, hogy haladéktalanul jelentsék a miniszteriumnak, mennyi kövezetvámot szednek a városokba és községekbe bejövő autók után és milyen érvényben levő rendeletekre alapitják az autók nagymérvü kövezetvámját, mert a miniszterium értesülése szerint a kövezetvámok olyan nagyok, hogy azok az idegenforgalmat megbénitják. Remélhetőleg a miniszter nem marad meg a kövezetvám nagyságának megállapitásánál, hanem annak leszállitását el fogja rendelni.

Nem törlik el a szuperfoszfát vámját. Beogradból jelentik: A Bácsmegyei Napló jelentette, hogy a pénzügyminiszter megszüntette a szuperfoszfát és az ekék behozatali vámtételeit. Amint értesülünk, a rendeletek közül csak azt a vámrendeletet közölte a hivatalos lap, amely az ekék vámjának a megszüntetésére vonatkozik. A szuperfoszfát behozatali vámjának az eltörlését nem sikerült egyidejüleg a mezőgazdasági érdekképviseleteknek elérni. A szuperfoszfát kérdésében a pénzügyminiszter és a földmivelésügyi miniszter között nagy ellentétek vannak és ezért a szuperfoszfát vámjának az eltörlése egyelőre csak a közgazdasági testületek kivánsága marad.

Kommercializálják az állami bányákat. Beogradból jelentik: Az erdő- és bányaügyi minisztériumban rendelettervezetet készitettek el, amellyel az állami bányák kommercializálását akarják megvalósitani. A tervezetet jelenleg *Kumanudi* miniszter tanulmányozza, azután az egész kérdés minisztertanács elé kerül. A tervezet szerint a kommercializálást ugy akarják megvalósitani, hogy az állami bányák részére nagyobb kölcsönt vesz fel a kormány és ezzel a kölcsönnel valósitják meg az állami bányák szükséges átszervezését.

Az uj költségvetés. Beogradból jelentik: A pénzügyminisztériumba már megérkeztek az egyes minisztériumokból a költségvetési tervezetek a következő költségvetési esztendőre. A pénzügyminisztériumban az uj költségvetési tételek átvizsgálása ismét rendkivül nagy gondot fog okozni, mert az egyes minisztériumok ismét nem számoltak az ország gazdasági helyzetével. A minisztériumok igen nagy tételeket akarnak beruházásokra forditani, sőt vannak olyan minisztériumok is, amelyek tiz százalékkal többet vettek fel a költségvetésbe, mint az elmult alkalommal. A pénzügyminisztériumban nem valami nagyon lelkesednek az egyes minisztériumok mohóságáért és már minden előkészület megtörtént arra, hogy ezeket a költségvetési tételeket revizió alá vegyék. Markovics pénzügyminisztert a napokban várják vissza Beogradba, aki azonnal hozzá fog látni a jövő esztendei költségvetés elkészitéséhez és akkor a nyilvánosság is többet fog hallani a jövő esztendei költségvetés számszerü adatairól.

A monopoligazgatóság százötvenmillió dináros kölcsönt keres. Beogradból jelentik: A monopoligazgatóság a nisi dohányárugyár raktárainak a kiépitésére, valamint az ulcini sótelepek felépitésére százötven millió dináros kölcsönt keres. A monopoligazgatóság már számos ajánlatot kapott és a törvényes felhatalmazása is meg van arra, hogy kölcsönt vehessen fel. A kölcsönt a monopoligazgatóság tiz éven belül akarja törleszteni.

A bácskai tartomány szubvenciót adott a szombori Állatnemesitő Szövetkezetnek. Szomborból jelentik: A bácskai tartományi választmány ötezer dinár segélyt szavazott meg legutóbbi ülésében a szombori Állatnemesitő Szövetkezetnek.

Nem helyezik állami ellenőrzés alá a komlókivitelt. Noviszadról jelentik: A földmivelésügyi miniszter a noviszadi kereskedelmi-, ipari- és gyáripari kamarához küldött leiratában közölte, hogy az elterjedt hirekkel szemben a kiviteire kerülő komlót nem fogja állami ellenőrzés alá helyezni. A földmivelésügyi miniszter figyelmeztette a vajdasági komlókereskedők és bizományosok szövetségét, hogy a hazai komlótermelés érdekében csak olyan komlót szállitsanak külföldre, amely minden tekintetben megfelel a világpiaci követelményeknek. Ez a figyelmeztetés annál indokoltabb, mert Jugoszláviából nagyobb tömegekben kerül olyan komló is külföldre, amely egyenlőtlen minősége miatt nem foglalja el a világpiacon azt a helyet, amely nagyobb gondosság esetén méltán megilletné. A miniszter leirata szerint szó sem lehet bármilyen intézkedésről, amely a komlótermelők érdekei ellen volna.

Amennyiben a kivitelnél szabálytalanságok lennének megállapitva, ez esetben a földmivelésügyi miniszter kénytelen volna a hazai komló és a komlótermelőink érdekében a komlókivitelt állami ellenőrzés alá helyezni.

Tankönyvek féláron
VIG könyvkereskedésében - Szuboticán

Malomiparosok kongresszusa Beogradban. Noviszadról jelentik: A jugoszláviai malomiparosok szeptember 2-ikán és 3-ikán Beogradban nagyfontosságu értekezletet tartanak, abból az alkalomból, hogy a kereskedelmi és földmivelésügyi miniszterek ki akarják kérni a malomtulajdonosok véleményét a gabona egységes megőrlése tárgyában. September 2-ikán a beogradi iparkamara helyiségében előzetes értekezlet lesz utána pedig országos konferencia, melynek tárgysorozata a következő: 1. Jelentés a malomipar helyzetéről, 2. vasut tarifák a malomiparban, 3. vámtarifák a malomipar védelmében, 4. A hadseregnek szállitandó egyeséges feldolgozásu liszt megállapitása, 5. állásfoglalás az osztrák és magyar importliszt vámjának 1¾ aranykoronáról hét aranykoronára való felemelése kérdésében, 6. esetleges inditványok, 7. Központi országos szövetség létesitése.

Jóval olcsóbb lett a burgonya. Noviszadról jelentik: Eddig a burgonya ára az utóbbi hetekben soha sem szállt 4.5 dinár alá. A nagy szárazság nagyon felverte a burgonya árát, mig most, néhány napi esőzés után a burgonya ára hirtelen leszállt 1.8 dinárra. Ezek az árak természetesen nagybani árak, de kicsinyben is két dinárért árusitották.

A noviszadi kereskedelmi kamara megvédi a müszövőket. Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi, ipari- és gyáripari kamara átiratot küldött Szubotica város rendőrfőkapitányi hivatalának, az apatini, kulai és szombori főszolgabirói hivatalokhoz, amelyekkel közölte, hogy tekintettel arra, hogy müködési területükön ugynevezett müszövők vannak, akik iparukat, mint kézmüipart gyakorolják és mert ezek egyike-másika munkamegbizások érdekében magánosokat is felkeres, a kamara indittatva érzi magát, az emlitett hatóságok figyelmét a kereskedelmi miniszternek 81742/1901. számu rendeletére irányitani, amely rendelet ma is érvényben van és amelynek rendelkezései szerint müszövők, amenynyiben kézimunkaipart folytatnak, jogositva vannak a 27438/1901. számu miniszteri rendelet első paragrafusa értelmében munkamegbizásokat szabadon gyüjteni. Szükséges azonban, hogy az elsőfoku iparhatóság a kereskedelmi kamara véleménye alapján bizonylatot állitson ki, hogy iparuk megfelel a kézmüipar terminológiájának. A kamara véleménye a bizonyitványra rávezetendő és minden ilyen igazolvány kiállitásáról a kamara értesitendő. A kamara az idézett rendeletek alapján most arra kérte a hatóságokat, hogy a müszövőknek védelmet nyujtsanak, mert közérdek, hogy ezeknek a kézmüiparosoknak létfentartása biztositassék. Állami érdeket képez, hogy minél kisebb behozatalra legyünk utalva, annál is inkább, mert az itt'on gyártott cikkeink elsőrangu minőségüek és belőlük még kivitelre is jut.

Mezőgazdasági kamarák alakulnak. Noviszadról jelentik: A földmivelésügyi minisztérium egyik szakbizottsága megbizást kapott mezőgazdasági kamarák szervezetének elkészitésére. A bizottság munkáját befejezte és azt a földmivelésügyi minisztérium elé terjesztette, amely az érdekeltségeket ez ügyben meg fogja kérdezni.

Származási bizonylat kell a Törökországba szállitott áruk mellé. Becskerekről jelentik: A beogradi török konzulátus értesitette a becskereki kereskedelmi kamarát, hogy minden olyan áru mellé, amelyet Jugoszláviából Törökországba szállitanak, szeptember elsejétől származási bizonyitványt kell csatolni.

Termékennyé teszik a bácskai salétromos földeket. Szomborból jelentik: A bácskai Gazdasági Tanács hosszabb idő óta foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a Bácska felső részében levő tőbbezer katasztrális hold salétromos földet miként lehetne termővé tenni. A Gazdasági Tanács most a tartományi választmányhoz fordult hogy a tartomány költségvetésében nagyobb összeget vegyenek fel talajjavitási célokra. A tartományi választmány a gazdasági tanács javaslatára kétszázezer dinárt szavazott meg arra a célra, hogy elsőrangu, európai hirü szakértőkkel tanulmányoztassa a salétromos földek termővételét.

VÁMHITEL-ÁRULOMBARD
kölcsönöket nyujt a
Kereskedelmi és Iparbank
Szubotica 8619

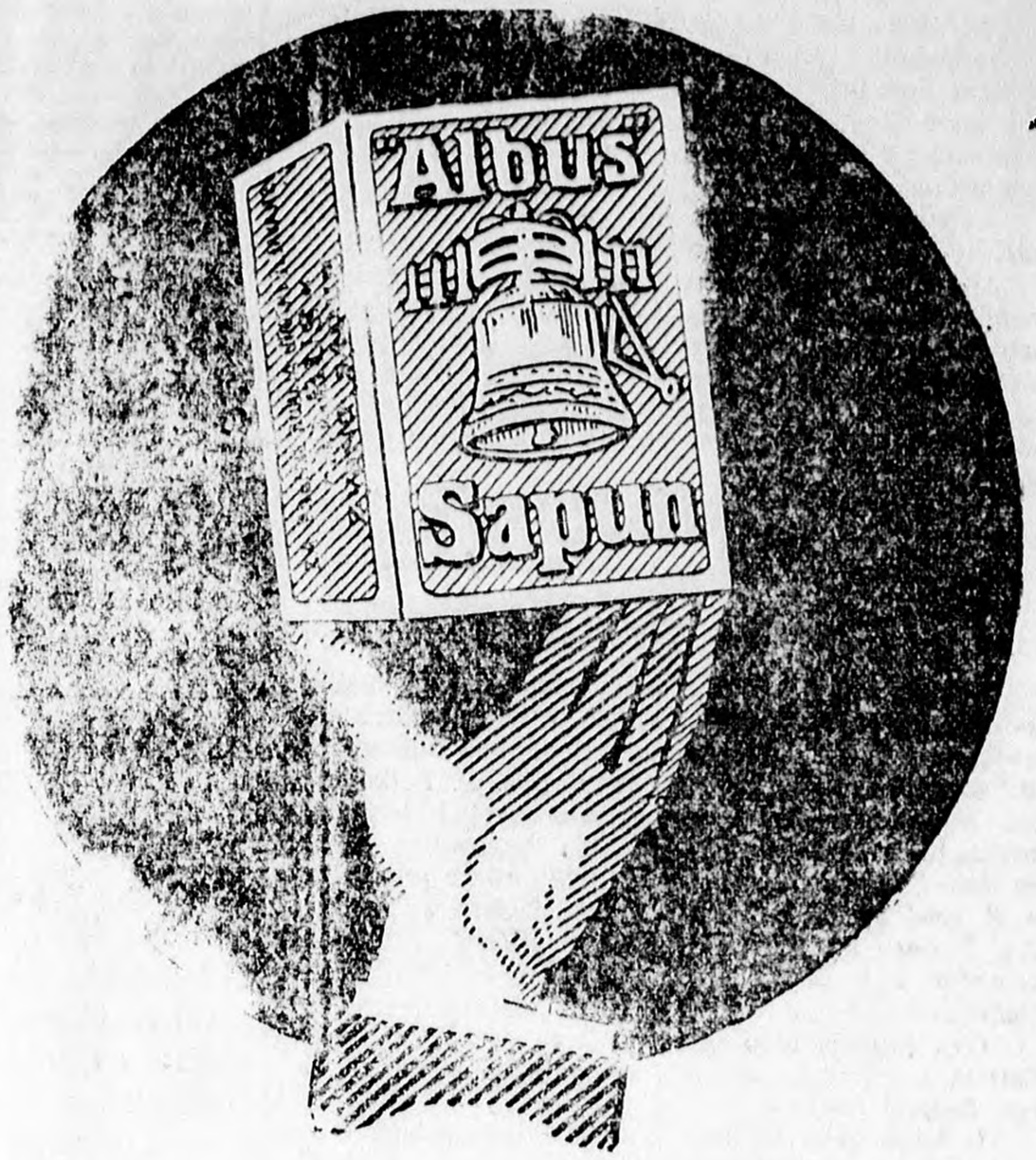

„ALBUS"
Szappan kitünő?

A KÖZSÉG GYERMEKE

EGY CSECSEMŐ REGÉNYE (55)

Irta: NUSICS BRANISZLAV **Forditotta: CSUKA ZOLTÁN**

A harmadik sátor előtt hosszu ember fujja a tüzoltótrombitát és felhivja a publikumot, tekintse meg a pókleányt. A természet csodája, leányfej mellett póktest és póklábak. Ezt a csodálatos teremtést a paraguai őserdőkben fogták és hosszu fáradságos munkával szeliditették meg!« A tömeg kiváncsian tolong be, hogy lássa a csodát, de csalódottan tér viszsza, mert legtöbben felismerik Mica berakólányt, sőt egy katonazenész fel is kiáltott: »Mica, az anyád!... mindig tudtam, hogy kigyó vagy és most pók lett belőled!« Amire a pók-lány igy felelt: »Mars, disznó bandista!«

De a legnagyobb közönség ama sátor előtt tolong, amelyen ez a felirás ékeskedik: »Bozsics Ilija, első szerb büvész«. Ez egy régi csatahajó, aki a világon minden büvészetét kitanulta, csak azt nem, hogy szerbül beszéljen. Mi már találkoztunk vele az előző fejezetben.

A látogatók, akik elhagyják a sátrat, Bozsics Ilija egy uj programszámáról beszélnek, amely valóságos csoda. Bozsics Ilija egy kosarat vesz elő, amelybe szalma helyett csupán régi távirószallagot tesz, azután egy tojást, amelyet előzőleg a közönségnek ad megvizsgálás végett, hogy a dologban nincs svindli. Mikor megvizsgálták, a tojást a távirószallagra teszi és személyesen ráül. Alighogy leül, megszólal a verkli, nehogy a közönség unatkozzék addig, amig a tojásból kikel valami. A zeneszó mellett természetesen a büvész vicceket mond a közönségnek és eme viccekre a fiatalasszonyok lesütik a szemüket, a fiatalemberek pedig lelkesülten tapsolnak. Végül egyszerre csak a verkli elhallgat, Ilija feláll és bejelenti, hogy a processzus készen van, a kosarat felteszi az asztalra és a távirószallagok közül egy egészséges kisgyereket huz elő. Hogy minden vitatkozásnak elejét vegye, Ilija bejelenti, hogy a gyerek azért olyan nagy, mert férfi ült a tojáson, ha nő ült volna, akkor sokkal kisebb lenne. Magával a büvészettel és a viccekkel a publikum annyira meg van elégedve, hogy vége-hossza nincs a sok tapsnak.

A programnak ez a szenzációs pontja hatalmas közönséget vonzott a büvész sátrába és igy Szima uj szerepében töméntelen pénzt keresett Bozsics Ilija részére.

Természetes, hogy az ilyen szenzáció a közönség körében a legkülönbözőbb kommentárokat váltja ki.

— Na jó és ha egy tucat tojást tenne be a kosárba, akkor tizenkét gyerek kelne ki? — kérdezte egy bánáti paraszt a limonádéárust.

— Hát persze, ha egy kikel, akkor kikel tizenkettő is! — felelte meggyőződéssel a limonádés.

— És minden órában tizenkettő?

— Hát ha minden órában kikelhet egy, kikelhet tizenkettő is.

— Hát jó — folytatja a bánáti tovább — akkor ha egész nap ül, egy nap 150 gyereket költhetne ki?

— Igy valahogy jönne ki, ha éjszaka aludni hagyod, hogy még ki is pihenje magát!

Mindketten számolni kezdtek, de sehogy sem jutottak a végére. Egyik percben évi 14.000 jött ki, a másikban 400.000. Végül odalépett a zsandár is, aki többször is a limonádéshoz fordult, hogy egy-egy pohár limonádét igyék, papirt vett elő a zsebéből és ugy kezdett számolni. Ő is sokáig izzadt, kinlódott, irt, törölt, leszidta a számok anyját meg apját és végül is kiszámitotta, hogy Ilija évente 50.000 gyereket hozhatna a világra.

— Ajha! — mondotta a bánáti.

— Na és ha levonjuk a husvétet, meg a karácsonyt és még néhány nagyobb ünnepet, hogy az ember kipihenje magát, még mindig képes 45.000 gyereket kiköltení, az pedig majdnem egy egész divizió — mondta a csendőr.

— Huj, milyen erős hadseregünk lehetne! — lelkesedett a bánáti.

— Bizony, a hadügyminisztériumnak meg kellene venni azt az embert! — gondolkodott el a csendőr.

— De kit? — kérdezte a limonádés.

— Ezt a Bozsics Iliját. Beszélni is fogok róla az őrmesterrel.

— Dehogy is kellene megvenni a minisztériumnak, inkább jó fizetést kellene adni neki és aztán tanitsa be a mieinket! — vélekedett a limonádés.

— Igaz, igy még jobb — rezonált a csendőr. — Tanulják meg a generálisaink ezt a mesterséget, aztán hozzanak törvényt, hogy minden generális egy évig köteles ülni a tojásokon, amig ki nem költ magának egy diviziót.

Mig ez a csoport ilyen értelemben gondolkodott tovább, addig a sátrak körül összegyült asszonyok sehogy sem voltak megelégedve azzal, hogy Bozsics Ilija mindig fiugyereket költ ki, leányt pedig sehogy sem.

— Hogyne tudna, tud az lánygyereket is kiköltení, megkérdeztem én! — kiáltott oda a kalácsárus bácsi.

— Hogyan tud? — kérdezték a kiváncsi asszonyok.

— Pulykatojásra ül és akkor leánygyereket költ ki!

És igy az egész vásáron elterjedt a szenzáció hire és Szima dicsősége mindinkább növekedett. Ki tudja, meddig terjedt volna ez a dicsőség, ha Szima az egész dolgot egyetlen gesztussal el nem rontja.

Ugyanis, mivel Szima egész nap éhezett volt, megfázott a gyomra. És mikor délután négy óra tájban a legünnepélyesebb előadás volt, amelyet a Márk-templom papsága is meglátogatott, Szima bőgni kezdett, mielőtt a büvész még a kosárra ült volna. Természetes, hogy a verkli azonnal müködésbe lépett, hogy a gyereksirást elnyomja, de Szima olyan rettenetesen orditott, mintha csak a Szent Márk-templom papsága előtt akarta volna az előadást elrontani.

De ez talán még nem lett volna baj, ha Szima nem ment volna egy lépéssel odább. Bozsics Ilija megrövidi tette a tojáson való üldögélést, hogy csak elrejtse a gyerek kiabálását és mikor a kosarat a következő felkiáltással az asztalra tette. »És ime uraim most meggyőződhetnek róla, hogy a gyerek a tojásból kikelt«. Most is benyujtotta a kezét a távirószalagok közé, hogy a gyereket az asztalra tegye. Csakhogy ez alkalommal a kezei ugy néztek ki, mintha a tojássárgájába mártotta volna őket és Szima bizonyos testrészei is hasonló szint mutattak föl.

— Összetört a tojás! — kiáltottak fel többen a publikumból és kitört a nevetés.

És az egész publikum elfogadta volna ezt a magyarázatot, ha ugyanekkor nem terjedt volna el valami különös illat, aminek következtében még az ünnepelt müvész is kénytelen volt befogni az orrát.

Természetes, hogy a közönség először kétkedett, azután kárörömhöz kezdett és végül is az egész vásáron elterjedt a hire a büvész közönséges csalásának.

(Folyt. köv.)

NYILT-TÉR

Haszonbérlet

Az 1927—1928. gazdasági évre haszonbérbe adom vagyonbukott Malušev Bogoljub *vranjevói Livada dűlőbeli* körülbelül 112 hold földjét tanyával (volt Dr Mihalović-féle tanya, 2683 és 1278 telekkönyvi szám) *szeptember 18-án 9 órakor* irodámban *Novibecsén megtartandó* árlejtésen.

Reflektánsok adjanak be visszavonhatalan zárt írásbeli ajánlatot 10.000 dinár bánatpénzzel.

Haszonbérlő köteles a haszonbérleti összeg felét továbbá az árverési és a haszonbérleti takszát, a bánatpénz elvesztésének terhe alatt, az ajánlat elfogadásáról értesités után azonnal, a hátralékot pedig 1928 május 1-én nekem befizetni. Haszonbérlőnek nincs joga bérleszállitásra még elemi csapás (vis major) esetén sem.

Dr. Kántz Dezső
Novibecsej, tömeggondnok

8665

Javna prodaja

Za naplatu 8.296.50 dinara glavnog duga, koliko je osudjen Jožef Šudar, poslastičar iz Subotice, po izvršnoj presudi Izbranog Suda Beogradske Berze od 21. jula 1927. god. ISBr. 78. da plati g. D. Petkoviću, trg. iz Beograda, kao i za naplatu izvršnih troškova koliko budu izneli, sudski izvršilac Beogradske Berze *na dan 3. septembra 1927. god u 10 časova pre podne u ili pred poslastičarnicom Jožefa Šudara u Subotici Trg Slobode br. 2., Izložiće javnoj prodaji celokupni nameštaj koji se nalazi u poslastičarnici Jožefa Šudara.*

Ova prodaja daje se javnosti na osnovu čl. 159 Statuta Beogradske Berze i pozivaju se kupci da na istu dodju i licitiraju.

Iz kancelarije sudskog izvršioca Beogradske Berze, 18. avgusta 1927. god. SIBr 96. 8642

Oglas

Bačko-Torontalsko Ribolovsko Udruženje u Novom-Bečeju, rešenjem svoje glavne skupštine ovim raspisuje ofertalnu licitaciju za davanje pod zakup na 4 godine, od 1. okt. 1927. god. do 1. oktobra 1931. god. sopstveni ribolov na mrtvoj reci Tici, koji se prostire od hatara opštine Staribečej do III. rampe u hataru opštine Čurug, a u površini od 560 kat. jutara.

Licitacija će se održati na dan 25. septembra 1927. god. popodne u 3 sata u Čurugu kod opštinske kuće.

Kaucija 10% od ponudjene sume polaže se kod Uprave Udruženja u Čurugu, najdalje do 3 sata po podne.

Oferti moraju biti u zatvorenom omotu, snabdeveni taksenom markom od 100 dinara i predati upravi najdalje do 3 sata na dan licitacije.

Naknadne ponude neće se uzeti u obzir.

Dražbeni uslovi mogu se videti svakog dana kod upravitelja udruženja Stevana Rajčetića trgovca u Čurugu.

U Čurugu, 24 avgusta 1927.

8638 *Uprava.*

Felhivás a ‚Pomoć' tagjaihoz

Augusztus hó 28-án a nagyszámban megjelent »Pomoć« tagok által megtartott ülésen elhatároztatott, a belépés a »Nada« kiházasitó és a »Pripomoć« temetkezési egyesületbe, egyuttal a tagok saját kebelükből vidékenként megválasztotta a bizottságot, amely a megtörtént házasságokat időrendben besorozza sorszámmal ellátja és az ellenőrzést gyakorolja.

Elhatároztatott, hogy a befizetések szeptember hó 1-vel a »Nada« és »Pripomoć« egyesülethez teljesittetnek, és hogy legkésőbb *szeptember hó 20-ig* a »Pomoć volt tagjai jelentkezése elfogadtassék, hogy igy módjában legyen az egyesületnek és a megválasztott bizottságnak a segélydijak kiutalását már a legközelebbi hónapban megkezdeni.

Saját érdeke tehát minden »Pomoć« tagnak a belépés és a házassági,temetkezési és szülészeti könyvelt beküldeni:

»Nada« és »Pripomoć« egyesület
8664 Subotica, Sudarevićeva ul. 52.

„Alexa" nyakkendőgyárban
5000 darab
selyem nyakkendő kerül eladásra
10 dinártól kezdve
Forditásokat 10 dinárért végzünk!
Vojnovićeva 5, Beograd-szálló mögött
8000

RIZSÁNYI PÁL
épület- és butorasztalos
Jugovićeva ulica 8.
(a Kakasiskola mellett.)
Vállalja legolcsóbban és izléses kidolgozásban butorok, berendezések, portálok- és épületmunkák elkészitését. 7411

Zongoravevők! Vigyázat! Zongorát vagy más hangszert csakis solid, megbizható helyen vásároljunk! Részletfizetésre is. Olvasóink figyelmébe ajánljuk Truppel Béla hangszerkészitő Novisad, legrégibb és legnagyobb S. H. S szaküzlet. 3791

HADNAGY
asztalosmester készit épületmunkát. Festett butorok állandó raktára.
Javitásokat vál al. SUBOTICA
1575 Petrogradska u'. 6

Olcsó
tüzifa
100 kg. vágott és apritott fa 30·— dinár házhoz szállitva. Pontos mérésért garantálunk. Gyors és szolid kiszolgálás
„BOSNA"
fakereskedés Subotica,
a vasuti pályaudvar mögött.
Telefon 512 8242

Fával égetett elsőrendü fehér darabos szavatolt kőmentes épitő MÉSZ,
beočini portland
cement,
száraz por mentes
bükkfa-szén, pöcsi kovács-szén 8271
Révai Adolf
Subotica
Sokolska 2 Telefon 551

! SIRKŐ !
Gránit- és márványból
minden kivitelben, — versenyképes árakon
Virág Gyula
kőfaragónál
Fácska-Topola 8328

A cserepes virágok
most indulnak a legszebb fejlődésnek de most kivánják a legtöbb táperőt is.
Gyönyörü virágai lesznek, ha tavasztól őszig
KANIPOS
növény-lápsóval nevelik őket
Utasitásai a virágápolás a megtanitják. — 60 liter vizre való adag ára 12·50 dinár
Schumach r Zoltán
gyógysz.-vegyész.laboratoriu
Crvenka (Bácska)

Cseréphálghák
legolcsóbban beszerezhetők
átalakitásokat javitásokat
elsőrendü csach samottal legolcsóbban készitek.
Minden méretü samott tégla kapható
TAKÁCS MIHÁLY
Subotica, Paščeva ulica 2. (Edénypiac)

Garantált elsőrendü porosz, darabos és dió
SZÉN
vaggontételekben viszonteladóknak és üzemeknek eredeti bánya áron szállit azonnalra és kötésre
Általános Hitelbank Részvénytársaság
szénosztálya
Subotica
Sü gönycim: KREDIT. Telefon: 49, 50, 51.
Kérjen árajánlatot.
8518

HALÁLESET MIATT
kiárusitjuk beográdi és zágrebi raktárainkon levő áruk nagy részét
jelentősen redukált árakon
ELADÁSRA KERÜLNEK:
különféle valódi angol öltöny- és télikabátszövetek, zefirek, popelinek és ingselymek; férfi átmeneti kabátok, eredeti „Burberry" női kabátok, harisnyák, cipők, nyakkendők, zsebkendők, pijamák, stb. stb.
Az eladás augusztus 29-én kezdődött meg és szeptember 15-ig tart Vuka Karadžića ulica 18. szám alatt levő helyiségünkben.
Használja fel ezt a kedvező bevásárlási alkalmat!
ENGLESKI MAGAZIN
Beograd, Vuka Karadžića 18 Telefon 24—98
Zagreb, Štrosmajerova 10 Telefon 15—56
8640

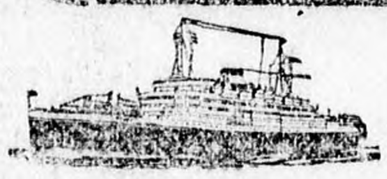
Délamerikába
és az
Egyesült Államokba
express gőzhajókkal
ingyenes felvilágositással szolgál
CosulichLine
Beograd, Vilsonov 107.

Tankönyvek
árjegyzékét ingyen küldi bárkinek magyar- vagy németnyelvü iskolák részére
Lipsitz i Lampel
könyvkiadó Subotica 7861

90 dinártól
konyha és szobafestést, azonkivül előnyösen vállal templom és kápolnafestést
Horváth Almási József
Skotska Vlator ul. 75. 2544

Polgári árak
Tartós ondolálás
hajfestés és manicür
Special Kulić hölgyfodrász mütermében
Subotica, Manojlovićeva ul. 7. Vasuttól 2 perc

Legegészségesebb szájíz
PERINUM
fenyő ósbor zesz néhány cseppje egy pohár vizben
351

Garantált vegytiszta
80%
ECETSAV
borecet és eseno legolcsóbban beszerezhető
Kurteš Miloš
fűszer- és csemegekereskedésében
Subotica, huspiac
6779 Telefon: 4-83

„VIKTORIJA"
paplan és vá pitosmühely
Subotica, Vilsonova ul. 28.
Olcsók vagyunk
mert ma unk dolgozun

Chamotte-tégla
minden méretben kapható
Gustin J. z cégnél
Szombatban

Keresek Szombatban átvételre kis
SZATÓCS ÜZLETET
beköltözhető lakással
Ajánlatok
Galacsni Sombor
Zsinagoga u. 7 8 36

Jégszekrények
mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére
40% jégmegtakaritás
1885
BRAĆA GOLDNER
SUBOTICA
TELEFON: 134.

Augusztus 29-től szeptember 3-ig

a villanygyár városi üzletében

Kostina ulica 1. sz.

eladásra kerülnek **luszterek, vasalók, villanymelegitők és villanyfőzők, rendkivül olcsó áron**

Villanyvasalók 130 din.

Villamos melegitők 85 din.

Az áramfogyasztó közönség a saját érdekében cselekszik, ha téli szükségletét most beszerzi

Suboticai Villamosvasut

és Világitási R. T.

854

Olcsóbb mint a gyárban

Mielőtt ruhaszükszükségletét beszerezné győződjön meg olcsó áraimról

Lejkó Béla gyümölcspiac 1308

WEISZ HENRIK

kalap és sapka különlegességek legolcsóbb bevásárlási forrása. Állandó raktár, valódi **Anticacassa Borsalino** és francia **Mossant** kalapokban

Subotica, Jelašićeva ulica 5. (Kiskápolna mellett)

I-a RÓZSA BURGONYÁT HAGYMÁT, SZILVÁT

legolcsóbban szállit

LEDERER JENO bank- és biz. üzlete, gyümölcs- és főzelékkivitel NOVISAD, Visonov trg 7 — Telefon 22—14

Raktár: Temerinska ulica 38

8479

„TOBLER“

világhirü csokoládé-, cukorka- és kakaógyár értesiti nagyszámu fogyasztóit, hogy

uj, szép, izléses és értékes „Tobler“ ajándékokat

hozott forgalomba. Nyereményjegyzéket és „Tobler“ albumokat ingyen kap bármely árusitónál. A kis „Tobler“ jelenlegi detailára **Din. 1·50 darabonkint.**

S. H. S. vezérképviselet és főlerakat:

„OBORT“

Beograd, Trgovačka 7. — Telefon 31—89

8664

Szenzációsan szép

menyasszonyi koszorukat és fátyolokat

gyárt:

Andrija Kramer

Subotica, Sokolska 1

En-gross — En-detail 8629

Modern és előkelő hirnevü

foto-müterem

a Vajdaság egyik nagy városában részleges inventárral

eladó

Megkeresések: Ronay, Beograd, Uskoćka 6 cimre küldendők 8560

Eredeti párisi

kalapmodeljaim

megérkeztek!

Mérsékelt árak!

Heiduska Mariska

Subotica 890

Igazolvány a vásár látogatására és az 50% vasuti menetdijkedvezményre 10 dinár

Látogassa meg a **Gazdasági kiállitást és Nagyvásárt** Osijeken, 1927 szeptember 8—18

50% 8028

engedmény a vasutakon az igazolvány csak 10 dinár

Bánát legolcsóbb bevásárlási forrása!

Ia rózsaburgonya,

makói

vöröshagyma és foghagyma

vagon, félvagon és bármely mennyiségben

V. Mišković

V. Bečkerek

a Ruski dom alatt, a „Torontál“-lal szemben 8670

Mi a Piretrin?

PIRETRIN a legjobb szer a férgek kiirtására, a világhirü dalmát virágnedvekből készül.

PIRETRIN kiirt mindennemü férget a házban, az állattenyésztésnél és a mezőgazdaságban.

PIRETRIN nem méreg, nem robban, nem hagy foltot és kellemes illatu.

PIRETRIN mindenütt kapható és részletes felvilágositást nyujt

PIRETRIN D. D. ZAGREB „B“ cesta 35. 8239

Teraccohoz

jó fizetéssel, mielőbbi belépéssel, tartós alkalmazásra

önálló szakmunkásokat

keresek

ALPAR MÉRNOK

Drinčićeva 15. Beograd 8672

Paradicsomos üvegek

kicsinyben is darabonként 1·50 dinárért

kaphatók

Nagybani vevőknek árkedvezmény. Ugyanott korcsmai felszerelések eladók.

Likvidációs

Mucsy-iroda

Subotica, Kralja Petra park 9. 8613

Jugoszlávia legjobb és legolcsóbb

női divatszalonja

WEINERT

SUBOTICA

I., Paja Kujundžićeva 22.

Ruhák már D 100-tól is
Köpenyek „ 200 „
Aljak „ 50 „
Külön gyermek-ruhaszabóság
Varró és tanulólányok felvétetnek 8572

Modern autógarázs
Speciális javitómühely
Általános gépjavitómühely
Continental-gumi gyári lerakata

Külön osztály gumi vulkanizálására

KOSTA BURGER Vel. Bečkerek

Pupinova (Árpád) ul. 15. 6690 Telefon 156

Meggyőződhet!

Dürkopp

varrógép kerékpár

Védjegy

COLUMBIA **a legjobb!**

GRAMAFON és LEMEZ angró-raktár. — A legkedvezőbb részletfizetésre is kapható nálam.

Állandó INGYENES hímző-tanfolyam! Nagy javitó-mühely!

S. AD. ENGL, SUBOTICA

Uj üzlethelyiség: Pukovnik Krupusević (Rudić ulica gyümölcspiac) Telefon: 8—15.

Eladó birtok

A birtok 60 hold, kataszterileg felmért elsőrendü termőföldből áll. Kitünően megépitett és kényelmes lakóházon kivül mindennemü gazdasági épülettel, teljesen berendezett tégla- és cserépgyárral és nagyszámu istállóval. A birtokon folyó vezet keresztül és az a beográdi fővonalon fekszik. Az egész komplexum szabad kézből eladó, **ára 15000 dollár**

Közelebbi felvilágositást nyujt a **Publicitas** d. d. Beograd, Pozorišna 2 „P. M.“ jelige alatt 8673

Szuboticán egyedülálló szakmában

jól bevezetett, 5 év óta fennálló üzletemhez **50—60.000 dinárral**

társat keresek

Komoly reflektánsok ajánlatát **„Nagy jövedelem“** jelige alatt a kiadóhivatal továbbitja 8662

Krumpli és kukorica

szedéshez alkalmas

ZSAKOK

megérkeztek. Kaphatók jutányos árban a

PAPRIKA SPITZER

élelmiszer csarnokában Suboticán Zrinjski trg 4. szám alatt közvetlen a zsidótemplom mellett. Ugyanitt lisztes, korpás- és gabonás-zsákok elárusitása 8660

Iskolatáskák

csak viszont-eladóknak

12 din.-tól 35 din.-ig

Vojvodinai Doboziparnál

Subotica, Pašićeva ul. 2. (Edénypiac, Vermes-ház)

Bácskai cementárugyár és épitő r.-t.

Subotica, Daničićev put.

Telefon 6—20

GYÁRT: Egy és többszinü cement- és mozaiklapot, csőmő szőlt és drótbetétes csöveket, kutgyürüket.

RAKTÁRON TART: Beocsini cementet, felsőgallai oltott- és darabos meszet, dunai homokot, betonkavicsot, köport, épület- és tüzifát stb.

ELVÁLLAL: Mindennemü mükőmunkát, u. m. lépcsők, lábazatok, sirkövek, sirkeretek, vasbeton mennyezetek, beton, terazzo, burkolatok, szökőkutak, vá yuk, pinceelszigetelések készitését.

Ajánlattal és költségvetéssel dijmentesen szolgálunk. 7435

Perfekt könyvelő-levelező

aki a szerb, német és magyar nyelvet tökéletesen birja

felvétetik

Ajánlatok az eddigi müködés és fizetési igények megjelölésével a kiadóba kéretnek 8467

Házamat

a Szép-uccában

örök áron eladom

Deutsch Vilmos, Senta

9017

Gazdaságok és birtokosok részére a legtökéletesebb **raktári, szekér- és sertés-,** valamint **komló-mérlegeket** gyár versenyképes áron **J. Sebestyén** mérleggyár **Subotica** Kérjen ajánlatot!

KORZÓ MOZI

CSÜTÖRTÖK

Vladimir Gajdarof
Paul Richter
Egede Nissen

UJDONSAGA:

Megszeliditett farkas

Előadások kezdete naponta 6 és fél 9 órakor

LIFKA-MOZI

SZEPTEMBER 3-4-5 szombat, vasárnap, hétfő

szezonnyitó diszelőadás

HUGETTE DUFLOS és CHAKATOUNY HERCEG

ezidei látványos ujdonsága Biarritzban készült luxusfilmje

SZERELEM

PIERRE EONDAIE híres regénye L' Homme a l' Hispano

Előadások kezdete naponta 6 és fél 9, vasárnap 4, 6, és fél 9-kor

LEVELEZÉS

Intelligentes Frl. kinderlieben mit Jahreszeugnissen der deutsch und slavischen Sprache mächtig sucht Posten zu 1—2 Kinder. Anträge a d. Adm. unter Maribor. 8667

Abonoma: ebéd 4 tál, vacsora 2 tál étel kenyérrel, — házon kivül is **560 dinár** a **Spitzer**-féle elismerten legjobb étterem és sörcsarnokban Subotica, Pašićeva ul. 11. sz. 7568

Fényképészek és amatőrök figyelmébe

Amerikai rendszerü retusáló és kopirozó intézet.

Elvállal: negativ és pozitiv retust, kopirozást és nagyitást minden papiron és kolorirozást garantált elsőrangu kivitelben, olcsó árban. Kérjen azonnal árjegyzéket. Szállitás 24 óra alatt. R. Zelinka, Subotica, Madjarska ulica 2. 4783

HÁZASSÁG

Budapesten végeztem az egyetemet és egyéb külföldi diplomával is rendelkezem. Mint specialista Németországban és Svájcban a leghiresebb szanatóriumokban tevékenykedtem éveken keresztül. Igen jó menetelü rendelőm és egy kétemeletes bérpalotám van egy Metropolisban. Jó családból való 29 éves izraelita fiatalember vagyok s házasságot kötnék magamhoz illő csinos nővel. Csak teljes cimü leveleket fogadok el »Vallás nem határoz« jeligére. 8310

Sok vagyonos nő vagyontalan urakhoz is férjhezmenni óhajt. Megbizást elfogad »Amor« házasságközvetitő iroda, Temesvár. 4. Str. Berteloth 21. 1622

FOGLALKOZÁS

Fényképésznő speciális, erkölcsös, müterembe felvétetik 3500 dinár ravi fizetéssel. Ajánlatokat »Bájos lány« jelige alatt a kiadó továbbit. 8581

Elsőrangu borbélysegédet azonnali belépésre keresek. Miklós Pál borbély, Ada. 8649

Fiatal fakereskedő hivatalnok, aki már fűrészgyárban és detailüzletben volt alkalmazva, állást keres. Megkereséseket »Sürgős« jeligével a kiadó továbbit. 8661

Komoly, intelligens zenetanitó kisasszonyt 3 gyermek mellé, német, horvát és magyar nyelvtudással azonnalra keresek. Fényképes ajánlatok József gőzmalom, Cantavir, cimre küldendők. 8656

Fűszerüzletben és asztalosnál segéd felvétetik. Braća Radić fűrészgyár, Subotica. 8651

Komlóvidékek látogatására agilis ügynököket keresünk. Ajánlatok Hopfen-Kompass Subotica, cimre. 8643

Novisadi cukorkagyár cukorkamestert keres azonnali belépésre, aki teljesen jártas a superior, jure és dragée gyártás előállitásában. Fizetés megegyezés szerint. Levelek e lap novisadi kiadóhivatalába »Jó mester« jelige alatt küldendők. 8644

Keresek állandó munkára szakképzett szobafestő és mázolósegédeket. Fizetés képesség szerint Cim: Firma Reiszinger, Beograd, Karadjordjeva ulica 75. 8427

Tanonc fizetéssel felvétetik Petró cipésznél, Sokolska (Gombkötő) ul. 1. 8455

Főmolnár, ki már hosszabb ideig müködött vám- és kereskedelmi malmokban, állást keres, Szives meghivást »Szorgalmas« jeligére «Bega« hirdetőbe kér Veliki Becskerekre. 8470

Horvát-német levelezőnő gyorsirónő, könyvelésben is jártas, Szomborban alkalmazást keres. Ajánlatok dr. Sántó Miklós, Szombor 8546

Ügyvédjelöltet keresek, aki az államnyelvet és a magyar nyelvet teljesen birja azonnali belépésre Dr. Dénes József ügyvéd, Szenta. 8552

Suche zu meinen 2 Kindern ein — auch in der serbischen Sprache unbedingt bewandertes — Fräulein, eventuell auch bei sofortigem Eintritte. Mit Lichtbild und Gehaltsansprüche, sowie Zeugnisskopien versehene Offerte bitte an Bálint Zsiga, Staribečej zu richten. 8561

Szobaleánynak vagy gyermek mellé ajánlkozik ügyes fiatal leány. Cime: Paksi Sándor, Stara Kanjiža, Senćanska 10. 8599

14—15 éves jobb leány, ki szerbül és magyarul beszél kis fiu mellé felvétetik — Hoffmanné, Trumbićeva 30 8593

Munkáslányokat állandó munkára felveszünk. Mekka szőnyeggyár, Aleksandrova ul. 9. 8396

8 és 6 éves gyermekeim mellé szerbül és németül tudó gyermekszerető nevelőnőt keresek, ki nálam mint családtag jönne tekintetbe. Cim: Radio Reklam Jugoslavia, Subotica, Trumbićeva ul. 20. 8605

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

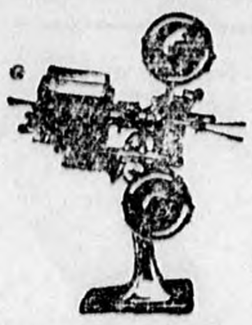

A-E-G MOZIGÉPEK összes mozicikkeket és **FILMEKET** legjobb minőségben szállit vezér-képviselet: **Orient-Film D. D. Subotica** 6134

»ORCO«

felülmulhatatlan minőségü sajt. Csak ezt kérjen mindenütt

Képviselet:

Fr. Srdar & Co. Zagreb, Djure Deželića Prilaz 81.

Madonna

olajfestmény, cca 130 cm. magas, sport-, táj- és genre-képek érkeztek!

Naponta friss vágott virág!

OLCSÓ, SZÁBOTT ÁRAK!

Balog Lina, Subotica

Megvételre keresünk

Suboticán, a beltér közelében egy 5—6 szobából álló

házat

Ügynökök nem dijaztatnak

Ajánlatok a hely és ár megjelölésével „Grafičari" jelige alatt ezen lap kiadóhivatalába küldendők 8655

VÉTEL-ELADÁS

Keresek megvételre jókarban lévő modern billiárd karambolasztalt. Ajánlatokat »Preciz 5« jeligére a kiadóba. 8652

Habtejszin, tejföl, teavaj naponta frissen köpülve kapható Piukovits-tejcsarnokban — telefon 541 — VI., Jelačićeva 4. 8663

Asztalosok, bognárok figyelmébe. Famegmunkálógépek, ujjak és keveset használtak kiárusitás folytán igen olcsón eladók. — Jellinek József, Subotica Vilsonova ul. 33. 8658

Eladó 1 db Hoffherr, 4 lyukas, 2 éves morzsoló 4 HP szivógázmotorral, továbbá egy teljesen uj Hoffherr gyártmányu traktorhoz való háromvasu eke. Ugyanott egy db »Herros« motorkerékpár. Bleier, Bajmok. 8647

Olcsó jó sajtot, trapistát, ajánl házhoz szállitva kilogrammonként 29 dinárért Mlekara Maltabarov, Svetozár-Miletić (Bačka). Legkisebb tétel négy kilogramm. 8635

Három-négy vagonrakomány non plus ultra vajsárga és haragoszöld télire eltenni való husos paprika azonnali szállitásra eladó Huszágh István bolgárkertészetében, Stara Kanjiža (Bačka). Vasut és gőzhajóállomás. Telefonszám 6. 8650

Orvosi egyetemi tankönyvek zagrebi és budapesti használatra eladók. Vilsonova ul. 3. sz., fodrász üzlet. 8653

Gyári áron alul vásárol, ha ruháját Földes Samu ruhaáruházában, Gyümölcs piac vásárolja. Férfi öltöny 500, Raglan 700, bőrkabát 850, gummiköpeny 225, gyermekruhák 225, fiu vagy leánykőpeny 350, Női divatkabát 575 dinár. Vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén kicserélem, vagy a pénzt visszaadom. Tessék meggyőződni, ügyeljen a cégre! 8424

50 hl. hároméves kitünő fehér óbor részletekben is eladó. Kedvező fizetési feltételek. Cim: Frankopanska ul. 17. Ügynökök jutalékot kapnak. 8619

VÁROSI MOZI

Szerda Csütörtök Péntek Szombat Vasárnap

A Waldorff-ház regénye

Nagyszabásu filmjáték. Főszereplők Harry Liedtke, Maly Delschaft, Camila Hollay, Herman Priha

Buster Brown és a házi tanitó

Star-film

Chamberlain Atlanti Óceán átrepülése

Előadások kezdete: délután 1/2 6 és este 1/2 9, vasár- és ünnepnapokon délután 4, 6 és este 1/2 9 órakor

Korai rózsaburgonyát csak vagontételekben olcsón ajánlok azonnali szállitásra Vladimir Ivkov, Stapar (Bačka). 7564

Férfi ruhákat, női kabátokat mérték után — részletfizetésre is — legolcsóbban rendelhet V. Kuntscher férfi és női szabónál Pašićeva ul. 9. (Edénypiac). 7575

Hulladékért pénzt. Veszünk ócskarezet, fémet, stb. Medjanski vaskereskedés, Subotica 8336

Eladó Palicson a fenyves soron egy kis családi ház, két és fél kapa szőllővel, terméssel együtt. Érdeklődni Szudarevics ulica 70. 8453

Traktor »Cormick« vagy »Gasse« 30 HP. megvételre kerestetik. Pichler János, Kać (Bačka). 8480

A »Mir« kafana melletti kerthelyiség és Palicson az ingyen fürdőnél levő villa és vendéglőm eladó és azonnal átvehető. Baczkó Mihály. 8577

Kisebb családi házat keresek bérbe. Cim a kiadóban. 8566

Jóforgalmu vendéglő magyar községben előnyös feltételek mellett családi okok miatt eladó. Érdeklődni Beke Józsefnél, Padej (Banat). 8578

Férfi, női kabátok, kosztümök, ruhák és magyar könyvek minden elfogadható áron eladók. Cim a kiadóban. 8571

4 HP benzinmotor 3000 dinárért eladó. Üzemben megtekinthető Balits Péternél Bezdán. 8606

KÜLÖNFÉLE

Két szoba konyhás lakást keresek azonnalra vagy október—november 1-re. Lehetőleg a beltéren, villanyvilágitással. — Ajánlatok »Fiatal házaspár« jeligére a kiadóba. 8639

Zongora órákat ad kezdőknek meglepő gyors eredménnyel. Zmaj Jovina ulica 28. 8657

Zsidócsalád kóser kosztra elvállal 1—2 diákot a város központján. Cim a kiadóban. 8648

Különbejáratu butorozott szoba kiadó Sudarević ul 63. 8666

Aki használt **Ford autót és Fordson traktort** valamint azok alkatrészeit venni vagy eladni akarja, forduljon okvetlenül 27 2 **Földvári Bélához** Stari Bečej. Telefon 83

Az összes iskolákra engedélyezett **rom. kath. hittankönyvek,** állam, magyar és német nyelven **kizárólag a SZENT ANTAL nyomdában kaphatók** 8539 Suboticán.

Butorozott szoba, konyhahasználattal, kiadó. Cim: II. kör, Plinarska ul. 4. 8627

Már 20 éve ismert Larucin-kapszulák legjobban beváltak hugycsőbántalmaknál, folyásnál, nők fehérfolyásánál. — Kapható gyógyszertárakban 20 D. dobozonként. Főlerakat: Blum gyógyszertár Szubotica 95

Diákokat, deákleányokat teljes ellátással elfogad jutányosan egy nyugdijas tanitó család. Petrogradska (István) ul. 30 8012

Szépen butorozott, tágas utcai szoba a központhoz közel, azonnal vagy szeptember 1-ére kiadó. Zrinjski trg 28, kapu alatt jobbra. 7996

Sentán gimnazistákat elvállalok teljes ellátásra havonta 650 dinárért. Javorszky Endre, Beogradska ul 5. Gimnázium közvetlen közelében. 8426

Elsőrendü stájer rózsaburgonya vagontételekben megrendelhető Gonda László Pancsevo, Oslobodjenja 5. 8401

Lakótársnőt keresek. III Perčićeva ul. 3. 8543

Diákot elvállalna teljes ellátásra uri család, fürdő és zongora használattal. »Rendes ellátás« jeligére. 8[illegible]7

2—3 diákleányt vagy fiut lakás és teljes ellátásra elfogad magányos házaspár. Cim: Szubotica. Ciril i Metoda trg 1/D (Kratka ulica). Nagy templommal szemben. 8618

Cigánypecsenye, sült máj debreceni, hideg sör, felebiai borok kapható zsidó templommal szemben, Wébernél. 8325

GUMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad

Gyermek zoknik és trikók 50%-al olcsóbban

ENGLER ALBERT

HARISNYAKIRÁLY ŐSZI UJDONSÁGAI MEGÉRKEZTEK

Nincs drágaság! Sőt még eddig nem tapasztalt olcsóság

8665 Kérem legközelebbi hirdetésemre ügyelni!

Minden divatáru és ruhaáru

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC Subotica. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Subotica